

Täysistunto

Tiistai 23.3.2021 klo 14.08—20.54

Täysistunto alkoi klo 14.08. Täysistunto keskeytettiin klo 20.01. Täysistuntoa jatkettiin klo 20.09. Täysistunto päättyi klo 20.54.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (14.08—16.00 ja 17.59—19.59) ja ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (16.00—17.59, 19.59—20.01 ja 20.09—20.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Sitran hallintoneuvoston täydennysvaali

Vaali VAA 13/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Sitran hallintoneuvoston jäseneksi edustaja Maria Guzeninan.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 17/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2021 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2021 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. — Edustaja Johannes Koskinen, puheenjohtaja.

Keskustelu

14.09 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuoden 21 ensimmäinen lisätalousarvioesitys lisää valtion määrärahoja noin 394 miljoonaa euroa ja korottaa varsinaisia tuloja 415 miljoonaa euroa, ja näin nettolainanoton tarve hetkellisesti vähenee 21 miljoonaa euroa. Hallitus on palannut vuonna 21 noudattamaan menokehystä, josta poikettiin covid-19-pandemian vuoksi viime vuonna. Kehystasoa kuitenkin korotet-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

tiin perustellusti varaamalla kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menoihin 500 miljoonaa euroa. Lisätalousarviossa on sisällä 139 miljoonaa euroa näitä kyseisestä varauksesta katettavia menoja.

Verotuloarvioihin on tullut positiivista pilkahdusta. Esitetään korotuksia ennakoitua myönteisemmän kehityksen perusteella ansio- ja pääomatuloveron, perintö- ja lahjaveron sekä varainsiirtoveron kertymän tuottoihin. Lisätalousarvio huomioon ottaen nettolainanotoksi tänä vuonna arvioidaan noin 11,7 miljardia euroa ja valtionvelan määrä vuoden 21 lopussa arvioidaan noin 137 miljardiksi euroksi, mikä on 56 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Näistä esitettävistä lisämäärärahoista opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla on lisäystä taiteen ja kulttuurin menoihin. Valiokunta toteaa, että taiteen ja kulttuurin toimialoille myönnettiin viime vuoden lisätalousarviossa koronasta aiheutuvien vaikeuksien vähentämiseen yhteensä 110 miljoonaa euroa, josta freelancetaiteilijoille ja muille taiteen ja kulttuurialan ammattilaisille osoitettiin 17,5 miljoonaa euroa, ja nyt esitetään 15 plus 5 miljoonan euron lisäyksiä. On tärkeää, että lisätukea suunnataan nyt nimenomaan freelance-toimijoille ja yksinyrittäjille, joiden sosiaaliturva on usein varsin heikko.

Valiokunta toteaa, että jo olemassa olevien sekä nyt esitettyjen tukien rinnalle tarvitaan vielä lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus koronapandemian yli. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että kulttuurin ja luovien alojen tukijärjestelmää kehitetään ja että siinä yhteydessä arvioidaan kattavasti toimijoiden ja järjestäjätahojen erilaiset tukitarpeet ja tunnistetaan alan monipuolinen ekosysteemi ja sen tyypilliset työmuodot. On niin ikään huolehdittava siitä, että eri hallinnonalojen myöntämät tuet muodostavat saumattoman ja kattavan kokonaisuuden, millä vältetään paitsi tukien päällekkäisyys myös erilaisten väliinpuotoajaryhmien syntyminen. Rahallisen tuen rinnalle tarvitaan myös niin sanottu exit-strategia vallitsevista rajoituksista tapahtumien turvalliseksi käynnistämiseksi. Valiokunta kiirehtii myös tapahtuma- ja kulttuurialalle suunnatun niin sanotun tapahtumatakuun valmistelua.

Alan toimintaedellytysten varmistamiseksi on myös selvitettävä mahdollisuudet taiteilijoiden sosiaali- ja eläketurvan parantamiseen. Valiokunta nostaa erityisesti esille tekijänoikeuskorvauksien ja työttömyysetuuden sovitteluun liittyvien epäkohtien korjaamisen, mihin valtiovarainvaliokunta ja sivistysvaliokunta ovat jo aiemmin kiinnittäneet huomiota.

Näihin kahteen kysymykseen liittyen valiokunta on halunnut korostaa jatkotoimia, siis sekä tämän sovittelun päivärahan kehittämisen osalta että tapahtumatakuun osalta, ja tähän mietintöön sisältyy kaksi lausumaehdotusta. Ensinnäkin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen.” Ja toiseksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla parannetaan tekijänoikeuskorvaukseen oikeutettujen työttömien tekijöiden ja taiteilijoiden asemaa työttömyysetuuden sovittelussa ja oikeutta työttömyyskorvaukseen.”

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle on merkittävä lisäys, 129,9 miljoonaa euroa määrärahaan ja 295 miljoonaa euroa myöntämisvaltuuteen EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ja muiden koheesipoliitiikan ohjelmien arviomäärärahaan. Tämä liittyy koko elpymispakettiin kytkeytyvään REACT-EU-rahoitukseen. Valiokunta tukee rahoituksen käyttöön saamista REACT-EU:n osalta nopeasti, koska rahoituksella tuetaan alueiden elpymistä. Saadun selvityksen mukaan REACT-EU-asetus on astunut voimaan joulukuussa 20, joten rahoitus voidaan kohdentaa alueiden käyttöön hyvinkin nopealla aikataululla.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Yritysten erityisrahoituksessa on tehty järjestelyjä liittyen kustannustukeen. Kustannustuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi covid-19-pandemian vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia palkka- ja muita kuluja.

Valiokunta pitää hyvänä hallituksen esittämiä parannuksia kustannustukeen. Valiokunta on aikaisemmin tuonut esiin huolensa siitä, että kaikki yritykset eivät ole olleet kustannustuen piirissä. Onkin tärkeää, että muutosten myötä kustannustuki vastaa paremmin uusien yritysten, pienten yritysten ja yksinyrittäjien tarpeisiin ja että asetuksessa mainittujen toimialojen ulkopuoliset yritykset voivat hakea harkinnanvaraista tukea.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yrityksille Suomessa myönnettävä kustannustuki on pienempi kuin muissa Pohjoismaissa, vaikka EU:n tilapäiset valtiontukisäännöt mahdollistaisivat yritysten tukemisen merkittävämmillä summilla. Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa suomalaisten yritysten kilpailukykyä suhteessa verrokkimaihin, kuten Ruotsiin, myös tältä osin.

Valiokunta tuo esiin, että poikkeusolot ja tilojen sulkemiset tulevat entisestään vaikeutamaan yritysten tilannetta keväällä 21. Valiokunta tukee hallituksen toimia, joilla sulkutoimien kohteena oleville yrityksille maksettaisiin kompensatiota.

Tärkeä lisäys, 17,5 miljoonaa euroa, on palvelurakenteen kehittämiseen kuntien järjestämässä sosiaali- ja terveydenhuollossa, ja se kohdistuu erityisesti nuoriin. Valiokunta pitää lisäystä erityisen tarpeellisenä, koska nuorten perustason mielenterveyspalvelujen saatavuudessa oli jo ennen koronaepidemiaa puutteita, jotka ovat edelleen pahentuneet. Epidemia ja etäkoulu ovat näkyneet lisääntyneenä polarisaationa hyvin ja heikommin pärjävien lasten ja nuorten välillä. Hyvinvoivissa perheissä on pystytty tukemaan lasten ja nuorten koulunkäyntiä ja harrastamista keskimäärin paremmin, mutta perheissä, joissa on esimerkiksi taloudellisia vaikeuksia tai jaksamis-, mielenterveys- tai päihdeongelmia, lapset ja nuoret ovat jääneet entistä enemmän yhteiskunnan palveluiden varaan.

Valiokunta pitää tärkeänä, että määrärahojen vaikuttavuuden varmistamiseksi lisäresurssit kohdennetaan nuorten ikäluokassa juuri siihen ryhmään, jonka tarpeet näyttäytyvät alueella suurimpina. Oikea-aikaisen avun varmistamiseksi valiokunta painottaa matalan kynnyksen moniammatillista tukea sekä tiivistä yhteistyötä muun muassa koulujen, lastensuojelun, nuorisotoimen, sosiaali- ja terveystoimen, poliisin sekä järjestöjen kesken. [Ben Zyskowiec: Miten olisi terapiatakuun toteuttaminen?] On myös välttämätöntä, että hallitus arvioi nuorten mielenterveyspalveluiden resurssitarpeita edelleen seuraavien lisätalousarvioesitysten yhteydessä.

Valiokunta viittaa myös eduskunnan viime joulukuussa hyväksymään lausumaan, jonka mukaan hallituksen edellytetään ryhtyvän pikaisesti toimenpiteisiin mielenterveyden hoitovelan kiinni kuromiseksi. — Siis tämä on vastausta myös edustaja Zyskowiecille. [Ben Zyskowiec: Ei ole! — Sari Sarkomaa: Eri asia kuin terapiatakuu!]

Valiokunnan päätösehdotuksena on, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 21 lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin ja että eduskunta hyväksyy nuo mainitut kaksi lausumaa ja päättää, että lisätalousarviota sovelletaan 1. huhtikuuta alkaen.

Ja tähän sisältyy kaksi vastalauseetta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitokset. — Ja edustaja Heinonen.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

14.18 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit ja edustajakollegat sekä muut täysistuntoa seuraavat! Tämä lisätalousarvio on isolta osin määrärahoiltaan sellainen, että me myös oppositiosta olemme voineet näitä tukea. Muun muassa tässä kohdenetaan määrärahoja rokotteiden hankintaan. Itse pitäisin tärkeänä, että myös kotimaista rokotetutkimusta ja -tuotantoa pystyttäisiin edistämään. Tässä lisätään määrärahoja työttömyysturvaan, lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden avustuksiin mutta myös lasten ja nuorten ja perheiden tukemiseen sekä ammatillisen koulutuksen tukitoimiin, kehitetään myös nuorten harrastustoimintaa ja työelämätaitoja.

Pidän hyvänä sitä, arvoisa puhemies, että pääministeri Sanna Marinin hallitus on opetusministeri Saramon johdolla tuonut vahvasti esille, että koulujen ja oppilaitosten sulkuja ei enää tämän viikon perjantain jälkeen tässä maassa nähdä. Ne on jatkossa siis mahdollista tehdä enää vain paikallisesti, alueellisesti tai oppilaitoskohtaisesti mutta ei tällä tavalla kuin niitä nyt on tehty. Tämä on hyvä tieto monille nuorille.

Koronavirustilanteesta aiheutuen tuetaan myös taidetta, kulttuuria ja elokuvatuotantoa tässä lisätalousarviossa. Olemme kokoomuksessa äärimmäisen tyytyväisiä, että hallitus taipui valtiovarainvaliokunnassa ottamaan mukaan yhteiseen pohjaan aivan viime metreillä tämän meidän lausumaehdotuksemme, jossa eduskunta asettuu edellyttämään, että Sanna Marinin hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen. Tapahtumatakuu, tapahtumien tappiotakuu, on asia, joka pitää saada nopeasti valmiiksi. Kesän festarit ja suuret tapahtumat, Suomen MM-ralli ja monet muut, valmistautuvat nyt jo tulevaan kesään, ja pitää olla tieto siitä, mitä tapahtuu sitten, jos koronan takia joudutaan esimerkiksi rajaamaan katsojamääriä tai jopa perumaan koko tapahtuma, ja tämä tapahtumatakuu pitää nopeasti saada eduskuntaan.

Lisäksi tässä on joitain muita määrärahalisäyksiä, ja valiokunnan puheenjohtaja Koskinen puhui myös kustannustuesta, joka tänään on käsittelyssä. Sitähän kohdennetaan myös ravintoloille. Mielelläni voisin kysyä vaikkapa edustaja Janne Sankelolta: Onko joitain syitä, että tänään eduskunnassa käsitellään ravintolarajoitusten jatkoa myös Etelä-Pohjanmaan osalta? Onko sellaisia perusteita, että ravintolat pidetään sielläkin kiinni?

Kokoomus on, arvoisa puhemies, tukenut hallitusta välttämättömien koronapandemian liittyvien menojen hyväksymisessä. Ihmisten, kuntien ja yritysten kuin myös talouden kannalta tärkeintä on epidemian tehokas torjunta. Kokoomus on toistuvasti kirittänyt hallitusta toimenpiteissä niin, että ne kohdentuvat tarkoituksenmukaisesti mutta tehokkaasti. Kokoomus on kantanut vastuuta muistuttaa yksityisten yritystoiminnan selviämisen tärkeästä roolista yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta.

Hallituksen lisätalousarvio vähentää valtion velanoton tarvetta 21 miljoonaa, mutta hallitus on kuitenkin lisännyt pysyviä julkisen talouden menoja miljardeilla. Alijäämän mitaluokka ei muutu: Julkinen talous pysyy alijäämäisenä koko valtiovarainministeriön enustejakson ajan. Kestävyysvaje säilyy 10 miljardin tasolla. Tarvitaan perustavaa laatua olevia reformeja talouskasvun vauhdittamiseen, jotta hyvinvointi ja julkiset palvelut voivat säilyä tulevaisuudessa edes nykyisellä tasolla.

Niin Martti Hetemäen kuin Vesa Vihriälänkin työryhmien hallitukselle laatimissa raporteissa painotettiin, kuinka tärkeää on samanaikaisesti koronapandemian hoitamisen kanssa suunnitella julkista taloutta vahvistavia päätöksiä. Pandemia on syventänyt jo ennen pandemiaa ollutta kestävyysvajetta.

Hallituksen sosiaali- ja terveystalouden uudistus lisää asiantuntijoiden mukaan julkisia menoja pysyvästi tuomatta kuitenkaan parempia palveluita. Tämä ideologinen sote itse

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

asiassa vain keskittää maaseudun palvelut isoihin kaupunkeihin. Talouden kasvun edellytyksiä ja julkista taloutta vahvistavia uskottavia uudistuksia olisi valmisteltava nyt, arvон hallitus, pikaisesti.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on jättänyt vastalauseen, jossa on kaiken kaikkiaan yhdeksän lausumaehdotusta. Me esitämme sitä, mitä edustaja Zyskowicz täällä välihuudossa esille toi — että eikö nyt, arvон hallitus, olisi aika tuo terapiatakuu toteuttaa. Tätä lausumaehdotusta eivät hallituspuolueet halunneet eduskunnan yhteiseen valtiovarainvaliokunnan mietintöön nostaa, mutta tämä eduskunta äänestää terapiatakuusta vielä tämän viikon aikana. Silloin katsotaan, mitä mieltä Suomen kansanedustajat ovat nuorten mielenterveyspalveluista ja niihin panostamisesta.

Arvoisa puhemies! Teen kokoomuksen vastalauseen mukaiset muutosehdotukset, jotka pitävät sisällään yhdeksän lausumaehdotusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.23 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Heinosen tekemiä lausumaesityksiä.

Muilta osin totean, että lisätalousarviossa on paljon hyviä asioita, ja nostan niistä esiin muutaman.

Ensinnäkin rokotteiden hankintaan ehdotetaan 70 miljoonan euron lisäystä. Itse olisin toivonut, aivan kuten kokoomuksen edustaja Heinosen puheessa tuotiin esiin, että olisi voitu tuoda rahaa myöskin kotimaisen tuotannon aloittamiseen. Meillä on tähän valmius olemassa, mikäli siihen päädyttäisiin tai löytyisi halua, että tällaisista lisenssivaihtoehdoista voitaisiin neuvotella. [Pia Lohikoski: Tekö siinä aloitteellisia olette olleet?] Nythän kysymys on siitä, että tämä koronapandemia ei varmaankaan jää viimeiseksi pandemiaksi vaan meillä voi tulla myöhemmin vielä pahempia pandemioita, ja sen takia meidän täytyy aloittaa valmistautuminen siihen jo nyt.

Sitten, arvoisa puhemies, olen hiukan pahoillani kyllä siitä, että nuo kokoomuksen lausumaehdotukset eivät herättäneet ihan riittävää mielenkiintoa hallituspuolueissa, ja erityisesti tuo terapiatakuu on kyllä sellainen, jota varsinkin tässä tilanteessa nyt kyllä peräänkuuluttaisimme. Olemme siitä useaan kertaan täällä istunnoissa puhuneet, ja toivomme todelta, että siihen satsattaisiin.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, hyviin asioihin, joita tässä lisätalousarviossa on.

Mielestäni hyvä asia on tämä työttömyysturvan suojaosan korotuksen jatkaminen muutamalla kuukaudella. Sehän on normaalisti 300 euroa, minkä ihminen voi tienata ilman, että sitten lisätulojen myötä sitä menettää, ja nythän se on nostettu 500 euroon kuukaudessa. Se on aika hyvä asia siinä mielessä, että nyt tämän kriisin jälkeen pystymme arvioimaan sitä, millaisia vaikutuksia sillä on, että ihminen saakin enemmän rahaa suojaosan kautta käteen, ja sitä, kuinka se vaikuttaa sitten työn vastaanottamisen halukkuuteen ja mahdollisuuksiin.

Mutta sitten vielä kolmantena ja ehkä tärkeimpänä asiana ottaisin esiin sen, että on hyvä, että täällä mietinnössä on nyt tämä lausuma tapahtumatakuusta, sillä täytyy sanoa, että tapahtuma-ala on kyllä ollut sellainen ala Suomessa, joka harvinaisen huonosti on saanut näitä korvauksia osakseen. Tapahtuma-alahan kohtasi merkittäviä rajoitustoimia jo kesälä 2020, mutta kokoontumisrajoitukset uhkaavat merkittävästi supistaa toimintaa myös kesä- ja syyskaudella tänä vuonna, ja puhutaan jopa talven tapahtumista, jotka voivat jäädä

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

toteutumatta. Alan vuosittainen liikevaihto ennen tätä pandemiaa, siis vuonna 2019, oli yli 2 miljardia euroa, ja viime vuonna se supistui murto-osaan ollen vain muutamia satoja miljoonia. Käynnissä on tällä hetkellä useiden yritysten alasajoja ja työntekijöiden irtisanomisia, ja ala on todella hankalassa tilanteessa. Nämä aiemmat taloudellisen tuen muodot, kuten kustannustuki ykkönen ja kakkonen, eivät ole riittävällä tavalla huomioineet tämän alan peruspiirteitä. On todella tärkeää, että tähän nyt tuodaan tällainen aivan oma tapahtumatakuu — tai takuutuki, niin kuin alalla puhutaan — että nämä yritykset uskaltavat lähteä suunnittelemaan tapahtumia silläkin uhalla, että ne sitten viime hetkellä perutaan. Tämä alan tukeminen on tärkeää jo siksikin, että sitten kun viimein pääsemme ohi tästä koronapandemiasta, niin meillä koko ekosysteemi uhkaa hajota tämän tapahtuma-alan osalta, mikäli sitä ei nyt tueta, ja sitten uusien tapahtumien pystyyn saaminen voi olla aikamoisen työn takana, jos yrityksiä ja osaajia ei tällä alalla enää ole.

Arvoisa puhemies! Näiltä osin toivon, että hallitus seuraavaa lisätalousarviota varten siten tuo vielä näitä lisäsesityksiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

14.28 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen otti esiin paitsi kysymyksen Etelä-Pohjanmaasta [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa] ja sen suhteesta tautitilanteeseen ja ravintolarajoituksiin myös ylipäätään sen tilanteen, mikä Etelä-Pohjanmaalla on. Minä uskon, että tämä uutera Etelä-Pohjanmaan väki kyllä hoitaa itsensä, ja vastuullisella käytöksellään myöskin niin, että perustasolla lähettäisiin Etelä-Pohjanmaalla eteenpäin. Etelä-Pohjanmaalla on toimittu, kuten monissa muissakin asioissa, myöskin tämän osalta valtavasti töitä tehden, että tautitilanteet ja sellaiset pidettäisiin mallillisina.

Puhemies! Tässä lisätalousarviossa reagoidaan koronatilanteeseen kyllä nopeilla toimenpiteillä. Muun muassa yrittäjien oikeutta saada työmarkkinatukea ja työttömyysturvan suojaosan korotusta jatketaan. Toimia on perusteltua tehdä heti näin alkuvuodesta.

Arvioitu parempi talouskehitys heijastuu valtion tuloihin. Lisätalousarviossa verotulojen arvioidaan kasvavan 415 miljoonaa euroa aiemmin arvioidusta. Lisätalousarviossa määrärahojen lisäys on 394 miljoonaa euroa. Mutta olemme yhä syvällä kriisissä. Viime syksyn budjettiriihessä sovimme, että koronaan liittyvät välittömät kustannukset katetaan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina.

Puhemies! Nuoret ovat joutuneet koronan kanssa koville. Etäopiskelu ei luonnollisestikaan kykene täysin korvaamaan lähiopetusta. Lisäksi etäopetus vie sosiaalisen kanssakäymisen monet hyvät asiat minimiin. Tämä on valitettavasti lisännyt toivottomuutta ja alakuloa, eikä opiskelumotivaatiotakaan ole helppo löytää. Nyt on siis toimittava.

Tuleva kesä on koronan takia arvoitus: mitä on mahdollista tehdä ja miten käy nuorten toiveille kesätöistä? Esimerkiksi matkailu-, hotelli- ja ravintola-alojen mahdollisuudet kesätyöntekijöiden palkkaamiseen ovat edelleen heikot. Myös nuoria paljon työllistäneet kesätapahtumat elävät yhä epävarmuuden kourissa. Koronan aikana nuorille pitää tarjota valoisia tulevaisuudennäkymiä, joita kohti edetä, toivonpilkahduksia normaalista elämästä, jotka auttaisivat jaksamaan. Kesätyöt ovat hyvä esimerkki tällaisesta. Ne tarjoavat nuorelle arvokasta kokemusta, näkökulmia työelämään ja tienestejä. Työpaikalla voi oppia uusia taitoja ja saada itselleen merkityksellistä, mieluisaa tekemistä. Lisäksi kesätöissä voi solmia arvokkaita verkostoja tulevaisuutta ajatellen.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Siksipä lisätalousarvioon kuuluu 37,5 miljoonan euron tukikokonaisuus lasten ja nuorten tukemiseen. Tämä tukikokonaisuus sisältää toimia muun muassa opiskelijoiden hyvinvoinnin ja kesätyötilanteen parantamiseksi. Kiitän suuresti tästä oivaltavasta pelin luvusta. Tämä on hallitukselta osoitus konkreettisesta toimenpiteestä, jonka merkitys saattaa olla monelle nuorelle loppuelämän mittainen.

Puhemies! Lisätalousarviossa kohdistetaan lisäyksenä apurahoihin taiteilijoille 15 miljoonaa euroa ja elokuvatuotantoyhtiöille 5 miljoonaa euroa. Tämän tärkeyttä ei varmaankaan tarvitse kenellekään erikseen alleviivata. Korona on iskenyt lujaa kulttuurialan ammattilaisiin erityisesti esittävän taiteen parissa. Kulttuurialan freelancereiden tulonmenetyksiä on arvioitu koronan seurauksena olleen jo yli 200 miljoonaa euroa. Se on valtava summa. Koronan vuoksi koko kotimaisen elokuvakulttuurin olemassaolo on uhattuna. Elokuvateatterituotot ovat romahtaneet, ja tuotantoyhtiöiden tuotot ovat kadonneet. Me kaikki tiedämme, että jo ennen koronaa saimme suurella ylpeydellä seurata kotimaisen elokuvatuotannon kasvavaa osaamista ja tekemisen laatua. Hallitus tahtoo, että tämä hyvän kierre ei pääty tauteihin vaan se jatkuu tulevaisuudessa voimakkaampana kuin koskaan. Tuotannon ohella elokuvateattereita tulee kannatella. [Timo Heinonen: Nehän ovat kiinni!]

Puhemies! Tämä on yksi askel siihen, että kyllä me tästä selviämme. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, tässä on muutama ennalta jonoitettu puheenvuoropyyntö. Otetaan niitä alta pois ja sitten debatoidaan. — Edustaja Kiviranta.

14.34 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Kiinnitän tässä puheessani huomiota vain sivistys- ja tiedejaostossa valmisteltuihin osuuksiin tästä valiokunnan mietinnöstä. Tämä lisätalousarviohan sisältää tietysti kovin paljon tärkeitten asioiden korjaamisia.

Tässä on erittäin tärkeä tämä tapahtumatakuuesitystä koskeva lausumaehdotus. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen. Me kaikki kannamme syvää huolta kulttuuri- ja tapahtuma-alan tilanteesta, sillä kulunut vuosi on ollut alalle todella raskas. Lähes kaikki toiminta on ollut joko kokonaan tai lähes kokonaan pysähdyksissä. Varsinkin isompia tapahtumia on ollut mahdotonta järjestää. Näissä järjestäjällä on iso taloudellinen vastuu, ja onnistunutta tapahtumaa edeltää kova järjestelytyö. Lisäksi taloudelliset riskit ovat suuria. Epävarmuus tapahtuman toteutumisesta estää mielekkään suunnittelutyön, joten tapahtumatakuu olisi ehdottoman järkevä tapa edesauttaa alan selviämistä. Rahallisen tuen rinnalla tarvitaan myös niin kutsuttu exit-strategia vallitsevista rajoituksista ja tapahtumien turvalliseksi käynnistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Eilen maanantaina julkistettiin opetus- ja kulttuuriministeriön Turvalliset tapahtumat -työryhmän tiekartta yleisötilaisuuksien järjestämiseksi. Juuri tämänkaltaista strategista ajattelua tarvitaan vaikean tilanteen parantamiseksi. Tiekartta yhdistettynä tapahtumatakuuseen on toimialan kipeästi tarvitsema tukimalli.

Arvoisa puhemies! Taiteilijoiden sosiaali- ja eläketurvaan liittyy epäkohtia, jotka tulisi pikaisesti korjata. Työttömyysasetuksen mukaan immateriaalioikeuksiin perustuva korvaus, kuten muun muassa tekijänoikeuskorvaus, on työttömyysetuuden sovittelessa huomioon otettavaa, työn perusteella saatua ansiotuloa. Käyttökorvaukset tulevat tekijälle käytännössä takautuvasti ja pitkän ajan kuluttua, ja niitä voi siten tulla myös työttömäksi jääneelle tekijälle, jolla ei ole muita tuloja. Tällöin käyttökorvaukset, tekijänoikeuskor-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

vaukset siis, saattavat pahimmillaan leikata työttömyyskorvauksen kokonaan. Menettely on koettu epäoikeudenmukaiseksi erityisesti nyt, kun monien taiteilijoiden ja tekijöiden toimeentulo on vaikeutunut koronaepidemian vuoksi. Vallitsevassa tilanteessa on perusteltua kiirehtiä sovitellun päivärahan kehittämistä koskevia toimia ja parantaa työttömäksi jääneen tekijän ja taiteilijan oikeutta työttömyysturvaan. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Otetaanpa lyhyt debattikierrös. — Edustaja Heinonen.

14.38 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tässä edustaja Kivisaarta kuunteli, niin tuli sellainen olo... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen, edustaja Kivisaari kuulee teidät paremmin, kun laitatte mikrofonin päälle.

Niin, arvoisa herra puhemies, kun tuossa hetki sitten edustaja Kivisaarta kuunteli, niin tuli sellainen olo, että eihän tapahtuma-alalla ole mitään hätää. Heidän tilanteensahan vaikutti Kivisaarta kuunnellessa lähes fantastiselta, mutta kyllä se arki on hyvin toisennäköinen tuolla kulttuurialalla, tapahtuma-alalla — bändien, teattereiden, elokuvien saralla — kuin mitä Kivisaari antoi ymmärtää. Elokuvateatterit ovat olleet käytännössä lähes kiinni koko vuoden, ja suomalainen elokuvatuotanto on erittäin tukalassa paikassa.

Ja, arvoisa puhemies, on hienoa, että keskustasta löytyi näin paljon tukea tälle meidän lausumallemme tapahtumatakuusta. On tärkeää, että nyt tämä tapahtumatakuuesitys saadaan eduskuntaan nopeasti ja niin, että [Puhemies koputtaa] näitä isoja tapahtumia kesäksi päästään valmistelemaan: konsertteja, festareita ja erilaisia muita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti on jo reilusti ylitetty. — Edustaja Kivisaari.

14.39 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Sanokaa se siten, että mikrofoni on päällä. [Ben Zyskowitz: Että muutkin kuulee!]

Arvoisa puhemies! Haluan sanoa edustaja Heinoselle, että itselläni, keskustalla tai hallituksella ei ole pienintäkään [Vilhelm Junnila: Käryä!] epäselvyyttä erittäin hankalasta vuodesta, siitä, mitä kulttuuri- ja ylipäätään — laajennettuna — tapahtuma-alalle on vuoden mittaan aiheutunut. Siksi myös tässä lisätalousarviossa tuodaan tukea näiden tahojen ahdinkoon, ja uskon, että myös edustaja Heinonen tukee näitä hallituksen tavoitteita ja ennen kaikkea konkreettisia toimenpiteitä, joita tämä esitys tuo mukanaan. Haluan myös muistuttaa, että hallituksen johdolla valmistellaan juuri tätä tapahtumatukea ja eilen julkaistiin valtiosihteeri Tuomo Puumalan johdolla myöskin tapahtuma-alan exit-suunnitelma, joka on hyvin laajapohjainen [Puhemies koputtaa] ja erittäin tarpeellinen suunnitelma alan ahdingon helpottamiseksi.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkelä.

14.41 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen monesti pohtinut, mitenköhän paha epidemia tähän maahan pitäisi tulla, että hallitus luopuisi tietyistä järjestöistä ideologisista hankkeistaan. Tässäkin lisätalousarvioesityksessä te olette laittamassa lisää rahaa turpeen energiankäytön lopettamiseen ja öljylämmityksen käytön lopettamiseen. Miten olisi, jos te luopuisitte kokonaan näistä hankkeista, turpeen energiankäytön lopettamisesta ja öljylämmityksen lopettamisesta, jolloin ei tarvitsisi laittaa lisää velkarahaa näiden asioiden kompensoimiseenkaan? [Jussi Halla-aho: Ne on keskustan kärkihankkeita!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koskinen.

14.41 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastalauseissa kiinnittää huomiota se, että vaikka meillä oli tällainen hyvin rajattu lisäbudjetti ja myös opposition tärkeäksi mieltämiä esityksiä sisällä, niin sitten näissä vastalauseissa paisutellaan ja siellä otetaan koko politiikan kirjo ja miljardien asiat esille. Se on ehkä tätä ajan ilmiötä, että tämä sometyyppinen paisuttelu leviää tänne eduskuntatyöhön. [Timo Heinosen välihuuto] Mutta olisi hyvä, että pystyttäisiin aina keskittymään siihen, että annetaan toimeksiantoja hallitukselle siitä, mitä tehdään jatkossa, niin kuin tässä esimerkiksi [Jussi Halla-aho: Eikö oppositio nauti hallituksen luottamusta?] kulttuurialan tilanteen osalta on tehty, hyväksytään se, mikä on hyvää, ja sitten ehkä ollaan eri mieltä siitä, kuinka pitkälle pitää näitä jatkoehästyksiä antaa. Nyt annetaan täysin väärä kuva siitä, että tämä lisäbudjetin sisältö olisi jotenkin kauhean riitainen asia, mutta sehän ei pidä paikkaansa, vaan laajalla yksimielisyydellä on hyväksytty nämä, ja myöskin niistä jatkotoimista [Puhemies koputtaa] ja niille suunnan antamisesta on hyvin laaja yksimielisyys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowicz.

14.42 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lisätalousarviossa on paljon hyviä asioita, kiitos siitä. Kuitenkin, kuten jo välihuudossani sanoin, siellä on kauniita lauseita nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämiseksi, [Pia Viitanen: Siellä on myös rahaa siihen!] mutta, arvoisat hallituspuolueet, te olette nyt tuolla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa hautoneet yli vuoden kansalaisaloitetta terapiatakuusta. Te olette kaksi kertaa äänestäneet kokoomuksen ehdotuksen nurin, kun olemme esittäneet, että tämä aloite otettaisiin käsittelyyn. Samaan aikaan somessa muun muassa vihreät julistavat jatkuvasti, että he vasta tätä terapiatakuuta hirveästi ajavatkin. Mitä jos, vihreät, ajaisitte myös käytännössä ettekä vain puheissa? [Inka Hopsun välihuuto] Eli, hallitus, toteuttakaa terapiatakuu.

Toinen kysymys, ministeri Vanhanen: Tuossa kestävyystiekartassa on vuoteen 29 varattu sotelle 500 miljoonaa euroa per vuosi kustannusten hillintään. [Puhemies koputtaa] Nyt valiokunnissa sote-menot tulevat kasvamaan seuraavan kymmenen vuoden aikana miljardilla. [Puhemies: Ja aika on täynnä!] Kumpi luku on oikea?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kurvinen.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

14.44 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä vuoden 2021 lisätalousarvio paikkaa monia koronan vaatimia kustannuspaineita: siinä lisätään menoja moniin asioihin, esimerkiksi rokotehankintoihin, jotka ovat aivan keskeisiä lopulliseen ulospääsemiseen tästä kriisistä.

Arvoisa puhemies! Kaikki me tässä salissa tiedämme, mikä hätä on tällä hetkellä tapahtuma-alalla ja kulttuurialan toimijoilla. Vähän aikaa sitten oli tämä niin sanottu hiljainen hetki kulttuurialan tekijöillä ja tapahtuma-alan yrittäjillä, ja on aivan välttämätöntä, että sille puolelle löydetään... Nyt jo tulee jonkin verran tukitoimia, ja täytyy löytää myös uusia jatkossa, ja kyllä tämä keskustalaisen tiede- ja kulttuuriministerin alaisuudessa tehty suunnitelma turvallisista tapahtumista kesälle ja tapahtuma-alan uuteen nousuun on erittäin tärkeä — siitä kiitos ministeri Saarikolle ja hänen esikunnalleen.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan minusta hallitus on suorittanut talouspolitiikkaa fiksusti koronaoloissa. [Puhemies koputtaa] Valtio on ottanut velkaa, sillä on tuettu kuntia ja yrityksiä. Nyt pitää päästä työllisyyden nostoon [Puhemies: Ja nyt aika on täynnä!] ja takaisin kehykseen. [Timo Heinonen: Teidän äänestäjät ovat eri mieltä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Östman.

14.45 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun hallitus päätöksillään keskeyttää elinkeinonharjoittajien tai tietyn toimialan toiminnan poikkeustilanteessa, meidän on myös oltava solidaarisia, kun lasku tulee maksettavaksi. Silti ihmettelen hiukan, kun valiokunta omassa mietinnössään sanoo auki, että valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yrityksille Suomessa myönnettävä kustannustuki on pienempi kuin muissa Pohjoismaissa. Ja sitten lisäksi huomaa sen, että myöskin kustannustuki kolmoseen, jota me käsittelemme myöhemmin, on laitettu 14 päivän karanteeniaika, niin että se menee yrittäjän piikkiin. Onko tämä solidaarista yrittäjiä kohtaan? Kun yrittäjät ovat keskeyttäneet toimintansa yhteiskunnan ja kansalaisten parhaaksi, niin sen tarkoitus on suojella elämää ja terveyttä. Siinä mielessä yrittäjät ovat solidaarisia, mutta olemmeko me valtiona solidaarisia yrittäjiä kohtaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

14.46 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ajattelin, kun kuuntelin noita alkupuheenvuoroja, että kyllä tässä lisätalousarviossa täytyy olla paljon hyvää, kun mielestäni kyllä kokoomuksen kritiikki oli melko laimeaa ja sieltä tuli aika monta kertaa sana ”kiitoskin”. Se oli minusta tärkeää, [Ben Zyskowitz: Eikös se ole hyvä? — Timo Heinonen: Sekö teitä nyt harmittaa?] että kokoomus kiitti muun muassa siitä, että tässä on perheille, nuorten ja lasten hyvinvointiin lisää yhteensä noin 40 miljoonaa ihan rahaa tekoina, ei puheina, puhemies.

Mutta itse asiassa sanon myös toisen merkittävän huomion, josta puhun myöhemmin lisää. Tämä valtiovarainvaliokunnan — valtiovarainvaliokunnan — mietintö on poikkeuksellisen vahva kannanotto kulttuurin tulevaisuuden puolesta. Nämä asiat kuuluvat varsinaisesti sivistysvaliokunnalle, joka on useasti puhunut tästä, mutta valtiovarainvaliokunnan otsikko tiedotteessa on ”Kiinnitämme poikkeuksellisen vahvaa huomiota kulttuurialaan [Puhemies koputtaa] ja sen tukemiseen”. Vahva viesti, sisällöstä myöhemmin lisää.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Nyt on aika täynnä. — Edustaja Sankelo.

14.47 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tosiaan kokoomus on tukenut hallitusta koronapandemian hoidossa. [Pia Viitanen: Hyvä!] Kyllä tämä maksaa, se on selvä, mutta samalla on tehtävä toimia talouden ja työllisyyden hoidossa, ja niitten osalta hallituksen tahti on kyllä ollut varsin verkkainen, ja odotamme tuolta puoliväliriihestä sitten kunnan tuloksia.

Arvoisa puheenjohtaja! Kun tässä tämä Etelä-Pohjanmaa muutamaan kertaan mainittiin, niin kysymyshän on siitä ravintolasulusta, jota nyt esitetään jatkettavaksi. Tässä yhteydessä täällä salissa on monesti puhuttu siitä, että tarvitaan tarkkarajaisuutta, tarvitaan maakunnissa sisäistä tarkastelua ja niin edelleen — erityisesti keskustan edustajat ovat tätä tuoneet esille. Nyt tämä vaikuttaa siltä, että tässä mennään kategorisesti vanhan kaavan mukaan. No, toivottavasti tässä asetuksen tiimoilta esimerkiksi Etelä-Pohjanmaa, joka on kantanut rootelinsa todella hyvin tässä tilanteessa, pääsee perustasolle ja voi avata ravintolansa, koska talouden kannalta on myös a ja o, että me pyritään [Puhemies koputtaa] tarkkarajaisuuteen ja siihen, että mahdollisimman vähän [Puhemies: Ja nyt tarkka raja!] paikkaamme taloudellista toimintaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Minuutti lipsuu jo. — Edustaja Laakso.

14.49 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan itsekin 28 vuotta olen tapahtumia järjestänyt, ja viime vuonna ei sitten järjestetty yhtä ainuttakaan. Tuska on tapahtuma-alalla ollut kyllä todellakin kova kaiken aikaa. Tilanne on se, että se on äärettömän hienoa, että hallitukselta tulee tähän rahaa, mutta kertokaa nyt oikeasti, kuka hallitus täällä istuisi niin ettei sitä rahaa antaisi.

Edustaja Kivisaarella oli muuten äärettömän hyvä puhe, mutta tuo hallituksen hehkuttaminen siitä, kuinka hallitus teki tämän ja kuinka voidaan patsastella ja vähän hauistakin näytellä, [Naurua — Pia Lohikoski: Tekö sen teitte?] ei nyt oikein kovin hyvin istunut siihen asiaan, koska tilanne on se, että tämä koko rahan antaminenhan on vuoden myöhässä. Tämä rahahan olisi pitänyt tapahtuma-alalle antaa jo vuosi sitten, koska tapahtuma-ala oli se, missä ensimmäisenä nykähti koko homma, joka ikinen homma loppui siltä alalta. Ei tässä nyt ihan hirveästi voisi [Puhemies koputtaa] minun mielestäni pullistella. Rahan antaisi joka tapauksessa kuka tahansa hallitus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sarkkinen.

14.50 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään julkaistun sosiaalibarometrin mukaan ilman apua korona-aikana on jäänyt moni mielenterveyspalveluihin pääsyä odottava [Jussi Halla-aho: Ohhoh!] sekä ne, jotka eivät ole pystyneet hyödyntämään erilaisia digipalveluita tai joiden toimintakyky on muuten heikentynyt. [Jussi Halla-aho: Onpa ollut huono hallitus!]

On erittäin tärkeää, että hallitus nyt vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa kohdentaa lisää tukea lasten ja nuorten ja perheiden palveluihin, ja mietinnössä tätä ansiokkaasti myös käsitellään. Kunnissa on nyt panostettava mielenterveyden hoitamiseen, perheiden tukipalveluihin ja lastensuojeluun, mihin rahat nyt myönnetäänkin. Myös ammatillisten opinto-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

jen tuki on erittäin tärkeä, jotta koulupudokkuuteen ja nuorten pahoinvointiin voidaan puuttua.

Arvoisa puhemies! Terapiatakuu tulee toteuttaa. Se voidaan ja se pitää toteuttaa osana hoitotakuun uudistusta, ja me tarvitsemme sen lisäksi suunnitelman mielenterveysalan ammattilaisten saatavuuden turvaamiseksi, koska parempia palveluita ei ole, jos meillä ei ole [Puhemies koputtaa] riittävästi osaavia ammattilaisia niitä toteuttamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Laiho.

14.51 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona on kohdellut kaikkia huonosti: niin yrittäjiä, työntekijöitä kuin lapsia ja nuoria ja monia eri ammattiryhmiä. Lasten ja nuorten osalta rajoitukset ovat kohdistuneet kuitenkin poikkeuksellisen vahvasti. Meillä on ollut etäopetuksessa monia kuukausia lapsia ja nuoria erityisesti niillä alueilla, joissa infektio on ollut hankalin. Nyt ollaan esittämässä liikkumisrajoituksia pääkaupunkiseudulle, jossa myös nuorilla on ollut jo muutenkin vaikeaa — mielenterveysongelmat ovat kasvaneet, ja nuoret voivat huonosti. Tämähkö on ratkaisu siihen? Se, että aiheutetaan lisää huonovointisuutta.

Olisinkin odottanut tässä lisätalousarviossa, että lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin olisi löytnyt se 35 miljoonaa terapiatakuuseen. Se olisi ollut pieni raha tässä tilanteessa. [Puhemies koputtaa] Miksi, hallitus, ette huomioi lapsia ja nuoria?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Lindén.

14.52 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! Tässä on puhuttu terapiatakuusta, ja kokoomuslaisten taholta se on asetettu vastakkain tässä lisätalousarviossa nyt olevan määrärahan kanssa. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Korostaisin, että tässä lisätalousarviossa kohdistetaan 17,5 miljoonaa euroa lasten, nuorten ja lapsiperheiden mielenterveyspalveluihin. Se on enemmän kuin mitä tulisi, jos me toteuttaisimme kerralla 35 miljoonaa euroa kohdentamalla koko väestöön. Nyt me kohdennamme summan, joka on puolet siitä, pelkästään lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi.

Terapiatakuu on tärkeä asia, mutta se kytkeytyy jo aloitteen oman tekstin mukaan hoitotakuuseen, koska sen toteuttaminen edellyttää, että ihminen saa yhteyden terveyskeskukseen, jossa tehdään arvio hänen mielenterveyshoidon tarpeestaan. Sen takia se tulee toteuttaa osana hoitotakuuta, ja niin tulee myös tapahtumaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koponen, Ari.

14.53 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paljon on puhuttu kulttuuri- ja tapahtuma-alan tuista, ja ne ovat toki kannatettavia, mutta kyllä huomio kiinnittyy liikunnan ja urheilun olemattomaan tukemiseen. Nyt vaarana on, että kokonaisia ikäluokkia menetetään liikunnan parista. Tämä on tulevaisuutta ajatellen erittäin riskialtista, sillä liikkumattomuus tuo mukanaan suuria taloudellisia, inhimillisiä ja yhteiskunnallisia ongelmia.

Rajoitukset ovat aiheuttaneet merkittäviä tulonmenetyksiä ja tappioita urheilujärjestöjen ja -seurojen toiminnalle sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Ensimmäisessä lisätalousarviossa hallitus ei kohdentanut liikunnalle ja urheilulle lisätukea, pois lukien miljoon-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

na euroa kesätoimintaan. Kyseessä ei ole mikään vähäpätöinen asia, sillä liikkumattomuuden hinta yhteiskunnalle on noin 3,2—7,5 miljardia. Tämä tukisi myös lasten ja nuorten mielenongelmien vastaista työtä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

14.54 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn itse asiassa edustajakollega Kuposen äsken mainittuihin juttuihin. Tämä lasten ja nuorten liikunta on äärimmäisen tärkeää. [Aki Lindénin välihuuto]

Mutta mennään tähän, että kokoomus on tosiaan ehdottanut tätä terapiatakuuta valtiovarain mietinnönkin puutteellisiin kohtiin, joita hallituksen esityksessä on. Mielensterveyspalvelut ovat yksi kokonaisuus.

Toinen on tämä tapahtuma-ala. Itse asiassa tämä tapahtuma-alan exit-strategia oli äärimäinen pettymys alalle. Mutta nyt itse asiassa, kun valtiovarainministeri on paikalla, haluaisinkin sparrata ajatusta siitä, että kun nyt jatkossa yritetään tehdä tapahtumia koronaturvallisesti — sinne ei saa ottaa niin paljon ihmisiä sisään — niin miten olisi tällainen negatiivinen arvonlisävero. Eli ajatus olisi se, että lipunmyynnin 10 prosentin arvonlisävero jätettäisiin perimättä ja se annettaisiin yrityksille, ja tätä kautta tietyllä lailla voisimme saada koronaturvallisilla rajoituksilla, pienemmällä määrällä, näille yrityksille kannattavaa toimintaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.55 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit, vaikka oppositiopuolue onkin, on varsin tyytyväinen tähän lisätalousarvioon, ja itse ajattelimme näin, että kun emme kerta ole esittämässä määrärahavähennyksiä tai -lisäyksiä, niin emme sitten myöskään lähde tätä asiaa haastamaan, koska nämä kohteet, joihin rahoja on laitettu, ovat sinällänsä tarpeellisia. [Välihuutoja] Toki täällä on lausumia siitä, että tulevaisuudessa tarvitsemme terapiatakuuta, ja on hyviä kohteita, mihin tarvitsemme tulevaisuudessa rahoitusta, ja näitä voimme kyllä sitten äänestyksissä kannattaa, mutta sinällänsä ehkä hallituksen talouspoliittisen haastamisen jättäisin tuohon puoliväliriiheen, jossa sitten käydään vähän laajemmalla spektrillä tätä asiaa. [Pia Viitanen: Viisas linja! — Antti Kurvinen: Paras oppositiopuolue!]

Olen tyytyväinen siihen, että täällä lapset, nuoret ja lapsiperheet on otettu hyvin huomioon. Myöskin sitä pidän hyvänä, että täällä valtionosuuksien kohdalla kuntien nuorisotoimeen tuotiin esille myöskin nämä kesätyöpaikat, joita erityisesti seurakuntien kautta voidaan olla nuorille tarjoamassa. Ne ovat tärkeitä. Kuntakentällä on 4H:ta, monta muuta järjestöä, jotka toimivat [Puhemies koputtaa] tosi tärkeässä roolissa, ja siinä mielessä voi sanoa, että toivotaan, että tehdään [Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!] tulevaisuudessakin opposition kanssa hyvää yhteistyötä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Aittakumpu.

14.56 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Essayahille hyvästä puheenvuorosta, josta olen kyllä aivan täysin samaa mieltä.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Arvoisa puhemies! Pidän arvokkaana sitä, että meillä Suomessa tunnustetaan kulttuurin ja taiteen merkitys yli puoluerajojen, ja se on tullut tässä keskustelussa hyvin vahvasti esille. On selvä, että tarvitsemme kulttuurin ja taiteen elvyttävää vaikutusta niin tämän kriisin aikana kuin sen jälkeenkin.

Tapasimme kansanedustajien ja taiteilijoiden Arkadia-seurassa taiteilijajäseniä, ja eräs siellä totesi, että raha on tärkeä, mutta valtava merkitys on myös sillä, että nyt korona-aikaan ei ole voinut tehdä työtä. Taiteilija tekee työtä jollekin, maalari maalaa maalauksensa katsottavaksi ja muusikko soittaa kuultavaksi. Siksi on äärimmäisen hyvä, että tässä lisätalousarviossa nyt jo tulee näitä toimia taiteilijoiden tueksi.

On syytä puhua myös siitä, että tapahtumatuottajat ovat vaikeassa tilanteessa, mutta siten myös muun muassa kirjailijoille, kuvittajille, kääntäjille, säveltäjille, heillekin tämä aika on ollut vaikea ja tämä lisätalousarvio [Puhemies koputtaa] tulee tarpeeseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Otetaan vielä muutama debattipuheenvuoro, ja sen jälkeen valtiovarainministeri vastaa. — Edustaja al-Taee.

14.58 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelen tätä keskustelua, niin ehkä haluaisin vähän kulttuuritulkita tätä kansalaisille. Tämän keskustelun perusteella voidaan päätellä, että sekä valiokunnissa että täysistunnossa on kuultu erilaisia hyviä mielipiteitä ja näin ollen lisätalousarviosta ollaan suhteellisen samaa mieltä — sen tiivistä hyvin edustaja Essayah. Tästä voi päätellä myöskin sen, että tapahtuma-alan, kulttuurialan freelancereitten puolesta on puhuttu ja nytten on jonkin verran varoja siihen suuntaan ohjattu. Myöskin tämä mielenterveystyö on otettu huomioon, ja sinnekin on varoja ohjattu.

Siinä mielessä haluaisin tulkita kansalaisille tätä keskustelua, että me emme tässä riitele vaan kiritämme hallitusta ehkä vielä parempiin toimiin. Mutta päällisin puolin olemme hyvin samanmielisiä. [Ben Zyskowicz: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

14.59 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Toki täällä lisätalousarviossa on paljon hyviäkin asioita. Minun mielestäni yksi tällainen arkinen asia täältä paistaa, mikä puutteellaan on aina herättänyt huomiota, eli tältä puuttuu taas tämä omaishoidon tuki. Me perussuomalaiset arvostaisimme kovasti sitä, että omaishoidon tuki saataisiin verottomaksi. He ovat niitä arjen puurtajia, jotka todella ovat olleet kovilla ja tiukoilla näin korona-aikana, ja toivoisin, että se nähtäisiin useammin näissä talousarvioesityksissä ja muutenkin heidän asioitaan vietäisiin eteenpäin. Vähän on hämmentävää ja oikeastaan ikävää, että edelleenkin omaishoidon tukea ei ollut täällä kovin mainittu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.59 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän vielä huomiota näihin valiokunnan lausumaehdotuksiin, jotka molemmat ovat aivan erinomaisia, ja kysyisin itse asiassa valtiovarainministeri Vanhaselta: kun täällä lausumaehdotuksessa to-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

detaan, että pikaisesti tarvittaisiin tämä tapahtumatakuu, niin milloin tarkkaan ottaen on tarkoitus, että hallitus tuo tällaisen tapahtumatakuuesityksen eduskunnan arvioitavaksi?

Ja, arvoisa puhemies, myöskin tämä toinen valiokunnan lausumaehdotus on erinomainen, nimittäin siinä puhutaan tekijänoikeuskorvauksista, jotka ovat olleet aika hankala asia taiteilijoille ja alan eri henkilöille, jotka tekevät tärkeää työtä tässä yhteiskunnassa, nimittäin tekijänoikeuskorvaukset ovat pahimmillaan voineet vähentää työttömyyskorvausta jopa niin, että työttömyyskorvausta ei henkilö ole sitten saanut ollenkaan niiden seurauksena. Nämä tekijänoikeuskorvauksethan tulevat usein viiveellä, eivätkä sitten tavallaan anna kuvaa henkilön senhetkisestä tilanteesta. [Puhemies koputtaa] Kysyisin samalla myöskin tästä valtiovarainministeri Vanhaselta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika täynnä. — Edustaja Hopsu.

15.01 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan näkemyksen kulttuuri- ja tapahtuma-alan jäämisestä jalkoihin aiemmissa tuissa. Tasa-arvoa alojen välille pitäisi tavoitella, vaikka niin sanottu sulkumenettely onkin ollut erilainen. Pidän valiokunnassa tekemiämme lausumia tässä tilanteessa erittäin tärkeinä. Ja kuten edustaja Kauma, myös haluan nostaa tämän tekijänoikeuksia koskevan lausuman ja sen kiireellisyyden nyt korona-aikana. Eli tekijänoikeuden korvaukset leikkaavat työttömyyskorvausta mutta eivät sitä samaan aikaan kartuta.

Sitten vielä haluaisin nostaa ministeri Saarikon tekemän avauksen valtakunnallisista kesäseteleistä. Ja kun näyttää, että se ei ehdi millään kesäksi etenemään, niin on tosi hyvä, että tässä lisätään nuorison kesätöihin lisää rahoitusta. Mutta toimia tarvitaan vielä kunnilta ja valtiolta lisää. Tämä summa ei riitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

15.02 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistolle on tärkeää, että kriisin keskellä tässäkin lisätalousarviossa tuetaan lapsia, nuoria ja perheitä. Epidemia ja etäkoulut ovat näkyneet lisääntyneenä polarisaationa hyvin ja heikommin pärjäävien lasten ja nuorten välillä. Myös panostukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden hyvinvointiin ovat todella tarpeellisia, jotta nuorilta ei jäisi koronan takia opinnot kesken. Hallitus on vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa ja uudessa kustannustuessa huomionnut jo paremmin kulttuurialan moninaisuuden ja freelancereiden sekä itsensä työllistävien tarpeen. Valiokunta kuitenkin toteaa, että jo olemassa olevien ja nyt esitettyjen tukien rinnalle tarvitaan vielä lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus. Nyt on saatu exit-suunnitelma, ja kiitos siitä, mutta tarvitaan myös suunnitelma, miten vajaiden katsomoiden lipputulojen menetykset kompensoidaan. Koronakriisistä palautuminen tulee vaatimaan aikaa, ja siksi myös elvytyksen jatkaminen [Puhemies koputtaa] on työllisyydelle todella tärkeää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustajat Könttä ja Marttinen, ja sen jälkeen ministeri Vanhanen. — Edustaja Könttä.

15.03 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Olemme täällä kuulleet tänäänkin ja huomattavasti aiemminkin yhdeksän hyvää ja kymmenen

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

kaunista toivetta, ja valtiovarainministerillä on tietysti kiitollinen tehtävä listata ylös kaikki ne kymmenet miljoonat, mitä lisää haluttaisiin tuonne budjettiin vielä. Ei tämä helppo tilanne ole, varsinkin, kun pitää tasapainoilla vielä vastuullisen taloudenpidon kanssa, ja varmasti me kaikki sen ymmärrämme, [Ben Zyskowitz: Ei ole tähän saakka paljon tasapainotettu! — Hälinää — Puhemies koputtaa] vaikka nämä kohteet tietysti hyviä ovat olleetkin.

Mutta mitä tulee tuohon tapahtumatakuuseen, niin on erittäin tärkeää, että sitä nyt edistetään. Mutta toivoisin, että laajemminkin kuin tuolla kulttuuri- ja tapahtumapuolella, jossa nyt on esitelty tämä exit-suunnitelma, hallitus yhteistyössä eduskunnan kanssa hahmottelisi tälle maalle kokonaisen exit-suunnitelman, niin kuin vaikkapa tuolla Tanskassa on tehty. Siis askel askeleelta eteenpäin, koska se on vastuullista taloudenpitoa. Ja se on myös paras lääke tässä koronatilanteessa, että me saamme semmoisen ikkunan, mitä tulevaisuudessa tapahtuu, koska tällä hetkellä hieman liian myöhään aina tulee seuraava päätös ja seuraava päätös.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Marttinen.

15.04 **Matias Marttinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt pitää päästä työllisyyden nostoon, totesi täällä edustaja Kurvinen aikaisemmassa puheenvuorossaan. Totta puhuakseni tämä tarve on ollut käsillä jo koko tämän hallituksen kauden ajan. Koko kaksi vuotta olemme odottaneet näitä työllisyyspäätöksiä, koska tämän hallituksen aloittaessa valittiin se linja, että velanottoa lisätään, verotusta kiristetään ja työllisyyspäätökset siirretään hamaan tulevaisuuteen. Ja nyt teillä on näytön paikka tänä keväänä näyttää se, että te pystytte myös tekemään näitä vastuullisia päätöksiä isänmaan eteen.

Valtiovarainministeri Vanhanen totesi Helsingin Sanomien haastattelussa viikonloppuna, että noin 25 000 olisi tämä työllisten määrä, mitä nyt pitäisi pystyä tekemään kevään kehysriihessä. Onko tämä määrä siis keskustalle ehdoton edellytys, minimivaatimus, ja mitä te teette, jos tämä hallitus ei kykene tekemään näitä päätöksiä tämän kevään kehysriihessä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annetaan vielä edustaja Kurvisen vastata tähän, kun nimi näin selkeästi mainittiin, mutta älkää te mainitko enää kenenkään nimeä. [Naurua]

15.05 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Yritän noudattaa teidän antamaanne ohjetta.

Edustaja Marttisen sinänsä hyvän... [Naurua] — Voi, voi, heti rikoin tätä. Joudun kahvit tarjoamaan, vain puhemiehelle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos.

Mutta tähän nuoren nousevan kokoomusedustajan edelliseen hyvään puheenvuoroon haluan kyllä sen todeta, että hallitus on tehnyt jo erittäin runsaasti työllisyystoimia, 30 000 uuden työpaikan verran. On otettu pohjoismainen työnhaun malli käyttöön, [Ben Zyskowitzin välihuuto] ja pystyttiin ryhtymään yli 55-vuotiaiden työllisyyttä parantaviin toimiin, joihin ei itse asiassa pystytty kokoomuksen ollessa hallituksessa, niin että kyllä meillä näyttöjä näistä ratkaisuista on. Viime kaudella ei uskottu, että Sipilän aikana päästään

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

niihin työllisyystavoitteisiin, ja tällä kaudella ei ole kokoomus-oppositio uskonut, että tavoitteisiin päästään — on edetty, ja tullaan pääsemään myös puoliväliriihessä.

Puhemies! Totean ihan loppuun sen, että Tanska ja Ruotsi ovat jo joustavoittaneet työmarkkinoitaan. Ne ovat hyvinvointiyhteiskuntia. Uskon, että Suomen kannattaa seurata sitä tietä, ja keskusta vie kumppaneitamme [Puhemies koputtaa] ja myös oppositiota tähän hyvään suuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Vanhaselle jo äsken lupamani puheenvuoro. — Olkaa hyvä.

15.06 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Huomaan, että tätä lisäbudjettia on käsitelty eduskunnassa samassa hengessä kuin koko tähän pandemiaan liittyviä kysymyksiä: hyvällä yhteistyöllä. En ylläty siitä, että eduskunta olisi hyväksymässä tämän lisäbudjetin, koska tämä nyt oli tarpeellinen, erityisesti tämä laivaliikennettä koskeva tuki. Se oli oikeastaan syy, minkä takia tämä lisäbudjetti annettiin, ja kun tiedetään, että seuraava lisäbudjetti on vasta toukokuussa, niin sitten kasattiin muut välttämättömät tekijät tähän mukaan. Kaikki tämä kuitenkin tehdään velkaa ottamalla. Vaikka tämä lisätalousarvio on ylijäämäinen, niin pitää katsoa, että tulot tulevat siitä myönteisemmästä talouskehityksestä, joka ennakoitiin, mutta tosiasiasa nämä väliaikaiset menojen lisäykset kyllä, faktisesti, ovat meidän velkamäärää kasvattamassa, sitä ei kannata itseltään kieltää.

Valiokunta on ottanut kaksi hyvin vahvaa pontta liittyen kulttuuriryöntekijöihin ja tapahtuma-alaan, ja hallitus ottaa luonnollisesti ne vakavasti. Hyvä, että näillä on ollut ymmärtääkseni koko valiokunnan vahva tuki takanaan.

Tässä keskustelussa sanottiin, että kulttuuria olisi pitänyt tukea jo viime vuonna tai vuosi sitten. Ymmärtääkseni viime vuonna kuitenkin kulttuuritoimialaa tuettiin noin 110 miljoonalla eurolla. Nyt se jatkuu, ja katsotaan, miten tämä vuosi etenee. Tuen tarpeeseen pitää vastata. Se varmaan pitää paikkansa, että ylipäätään yritysten tai kulttuurinkaan puolella me emme välttämättä pysty tukemaan aivan niin paljon kuin muut Pohjoismaat. Me emme ole niin vauras maa kuin läntiset naapurimme. Teemme sen, mikä on kohtuudella tehtävissä.

Tässä kulttuurin paketissa on ehkä hyvä havaita — varmaan sen näittekin — että vastavasti yritysten kustannustuesta otettiin 20 miljoonaa pois, sama summa käytettiin kulttuurin puolella. Ministeri Lintilän ministeriö oli valmis tekemään tämän siirron luottaen siihen, että kustannustuen puolelle varatut määrärahat riittävät. Katsotaan, miten tänä keväänä lopulta käy, kun tässä kuitenkin sulkutoimenpiteet ovat ehkä astumassa voimaan vähän voimakkaammin kuin tätä lisäbudjettia annettaessa oli arvioitu.

Lopuksi tästä öljylämmityksestä: Ei hallitus ole lopettamassa eikä pakottamassa öljyn käyttöä lämmityksessä, vaan me olemme tukemassa niitä ihmisiä, jotka haluavat siitä luopua. Tämä määräraha tai lisäbudjetti otettiin sen takia, että viime vuonna aloitetun tukijärjestelmän suosio on ollut niin valtava. [Pia Viitanen: Perussuomalaiset eivät kuuntele kansan tahtoa!] Ihmiset ovat vapaaehtoisesti halunneet siirtyä öljylämmityksestä kotimaiseen energiaan. Sen sijaan, että haetaan Arabimaista tai Venäjältä öljyä, halutaan käyttää kotimaista energiaa. Sille on kova menekki. Kaiken lisäksi nämä ihmiset osaavat laskea: se tulee heille olemaan jatkossa edullisempaa [Antti Kurvinen: Perussuomalaiset haluavat rahat arabeille ja Venäjälle!] kuin öljyn maksaminen. Eli tästä sekä he hyötyvät yksilöinä,

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

kotitalouksina, taloudellisesti että me saamme öljyn kautta päästöjä vähentymään. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ilmeisesti on tarvetta pienelle lisädebatille. — Edustaja Heinonen.

15.10 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kovasti on nyt... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofon, mikrofoni.

Arvoisa puhemies! Täällä on kovasti annettu ymmärtää, että nyt menee kulttuurialalla hyvin. Lainaus: "Aina ennen isoja, tärkeitä vaaleja on puolueilla, ymmärtääkseni pääasias- sa vihreillä, vasemmistoliitolla, SDP:llä, tapana pyytää esiintyviä taiteilijoita tukemaan heitä esiintymällä erilaisissa vaalitulaisuuksissa, tukikonserteissa ja niin edelleen. Itsekin olen ollut muun muassa Ahtisaarta tukemassa, muistaakseni Haavistoa, Halosta ja Arhinmäkeä. Nyt kun nämä puolueet ovat hallituksessa, he ovat näyttäneet todellisen karvansa. Heitä ei kiinnosta tapahtuma- ja kulttuuritekijöiden ahdinko pätkän vertaa. Meitä on kielletty harjoittamasta ammattiamme kyseenalaisten, erittäin epäoikeudenmukaisten ja todennäköisesti myös lainvastaisten päätöksien johdosta, [Puhemies koputtaa] kuten Muusikkojen Liitto hyvissä ulostuloissaan toteaa." Näin toteaa siis taiteilija Mikko Kivinen. Ja kyllä tämä arki tuolla taiteilijoilla on hyvin toisenlaista kuin täällä annetaan ymmärtää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Viitanen.

15.11 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tämä kulttuurin tukeminen on vähän sellainen asia, että on kovin halpahintaista riekkuu sillä. Täällä kokoomus riekkuu, [Timo Heinonen: Oliko Mikko Kivinen väärässä?] ja minä kyllä kutsun kokoomuksen koska tahansa viivalle niiden summien suuruudesta, mitä nyt esimerkiksi kulttuuriin ollaan satsaamassa. [Timo Heinonen: Oliko Mikko Kivinen väärässä?] Meidän valiokuntamme nyt otti hyvin vahvan poikkeuksen ponnien esimerkiksi sen puolesta, että pikaisesti tämä työttömyysturvan ja tekijänoikeuden yhteensovitus ratkaistaan. Ja pistittekö merkille, että äsken valtiovarainministeri sanoi ottavansa sen tosissaan, jolloin tämäkin asia etenee?

Tähän mennessä, puhemies, rahaa on pistetty paitsi tämä 110 miljoonaa OKM:n puolelta myös reilu 100 miljoonaa TEMin puolelta kulttuurin ja taiteen tukemiseen yhteensä, mutta kukaan ei ole sanonut, että hyvin menee. Päinvastoin on painavaa tekstiä täällä meidän puheissamme plus täällä mietinnössä, [Puhemies koputtaa] että menee huonosti. Tilanne on katastrofaalinen, [Puhemies: Aika on täynnä!] ja siksi pitää toimia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowicz.

15.13 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellisessä puheenvuorossa loppui aika vähän kesken, ja varmaan sen vuoksi ministeri Vanhanen ei oikein päässyt perille siitä, mitä kysyin. Hallituksella on voimassa oleva niin sanottu kestävyystiekartta, ja siinä on arvioitu, että vuonna 2029 sote-uudistus säästää vuositasolla

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

menoja noin puoli miljardia euroa. Sen lisäksi siinä on erikseen arvioitu, että digitalisaatio ja muu sote-palvelujen kehittäminen säästää vielä yhteensä miljardi euroa. Nyt tuolla eduskunnan valiokunnissa — ja tuskin paljastan mitään salaisuutta — on käsitelty sote-uudistusta, ja täysin riidaton käsitys on, että ensimmäisten esimerkiksi kymmenen vuoden aikana sote-kustannukset tämän uudistuksen vuoksi tulevat kasvamaan satoja miljoonia enemmän kuin muutoin. Siinä on palkkaharmonisaatio, siinä on ict-kulut ja muut. Nyt kysyn: miten on mahdollista, että kestävyystiekartassa on laskettu puolen miljardin kustannusten pienennys vuositasolla vuonna 29?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

15.14 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kulttuurialan haaste liittyy osittain siihen, että ne tukimuodot ovat olleet hyvin moninaisia ja ne eivät ole kohdentuneet kaikille tukea tarvitseville ryhmille. OKM:n tuki on ollut avustusperustaista, ja sitä on riittänyt vain osalle hakijoista. Sitten yritystuet ovat kohdentuneet osalle kulttuuritoimijoista, mutta nimenomaan nämä freelancerit ja yksinyrittäjät eivät ole päässeet niihin kiinni. Heidän tukeaan ja tukimahdollisuuksiaan paikataan ja lisätään nyt ja varmasti pitää lisätä vielä jatkossakin.

Vielä tuosta terapiatakuusta, josta äsken kyseltiin: itse olisin kyllä valmis porrastamaan hoitotakuun käynnistystä sillä tavalla, että saadaan terapiatakuu oikeasti vauhdilla liikkeelle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

15.15 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän kyllä aika tolkuttomina noita kommentteja, mitä tuolta kokoomuksen suunnalta kommentoitiin äsken tästä kulttuurialan tukemisesta. [Pia Viitanen: Kokoomus riekkuu!] Esitettiin väitettä, että täällä on keuhutettu, että kaikki on hyvin ja kaikki on riittävää. Täällä on todettu, että alaa on tuettu mutta valitettavasti se ei riitä.

Me ollaan valiokunnassa sivistys- ja tiedejaostossa kirjattu hallituspuolueiden voimin erittäin vahvaa tekstiä tähän meidän mietintöön. En huomannut suurta aktiivisuutta tähän tekstintuotantoon opposition edustajilta. Me olemme olleet nimenomaan kirjoittamassa tänne nämä valiokunnan toteamukset, että jo olemassa olevien ja nyt esitettyjen tukien rinnalle tarvitaan vielä lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus koronapandemian yli. Älkää vähätelkö sitä, mitä me yritämme tehdä. Emme me ole sanoneet, että kaikki on hienosti. Ala on todella pulassa, mutta ei se tarkoita sitä, että mitään ei ole annettu. [Puhemies koputtaa] Kuten valtiovarainministerikin totesi, on tuettu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Marttinen.

15.16 **Matias Marttinen kok** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Edustaja Kurviselle on pakko sen verran vastata, että tässä Helsingin Sanomien tarkastelussa, minkä otitte esille, oli käyty läpi ainoastaan työn tarjontaa koskevat päätökset, kun otitte esille tämän vertailun Sipilän hallituksen ja Marinin hallituksen välillä. Mutta on tietysti aivan selvää, että Sipilän hallituksen aikana, siis vastuullisen keskustaoikeistolaisen hallituksen aikana,

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

tehtiin myös kilpailukykyä vahvistavia toimenpiteitä ja kaiken kaikkiaan 140 000 uutta työllistä.

Nyt kun otetaan huomioon vielä se, että valtaosa teidän tekemistänne työllisyyspäätöksistä itse asiassa heikentää julkista taloutta, ei vahvista sitä, niin on kai kuitenkin näin, että te olette edelleen sillä lähtöviivalla, ja nyt sinne puoliväliriiheen kasataan isot odotukset nimenomaan keskustalle siitä, mitä päätöksiä tämän maan hallitus pystyy tekemään. [Puhemies koputtaa] Ja nyt vielä kysymys: mikä on se ehdoton luku, montako tuhatta uutta työllistä täytyy saada aikaiseksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja aika on täynnä. — Edustaja Kurvinen.

15.17 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keskusta on ajanut työllisyyttä 2010-luvulla kaikissa hallituksissa, joissa se on ollut mukana, niin sinivihreissä hallituksissa kuin punamultahallituksissa. [Vilhelm Junnila: Kaikki käy!] Työttömiä te teitte silloin Kataisen—Stubbin hallituksen aikana, jos historiaa haluaa kerrata.

Mutta, arvoisa puhemies, tavoittelemme noin 80 000:ta lisätyöllistä [Hälinää — Puhemies koputtaa] koko tämän vaalikauden aikana. [Vilhelm Junnila: Ulkomailta!] Siitä 30 000 on saavutettu, ja sitten pitäisi semmoinen viitisenkymmentä tuhatta saada lisää: siitä puolet niitä linjauksia pitäisi saada kehysriiheen, puoliväliriiheen ja sitten toinen puoli- kas esimerkiksi budjettiriihessä syksyllä.

Etenemme, puhemies, aikataulussa. Olen tämän nousevan nuoren kokoomusedustajan kanssa samaa mieltä siitä, että niiden uusien työpaikkojen pitää olla sellaisia, että ne eivät rasita julkista taloutta, se on tärkeää. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Sieltä nousee nyt monta nuorta kokoomuspoliitikkoa. [Naurua] Annan puheenvuorot vielä edustajille Kauma ja Laukkanen, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Kauma. [Ben Zyskowicz: Puhutaan yleisesti nuorista nousevista kokoomuspoliitikoista, koko ryhmä nousi paitsi minä! — Naurua]

15.18 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hiukan kyllä ihmetyttävät nuo hallituspuolueiden moitteet meitä kokoomuslaisia kohtaan, että me olisimme riekkumassa siitä... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] ...että tapahtuma-alan pitää saada tukia. Se tuntuu todella omituiselta, jos mietitte, mitä on tapahtunut Suomessa viimeisen vuoden aikana: tapahtuma-alan toimijat ovat jääneet lähes kokonaan ilman tukia.

Minua ihmetyttää myöskin se, että valtiovarainministeri, te totesitte äsken, että työ- ja elinkeinoministerille sopii varsin mainiosti, että sieltä siirretään pois rahaa, koska sitä ei ole käytetty. Minä voin todeta sen, että kun talousvaliokunnassa olemme käyneet läpi näitä kustannustuen perusteita ja kriteeristöjä, niin se, että niitä rahoja ei ole käytetty, ei johdu siitä, etteikö niitä olisi tarvittu, vaan siitä, että kriteeristöt eivät ole soveltuneet esimerkiksi tapahtuma-alalle siten, että ne olisivat voineet sitä hakea. Sen takia kysyisin nyt uudemman kerran, milloin tarkkaan ottaen hallitus aikoo tuoda sen tapahtumatakuun, jotta nämä alan toimijat viimeinkin voisivat sitä hakea.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä edustaja Laukkanen, ja sen jälkeen ministeri Vanhaselle vastausmahdollisuus, ja sen jälkeen puretaan hetken puhujalista.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

15.19 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on varsin hyvin kohdennettu tarpeellisille aloille. Täällä todetaan, että valiokunta kii-rehtii myös tapahtuma- ja kulttuurialalle suunnatun niin sanotun tapahtumatakuun valmistelua, ja tässä olisinkin rohkaissut laittamaan sellaisen varsinaisen sporttivaihteen päälle, jotta tämä asia nopeasti tänne saataisiin.

Kun täällä edustaja Kurvinen mainitsi, että työpaikkoja on syntynyt, niin toteaisin, että työpaikkojen lisääntymisestä ei ole vielä mitään näyttöä. On vain otsikkotason esityksiä, joissa on se oletusarvo, että ne saattavat tuoda näin ja näin paljon työpaikkoja, mutta mitään näyttöä ei vielä näistä ole. Sen takia ei ehkä ole ihan kohtuutonta verrata edellistä hallitusta ja tätä hallitusta. Aika on tietysti kova, ja olemme niissä talkoissa mukana, että näitä työpaikkoja syntyisi, ja kyllä niitä konkreettisia toimenpiteitä nyt [Puhemies koputtaa] täällä odotetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Vanhanen.

15.21 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen:** Arvoisa puhemies! Muutama kysymykseen:

Hallituksen tämän alkaneen kevään työllisyyspäätöksistä: Päätöksiä tehdään, lukumäärä nähdään sitten, kun päätökset on tehty. Niiden pitää olla vaikuttavia, kokonaisuudessaan myös julkista taloutta vahvistavia. Työllisyyspäätöksissähän on joukossa myös sellaisia — erityisesti vaikeasti työllistettävien ja osatyökykyisten kohdalla — että nämä yksittäiset toimet eivät välttämättä ole julkista taloutta vahvistavia mutta ne parantavat työllisyyttä. Sen tähden sitten tarvitaan erityisesti toimia, jotka reippaasti parantavat samalla myös julkista taloutta.

Tämä kestävyystiekartta syksyn budjettiriihestä on alustava. Siihen mittakaavaan ei ole muutoksia tullut, mutta sen sisäinen jako oli sen hetken arvio, se, mistä se 5 miljardin osuus on julkista taloutta vahvistaen saatu, ja se tarkentuu. On sovittu, että tämän kevään puoliväliriiheen tehdään huomattavasti konkreettisemmat päätökset sisältävä kestävyystiekartta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, arvoisat edustajat, hetkeksi takaisin puhujalistaan. — Edustaja Aittakumpu.

15.22 **Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa puhemies! Kuten todettu, lasten, nuorten ja perheiden tilanne on maassamme monin paikoin hyvin hälyttävä, ja jo ennen koronaa oli nähtävissä se, että lasten ja nuorten ja perheiden keskuudessa näkyy sellaista polarisaatiota, että jotkut voivat erittäin hyvin mutta toisilla sitten menee kovin, kovin huonosti. Tällä hetkellä lasten ja nuorten tilanne näkyy muun muassa lastensuojelussa, ja esimerkiksi viime vuonna poliisin kotihälytysten määrä nousi varsin rajusti.

Jotkut kunnat leikkasivat tälle vuodelle lasten, nuorten ja perheiden palveluista ja koulutuksesta. Kuntien taloustilanne on vaikea, mutta nähtävissä on myös sitä, että ehkä näitä päätöksiä tehtiin liiankin ennakkoiden ja kovin lyhytnäköisesti.

Arvoisa puhemies! Pidän hyvin tärkeänä, että hallitus on nyt ottanut tämän vakavan tilanteen huomioon ja lähettää vahvan viestin myös tällä lisätalousarvion määrärahalla. Viesti on, että lapset, nuoret ja perheet tarvitsevat tällä hetkellä vahvasti tukea.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Arvoisa puhemies! Pidän hyvin tärkeänä myös sitä, että kunnat käyttävät tätä määrärahaa ja muutoinkin sijoittavat ennaltaehkäiseviin palveluihin, jotta välttyisimme raskaampien palveluiden tarpeelta. Monet kunnat ovatkin viisaasti rakentaneet uudelleen muun muassa kotiapupalvelua, jota entisaikaan sanottiin kodinhoitajapalveluksi.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että tässä lisätalousarviossa on myöskin nyt sitten määräraha lasten ja nuorten kesätöihin järjestöjen ja seurakuntien kautta ja että liikunta- ja urheilujärjestöille tulee tukea harrastus- ja kesätoiminnan kehittämiseksi. Varmasti me kaikki toivomme, että koronatilanne sallii sen, että tätä harrastus- ja kesätoimintaa voidaan siten täysin voimin ensi kesänä pyörittää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

15.24 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä mainitaan, että hallitus on tänä vuonna palannut noudattamaan menokehystä, josta poikettiin covid-19-pandemian vuoksi viime vuonna. Tämä on melko tragikoominen toteamus, kun tiedämme, että pahimpien skenaarioiden väistyessä ja tuloarvioiden korotusten jälkeenkin olemme täysin kestävässä tilanteessa.

Nettolainanotoksi arvioidaan lähes 12 miljardia euroa. Menolisäykset ovat lähes yhtä suuret kuin tuloarvioiden korotukset. Tämä antaa osviittaa siitä, ettei hallituksella ole halua tasapainottaa julkista taloutta nyt eikä tulevaisuudessa. Ei tämä epidemia ole taloudellisten vaikutusten osalta mihinkään katoamassa, ja hallitus sen itsekin tiedostaa. Ravintolatuki, tapahtumatuki ja kustannustuki ovat jo tuloillaan. Fakta on, että uusia tukitoimia tullaan tarvitsemaan. Elinkeinoelämä on muuttumassa joidenkin toimialojen osalta jopa pysyvästi, ja kilpailutilanteeseen on tullut peruuttamattomia vaikutuksia myös tukipolitiikan osalta.

Perussuomalaiset tukevat määrärahalisäyksiä rokotteiden hankintaan, työttömyysturvaan sekä lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöinnin avustuksiin. Pidämme perusteltuna lasten, nuorten ja perheiden tukemista tässä vaikeassa tilanteessa sekä tapahtuma-alan tilanteen helpottamista. Keskusta sen sijaan näyttää tukevan turpeen ja lämmitysöljyn käytön lopettamista.

Arvoisa puhemies! Vastalauseemme viesti on, että hallituksen tulee viipymättä valmistella ja toteuttaa pandemian ja virusmuunnosten leviämisen torjunnan kannalta keskeiset lakiesitykset rajaliikenteen yhteydessä tapahtuvan pakollisen testauksen ja karanteenin osalta. Perussuomalaisten mielestä hallituksen tulee huolehtia maamme kilpailukyvästä ja kansalaisten ostovoimasta ja lopettaa autoilijoiden kurittaminen ja perua liikennepolttoainesten veronkorotukset. [Pia Viitanen: Nekin, jotka perussuomalaiset tekivät, vai?]

Vaaleista ja elpymispaketista en tässä yhteydessä nyt mainitse, mutta ne sisältyvät lausumaehdotuksiimme, joita on seitsemän kappaletta.

Perussuomalaiset edellyttävät hallituksen huolehtivan, ettei hiilinielujen suojelun varjolla metsiemme hyötykäyttöä tarpeettomasti rajoiteta. Lisäksi öljylämmityksen loppumiseen johtavat päätökset tulee asemoida uudelleen siten, että nykyisten öljylämmittäjien verorasitetta ei kohtuuttomasti nosteta lämmityslaitteiston jäljellä olevan käyttöiän aikana.

Hallituksen tulee tunnustaa, että sen hallitusohjelma on pahasti vanhentunut, riutunut, voipunut, näivettynyt ja pamppaantunut reliikki, joka ei vastaa nykyiseen ja pandemian vuoksi totaalaisesti muuttuneeseen tilanteeseen, ja sen vuoksi hallituksen tulee laatia ohjelmansa liitteeksi hallitusohjelmaa ohjaava sopeutuksen tiekartta, johon tulee sisältyä uu-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

sien ja etenkin koronapandemiaan liittymättömien menolisäysten uudelleenarviointi tai peruminen ja ylimitoitettun ilmastopolitiikan tasapainottaminen muuttuneessa taloustilanteessa.

Teen perussuomalaisten vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen, ja tähän sisältyy seitsemän lausumaehdotusta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa aiemmin sanoin, on merkittävää, että tämän tiedotteen, joka kertoo valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä, otsikko on ”Valtiovarainvaliokunta kiinnittää erityistä huomiota kulttuurin ja taiteilijoiden tukemiseen”. Se on tärkeää, ja myös se on hyvin tärkeää, mikä viesti meidän mietintömme sisään on isosti kirjoitettuna. Se on se, missä kerrataan toki se, että jo nyt on tehty toimia tämän alan hyväksi yli 200 miljoonalla, mutta tuodaan esiin, että koska tilanne on kohtuuttoman vaikea, se ei riitä, tukitoimia tarvitaan lisää.

Lisäksi, puhemies, koska kentällä on erilaisia toimijoita valtavasti ja aivan erilaisia tarpeita ja eri tukimuotoja, täytyy huolehtia siitä, että nämä tukimuodot ovat myös toimivia ja että väliinpuotoajia ei synny. Koska näitä valmistellaan TEMin puolella — siellä muun muassa tämä tapahtumatakuu on valmisteilla, siellä on kustannustuki, johon on tehty jo pariin kertaan muutoksia sisällöllisesti, jotta väliinpuotoamista ei tapahtuisi niin paljon — ja sitä tapahtuu opetusministeriön puolella ja sitten, puhemies, sitä tulee tapahtumaan myös sosiaali- ja terveysministeriön puolella, niin tarvitaan yhteispeliä myös näiden hallinnonalojen kesken, jotta saadaan sellainen tukimuotojen ja tulevaisuuden rakentamisen kokonaisuus, jossa ei ole päällekkäisyyksiä eikä ole väliinpuotoajia. Ja tärkeä painotus on myös se, että tunnustetaan ne erilaiset tarpeet ja huolehditaan, että tukimuodot toimivat niin, että koko ekosysteemi voi saada sitä tukea, eikä niin, että kun toisen tukea parannetaan, niin toinen kadottaa jotakin. Tämä on hyvin tärkeää. Valiokunta myös antaa terveiset sen puolesta, että tätä jatkotyötä tehdään tiiviisti poikkihallinnollisesti näiden mainittujen ministeriöiden välillä.

Puhemies! Erittäin merkittävä kannanotto valtiovarainvaliokunnalta sisältyy toki lausumaan siitä, että tapahtumatakuu tulee antaa nopeasti, mutta myös siitä, että tämä iso ongelmakohta tekijänoikeuksien ja työttömyysturvan välisessä yhteensovittamisessa tulee vihdoin ratkaista. Se pitää ratkaista tässä ja nyt, sitä ei voi siirtää mihinkään sotu-komiteoihin, ja oli hyvin tärkeää, että nyt ministeri Vanhanen antoi saman tien vastakaikua sille, että tämä asia tullaan ottamaan tosissaan. Vakavat terveiset, kenttä on tätä vaatinut. Taiteilijat ja kulttuurintekijät ansaitsevat, että näin toimitaan.

Puhemies! Mitä tulee tähän sanaan ”riekkiminen” ja siihen, että kokoomus yllättäen halusikin sitten pistää riekkumisvaihteen päälle, niin kyllä minusta se vähän siltä kuulosti. Täällä selkeästi todetaan epäkohdat, velvoitetaan jatkotoimiin, [Puhemies koputtaa] ja sitten ruvetaan sieltä riekkumaan.

Kiitos, puheenjohtaja Essayah, teillä oli mielestäni vastuullinen linja — kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Koponen, Ari.

15.31 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Junnilan esityksiä.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Jos nämä salin puheet ja teot kohtaisivat, niin lasten, nuorten ja perheiden ongelmien tukisumma olisi moninkertainen suhteessa tuohon nyt jaettavaan 17 miljoonaan euroon. Tämä ei ole missään nimessä huono tuki, mutta tässä jotenkin näkyy se yksi hallituksen isoista ongelmista, mikä on asioiden priorisointi — kaikille kaikkea, ja kohta kukaan ei saakaan mitään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Simula.

15.32 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Noin vuosi sitten huhtikuussa täällä eduskunnan täysistunnossa vaadin puheenvuorossani, että hallituksen tulisi luopua hallitusohjelman toimenpiteistä ja linjauksista. Elimme aivan uudessa tilanteessa, ja kaikki ennusmerkit näyttivät, ettei korona ole vain väliaikainen kolaus vaan pidempiaikainen riesa. Silloin toiveeni kaikui kuuroille korville, ja varautumisen sijaan kesä ja syksy menivät hallituksen lempihankkeiden parissa puuhasteluun. Tässä on nyt siis hukattu vuosi. Jokaisessa ministeriössä pitäisi lopettaa näpertely ja ryhtyä luomaan selkeää suunnitelmaa koronakriisistä ulos pääsemiseksi. Lisätalousarviossa on paljon hyvää — sitä ei käy kieltäminen — mutta meidän pitäisi päästä tilanteeseen, jossa pääsisimme koronasta eroon ja saisimme Suomen takaisin jaloilleen.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelemme siis lisätalousarviota ja erilaisia sinänsä tärkeitä tukimekanismeja, mutta kaikenlaisista tukimekanismeista olisi kenties jo päästy eroon, jos oltaisiin ajoissa mietitty, miten korona saadaan tukahdutettua. Jos hallitus olisi keskittynyt koronakriisin hoitoon myös silloin kun tartuntatapaukset olivat alhaisia, emme olisi nyt tässä tilanteessa. Mikä on Suomen strategia, arvoisa hallitus? Jatkammeko pitkittyneen tuskailun tiellä? Annammeko virusmuunnosten marssia rajojen yli? Tuhoammeko taloutemme? Kuinka kauan joudutaan tekemään lisätalousarvioita toisensa perään, jotta saamme paikattua koronan aiheuttamia kolhuja?

Pääministeri Marin totesi Helsingin Sanomille, että koronakriisi voi jatkua vuosia. Onko hallituksessa ikään kuin jo hyväksytty se, että koronan annetaan vain olla, ja pyritään minimoimaan sen aiheuttamat sairastumiset ja kuolemat, muttei tukahduteta sitä?

Arvoisa puhemies! Täältä oppositiosta asioita katsoessa näyttää aika usein siltä, että hallitus ajelehtii kuin ajopuu. Te makaatte laakereillanne silloin kun pitäisi toimia, ja toimitte vasta, kun maito on jo maassa. Nyt vaakakupissa pitää painaa koko Suomen ja suomalaisten ihmisten etu, ei yksittäisen hallituspuolueen lempihankkeen eteneminen. Puuttuuko hallitukselta ymmärrys vai tahto asioiden panemiseksi tärkeysjärjestykseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laukkanen.

15.35 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarvioesitys on minusta hyvä esimerkki siitä, että kohdistamalla todella tarpeellisiin kohtiin voidaan saada hyviä asioita aikaan. Täällä salissa käytetyt puheenvuorot ihan oppositiosta hallituspuolueisiin saakka ovat hyvin yksimielisiä tämän lisätalousarvion sisällöstä.

Erityisen hyvää tässä on myös se, että tämän tekemiseen ja tähän lisätalousarvion rahoittamiseen ei ole varsinaisesti tarvittu lisälainaa. Tämä on myös selkeästi painopisteen osalta tärkeä, koska se keskittyy kulttuurin ja luovien alojen tilanteen parantamiseen. Lisäksi tässä on valittu kohderyhmäksi nuoret ja heidän nopeasti heikkenevä tilanteensa. Erityises-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

ti, kun tätä lukee, täällä pistää silmään se, että täällä suunnataan varoja nyt myös kunnille nimenomaan koulujen sisällä annettaviin psykiatria- ja psykologiapalveluihin.

Puhemies! On erittäin tärkeää, että tämä viesti lähtee tästä salista näin terävänä ja yhtenäisenä koko kansan tietoisuuteen, että täällä ollaan hereillä ja tiedetään, missä mennään tällä hetkellä. Surullista on se, että tapahtuma-alan hoitamiseen ja heidän auttamiseensa herätään näin myöhään, kun jo viime kesänä oli selkeästi näkyvissä, mitä siellä tapahtuu. Tästä esityksestä kyllä annan hallitukselle selkeän kiitoksen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

15.37 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Erittäin lämpimän mielin kuuntelee tuota vastuullisen opposition, kristillisdemokraattien, puheenvuoroa. Se on juuri sellaista vastuullista kriisijalan oppositiopolitiikkaa, mitä tämä maa tarvitsee. Ja kun tiedetään, missä tilanteessa ollaan, ja kun pyritään siihen nopeasti myöskin puuttumaan, ei levätä laakereilla — niin kuin täällä aikaisemmin jotkut ovat sanoneet — vaan toimitaan, niin silloin on myös tärkeää, että hallitus saa tukea niille toimilleen oppositiosta, joten lämmin kiitos edustaja Laukkaselle siitä.

Tässä jäin miettimään tuota kulttuurin ja taiteilijoiden tukemista, jonka eteen ministeri Saarikko on kovasti tehnyt työtä. Nyt se täältä paperista löytyy, se on erittäin tärkeää. On valitettavaa, että tämä kesäteatterikolmikko Heinonen, Zyskowitz ja Marttinen ehti jo lähteä — he täällä ilakoivat ja hiukan vääristelivät hallituksen puheita ja vähättelivät niitä toimia — mutta he varmasti palaavat kyllä myöhemmin. Toivottavasti palaavat, koska nämä toimet, mitä hallitus on tehnyt, ovat merkittäviä. Varmasti tullaan lisätoimia tarvitsemaan, mutta ei ole niin, kuten edustaja Heinonen täällä totesi, että ei välitettäisi tai tehtäisi mitään tämän alan eteen — sehän ei pidä paikkaansa.

Toinen merkittävä kohta tässä esityksessä on tietysti tämä nuorten harrastus- ja kesätoiminta, kesätyöt ja kesäyrittäjäisyys. Eli nyt todella haetaan erilaisia keinoja, joilla myöskin pystytään parantamaan nuorten tilannetta ja tarjoamaan tukea, apua ja myöskin sitä toimintaa, kun kesä tulee ja toivottavasti tämä tilanne myöskin tästä hellittää.

Mutta tässä ei todellakaan ole kaikille kaikkea, niin kuin edustaja Koponen toivoi, ja varmasti on jouduttu tekemään arvovalintoja, eikä riittävästi ole vielä, mutta tämä on oikea suunta. Ja myöskin hallituksella on se hienoa, että osa oppositiosta tukee tätä myöskin näin vahvasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — En avaa nyt laajempaa debattia, mutta edustaja Wallinheimolle annan minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron.

15.39 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Kesäteatterikolmikko”, hiukan ehkä alentava kommentti siinä suhteessa, että me olemme aidosti huolestamme tapahtuma-alasta. Kyllä tietyllä lailla nämä kaikki sieltä tulevat signaalit ja sanomat ovat olleet todella huolestuttavaa tekstiä. Se, että #vuosihiljaisuutta on tällä hetkellä suurin hashtag, mikä siellä pyörii, tarkoittaa sitä, että siellä todellakin ollaan oltu hiljaa ja sinne ei ole saatu apua. Sen takia me olemme yrittäneet täältä tehdä vastuullisia esityksiä myös turvallisen tapahtuma-alan suuntaan. Tämä ministeri Saarikon työryhmän tekemä exit-strategia ei ole valitettavasti lääke siihen, mitä tällä hetkellä siellä alalla toivotaan, jo-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

ten toivoisinkin, että tämän suunnitelman eteen tehtäisiin nyt hartiavoimin töitä, jotta ta-
pahtuma-ala voisi tulevaisuudessa kesällä toimia kannattavasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja takaisin puhujalistaan. — Edustaja Soinikoski.

15.40 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Vuoden 2021 ensimmäisessä lisätalou-
sarviossa panostetaan yli 17 miljoonaa euroa lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen.
Lisärahaa kohdennetaan erityisesti arjessa selviytymistä vahvistaviin sosiaalihuollon pal-
veluihin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden lisäresursointiin. Näillä rahoilla
korjataan poikkeusoloissa patoutunutta palvelutarvetta. Olemme toivottavasti kaikki yhtä
mieltä siitä, että lapset ja nuoret perheineen ansaitsevat tämän tuen pitkittyneen koronakrii-
sin keskellä.

Toiset 17 miljoonaa euroa hallitus haluaa kohdentaa ammatillisen koulutuksen tukitoi-
miin. Näin ehkäisemme opintojen keskeyttämistä, vähennämme opiskelijoiden pahoin-
vointia sekä tasaamme osaamiseroja opiskelijoiden välillä. Tuet jaetaan erikseen haettava-
na valtionavustuksina, jolloin ne toivon mukaan kohdentuvat niille opiskelijoille ja oppi-
laitoksille, jotka ovat kärsineet pandemiasta eniten. Myös ammatillisen koulutuksen lisä-
tuki on nimenomaan tukea nuorille, siis investointi tulevaisuuden tekijöihin.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset haluavat selkeästi tehdä ympäristöystävällisiä valintoja
omassa kotipiirissään. Sen on todistanut öljylämmityksen vaihtamiseen suunnatun valtio-
navustuksen valtaisa suosio. Avustus on ollut niin suuri jymymenestys, että siihen varatut
määrärahat pääsivät jo loppumaan. Lisätaloussarviossa öljylämmityksestä luopumiseen on
varattu 10 miljoonaa euroa lisärahaa. Näin varmistamme, että yhä useammalla suomalai-
sella on mahdollisuus vaihtaa vanha öljykattila kestävämpään lämmitysjärjestelmään. Sa-
malla lämmitys- ja energiatehokkuusremontit tuovat työtä monelle suomalaiselle.

Konkreettiset päästövähennykset jatkuvat myöhemmin kestäväen kasvun ohjelman myö-
tä, kun Suomi tekee historian suurimman ilmastoinvestoinnin panostamalla miljardi euroa
ilmastotekoihin. Näin raivaamme kestäväen polkua ulos koronaviruksen, ilmastonmuutok-
sen ja taloustaantumisen aiheuttamasta kolmoiskriisistä.

Arvoisa puhemies! Kuten on jo monesti todettu, parasta työllisyys- ja talouspolitiikkaa
on edelleen pitää koronavirus kurissa. Siihen tähtäävät niin hallituksen koronatoimet kuin
esimerkiksi lisätaloussarvion 70 miljoonan euron lisämääräraha koronarokotteisiin. Työttö-
myysturvan suojaosan korotus ja yrittäjien oikeus työmarkkinatukeen jatkuvat, ja järjestöt
saavat tukea nuorten harrastus- ja kesätoimintaan.

Talouden toipuminen koronapandemiasta alkaa tänä vuonna. Meidän on huolehdittava,
että kuromme samalla myös inhimillistä korjausvelkaa umpeen. Olisi kohtalokasta laatia
leikkauslistoja tilanteessa, jossa ihmiset kaipaavat tukea eniten. Nyt on loppukirin aika.
Valon määrä kasvaa tasaisesti niin ulkona kuin tunnelin päässäkin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

15.43 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuo-
ron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie, laittakaa mikrofonin päälle, kiitos.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Arvoisa herra puhemies! On todellakin myöskin kiitoksen aika. Muun muassa nämä pannotukset nuorten harrastusmahdollisuuksiin ja kesätöihin ovat merkittäviä ja tarpeellisia.

Ammatillisen koulutuksen tukitoimiin kohdennetaan 17 miljoonaa euroa. On toivottavaa, että siinä huomioidaan nyt myöskin nämä raskaan kaluston alat, joilla erityisesti tilanne on sen kaltainen, että tarvitaan niitä investointeja, ja kun rahoitusvajetta on ollut jo aikaisemmin, niin se kohdentuu myöskin näihin raskaan kaluston aloihin nyt vahvemmin tässä kriisissä.

Kokoomus on toistuvasti kirittänyt hallitusta toimenpiteissä niin, että ne kohdentuisivat tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti. On selvää, että jotta ne voivat kohdentua oikea-aikaisesti, on kyettävä tekemään myös rakenteellisia uudistuksia. Ei riitä, että tahtotila on sen kaltainen, että etenemme niillä rakenteilla ja järjestelmillä, mitkä meidän yhteiskunnassamme tällä hetkellä ovat käytössä.

Epidemian jälkeen hyvinvoinnin ja kasvun kasvu on mahdollista vain, jos elinkelpoiset yritykset selviävät kriisistä ja näillä on edellytyksiä kannattavaan liiketoimintaan. Pandemia ei ole normaalin yrittäjäriskin piiriin kuuluva tapahtuma, ja siksi välittömät rajoitustoimien aiheuttamat kustannukset on korvattava riittävällä tavalla. Hallitus on vastuussa tästä riittävän korvausmallin luomisesta, ja kaikki me muistamme, että maaliskuussa 2020 hallitus lupasi, ettei yksikään yritys tule menemään tämän kriisin takia konkurssiin. Lupaus oli epärealistinen, mutta sillä hallitus esitti itselleen vaatimustason.

Tukiaisten lisäksi hallituksen on siis löydettävä rohkeutta muuttaa elinkeinopolitiikan suuntaa. Ja hallituksen päätökset ovat heikentäneet näitä elinkeinotoiminnan edellytyksiä. Olisi purettava liiallista byrokratiaa ja luotava näin ollen näkymää kriisin jälkeisestä toimintaympäristöstä, mitkä ovat ne pitkospuut, joilla me pääsemme tämän koronasuon yli. Kriisin aikanakin on mahdollista sääntelyn suhteellisen pienillä muutoksilla luoda mahdollisuuksia toimeliaisuuteen. Esimerkiksi ravintoloiden toimintaedellytyksiä voidaan parantaa vero- ja sääntelymuutoksin, alvin alennuksella ja etämyynnin mahdollistamisella. Rajoitustoimet on kohdistettava tarkoituksenmukaisesti alueille, joilla epidemia etenee. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Strand.

15.45 **Joakim Strand r:** Tack, värderade talman! 1962 Pohjoismaat allekirjoittivat tänä päivänä eli 23. maaliskuuta Helsingin sopimuksen, joka on edelleen perusta sekä parlamentaaraiselle että hallitusten väliselle yhteistyölle. Tänään siis vietetään Pohjolan päivää.

Vi firar Nordens dag i dag, och därför lyfter jag nu speciellt fram stödet till sjöfarten här, 23,2 miljoner euro.

Eliikkä nostan nyt tämän sekä lasti- että matkustaja-alusvarustamoiden liikennöinnin avustuksen. Se on valtion kokonaisuudessa tietenkin pieni raha mutta äärimmäisen tärkeä merenkululle, meidän vientiteollisuudellemme monestakin eri näkökulmasta, se turvaa meidän liikenteemme erityisesti länteen, ja tähän liittyy myös Merenkurkun Vaasa—Uumaja-yhteys. Se on totta, että näinäkin päivinä itse asiassa rahti sielläkin on kasvanut, ja toivotaan, että tavarankansaksi myös ihmiset pääsevät pikkuhiljaa liikkumaan.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Man kan inte nog betona vikten av att vi har en fungerande sjöfart också i kristider, både med tanke på vår export och import, den handel vi lever av och är beroende av, men också med tanke på de kringeffekter och sysselsättande effekter de här rederierna har. Vi ska hoppas att vi går mot ljusare tider och bland annat får igång vaccinationerna allt starkare, vilket mycket nu tyder på. Därför är det bra att här också finns 70 miljoner euro budgeterat för anskaffning av vacciner.

Eliikkä myös rokotteiden hankintaan tässä on 70 miljoonaa euroa, ja nythän olemme kuulleet myös ihan tiedotusvälineistä, että niitä rokotteita on vihdoin tulossa maahan reippaasti, jotta viimeistään kesällä, toivon mukaan, alkusyksystä elämä palaisi jotenkuten normaaliksi.

Tässä varmaan keskustelu jatkuu vielä, joten lopetan tähän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz borta. — Edustaja Kinnunen.

15.47 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kesätöillä on todella suuri merkitys kaikille nuorille. Tein aikanaan monenlaisia kesätöitä, muun muassa 4H-puutarhayrittäjänä, leiriohjaajana, vahtimestarina — ja varastotyöntekijänä Tukholmassa, minkä haluan erikseen näin Pohjolan päivänä todeta. On hienoa, että nuoremme voivat tehdä kesätöitä myös toisissa Pohjoismaissa. Kaikesta siitä oppii valtavasti. Saman olen huomannut omien lasteni kohdalla.

Kesätyö on monelle ensimmäinen arvokas työkokemus ja tienesti. Se vahvistaa nuoren osaamista, työelämätaitoja ja verkostoja. Kesätöillä on vaikutusta myös siihen, miten nuori suuntautuu opintojen polulla. Opimme niin koulussa kuin sen ulkopuolella, myös kesätyössä.

Lisäksi kesätöistä saatavat tulot ovat merkittävä tulonlähde opiskelijoille. Monelta jäivät viime kesänä kesätyöt kokonaan väliin, ja se näkyy. Kesätöiden puuttuminen heikentää nuorten toimeentuloa ja taloudellista tilannetta, ja sillä on oma vaikutuksensa myös nuorten jaksamiseen ja mielenterveyteen.

Suuret kiitokset tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikon helmikuun alussa tekemästä avauksesta selvittää mahdollisuutta tukea nuorten kesätyöllistymistä. Tätä keskustan esittämää kesätyöasiasia toimeenpannaan nyt tässä ensimmäisessä lisätalousarviossa, jotta rahat ehditään saada tämän vuoden kesäksi käyttöön. Valtio helpottaa nyt nuorten tilannetta mahdollistamalla näitä kesätyöpaikkoja. 2,5 miljoonaa euroa on varattu: miljoona avustuksista suuntautuu henkilöstömenoihin liikunta- ja urheilujärjestöille ja puolitoista miljoonaa taas henkilöstömenoihin valtionapukelpoisille nuorisotalojen järjestöille nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseksi ja kehittämiseksi ja avustuksina nuorten kesätyöllistämisen ja yrittäjyyden ja yrittäjyys- ja työelämätaitojen tukemiseen.

Valiokunta muutti momentin perusteluja siten, että määrärahasta voidaan käyttää puoli miljoonaa kesätyöntekijöiden palkkaamiseen myös seurakunnissa ja muissa uskonnollisissa yhdyskunnissa. Pidän tätä muutosta perusteltuna.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kesätöitä on tarjolla asuinpaikasta ja taustasta riippumatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Marttinen.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

15.51 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa herra puhemies! En ollut salissa paikalla, kun edustaja Ovaska piti puheenvuoronsa, mutta menemättä nyt tarkemmin siihen, mitä edustaja sanoi, minusta tämä hänen puheenvuoronsa kuvastaa tätä keskustan hätää ja paniikkia, kun he ovat tämän vasemmistohallituksen apupuolueena ja kun olemme tänään nimenomaan haastaneet hallitusta ja keskustapuoluetta siitä, [Keskustan ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] aikovatko he tehdä nyt aidosti työllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä, aikovatko he pitää huolta julkisesta taloudesta. Ja kun tästä käydään keskustelua, niin sitten vastataan. Minusta se edustaja Ovaskan käyttämä termi oli asiaton, mutta en mene siihen nyt sen enempää.

Herra puhemies! Haluan vielä tuoda tässä esille sen, mihin emme suoraan saaneet vastausta tässä aikaisemmassa keskustelussa. Niin kuin olemme tuoneet jo aikaisemmin tänään esille, tosiaan valtaosa tämän hallituksen tekemistä työllisyyspäätöksistä on vielä edessä. Toisin kuin täällä edustaja Kurvinen totesi, niin itse asiassa valtaosa niistä tämän hallituksen tekemistä päätöksistä, jotka on saatu kahden vuoden aikana kasaan, heikentävät julkisen talouden tilaa, eivät vahvista sitä, ja itse asiassa näitä päätöksiä on vain siirretty eteenpäin koko ajan sen sijaan, että niitä päätöksiä olisi tehty aikaisemmin.

Itse asiassa, herra puhemies, tämä kriisi ja tämä kriisiaika korostaa sitä, että päätöksiä pitää pystyä tekemään enemmän, nopeammin ja aikaisemmin, ei vähemmän ja myöhemmin. Näin ollen kaikki katseet siirtyvät nyt eteenpäin tämän kevään puoliväliriiheen ja siihen, mitä nyt maan hallitus pystyy saamaan aikaiseksi. Tässä suhteessa me katsomme nyt erityisesti keskustaan, osittain myös RKP:hen: Mitä nämä kaksi puoluetta tulevat tekemään? Tulevatko he pitämään huolen siitä, että nyt aidosti saadaan tehtyä törmäköitä työllisyyspäätöksiä, jotka johtavat siihen, että meidän velkaantumisen saadaan laitettua kuriin, jotta tästä päästään tekemään taas Suomen jälleenrakennusta? Vai onko ratkaisuna se, että päätöksiä siirretään edelleen eteenpäin ja todetaan, että no nyt saatiin vaikka tämä 5 000 työllistä ja vielä meiltä puuttuu melkoinen määrä ja että kyllähän tässä aikaa on?

Hyvä hallitus, Suomella ei ole aikaa, vaan meillä on menetettyjä vuosia edessämme, jos me emme pysty tekemään selkeästi parempaa politiikkaa, joka tukee talouskasvua, korkeampaa työllisyyttä ja sitä, että julkinen talous saadaan kuntoon, millä huolehditaan siitä, että myös tulevat sukupolvet saavat tärkeät palvelut emmekä jätä tuleville sukupolville kohtuutonta velkataakkaa. Nämä kaikki odotukset liittyvät nyt tämän kevään puoliväliriiheen. Me tulemme seuraamaan erittäin tarkasti sitä, mitä tämän maan hallitus tekee, tai [Puhemies koputtaa] ehkä pikemminkin sitä, mitä se mahdollisesti jättää tekemättä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt en avaa laajempaa debattia, mutta, edustaja Ovaska, minuutti.

15.54 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Marttinen puhuu täällä niin kuin ministeri Ville Niinistö aikoinaan selitellessään kivihiilen käytön lisääntymistä. Mutta ennen kaikkea mietin, miksi edustaja on niin malttamaton tässä asiassa. Kuten valtiovarainministeri täällä hyvin totesi, päätöksiä on valmisteltu ja päätöksiä tulee ja niitä tullaan tekemään.

Enkä kantaisi niin suurta huolta myöskään keskustasta tai RKP:sta. Sen takia me olemme tässä hallituksessa, jotta tämä hallitus pystyy rakentamaan eheää ja oikeudenmukaista Suomea, joka ottaa koko maan voimavarat huomioon, ja sitä kautta myöskin luodaan työpaikkoja tähän maahan.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ja mitä tulee vertaukseen kesäteatterista, niin pidän sitä erittäin tärkeänä huomiona — koska sen itse sanoin — koska tässä on kyse taiteilijoista ja heidän tukemisestaan. Ja myöskin on erittäin hyvä, että nyt kokoomus on nostanut tämän kysymyksen täällä keskusteluun, koska harvoin teiltä on tullut avauksia, mitä tulee esimerkiksi freelancereiden tukemiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Takaisin puhujalistaan. — Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.55 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Koronapandemia ja sitä seuranneet rajoitustoimenpiteet ovat iskeneet kovasti kulttuuri- ja taideoille. Hallitus on onneksi huomannut kulttuuri- ja taidekentän ihmisten hädän ja ryhtynyt toimiin ja suuntaa vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa merkittävän määrärahan kulttuurin tukeen. Siinä lisätään Taiteen edistämiskeskuksen määrärahoja 15 miljoonaa euroa. Tällä on tarkoitus vähentää koronavirustilanteen ja rajoitustoimien vaikutuksia kulttuuri- ja taiteenalan toiminnalle. Lisäksi elokuvatuotantoyhtiöille suunnataan yhteensä 5 miljoonan euron lisämääräraha koronavirustilanteesta johtuvien taloudellisten menetysten kompensointiin.

On syytä muistaa, että kulttuurin ja taiteen avulla edistetään vahvasti myös terveyttä ja hyvinvointia. Asian merkitys korostuu, kun elämme nyt poikkeuksellisia aikoja. Kulttuurin ja taiteen terveys- ja hyvinvointivaikutuksista on jo paljon sekä tutkimusnäyttöä että käytännön kokemuksia. Nyt on pidettävä huolta kulttuurin ja taiteen toimijoista ja toimintaedellytyksistä niin, että he pystyvät luomaan ja rakentamaan uudenlaisia tapoja toimia esimerkiksi verkossa.

Hallituksen esitys kulttuurisetelin käytöstä verkossa järjestettäviin etätapahtumiin onkin juuri nyt lausuntokierroksella. Toivottavasti saamme nopeasti tämän esityksen myös eduskunnan käsittelyyn ja tätä kautta edelleen voimme vahvistaa kulttuurialan tukemista ja kriisinkestävyyttä. Jo nyt monin paikoin liikuntapalvelujen tarjoajat ovat siirtyneet pitämään ohjattua liikuntaa etäyhteydellä, ja tätä voisi myös kulttuurin alalla lisätä. Tämä samainen menettely tarjoaisi kulttuurin toimijoille mahdollisuuden jatkaa omaa työtään epidemian keskellä, mutta se mahdollistaisi yhä useammalle myös terveysturvallisen tavan nauttia taiteesta ja kulttuurista. Kun epidemia on ohi, taidetta ja kulttuuria tarvitaan entistä enemmän tulevaisuuden rakentamisessa ja uusien mahdollisuuksien näkemisessä kaikille.

Arvoisa puhemies! Ihmisoikeuskeskus on todennut tuoreessa raportissaan, että koronapandemialla on ollut huomattavat vaikutukset lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Koronakriisi on monin tavoin lisännyt eriarvoisuutta lasten ja nuorten keskuudessa. Pandemian kielteiset vaikutukset usein kasaantuvat lasten, nuorten ja heidän perheidensä arjessa. Myös nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Ihmisoikeuskeskus korostaa, että tässä tilanteessa on tunnistettava erityisesti ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaaminen kriisin aikana vaatii erityistä huomiota. Ihmisoikeuskeskus suosittaa, että lasten ja nuorten palveluissa keskeisessä roolissa olevia neuvolapalveluita, sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita tarjottavaa perheiden tukea, varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä annettavaa oppimisen ja hyvinvoinnin tukea sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintoja ja palveluita ei tule karsia missään olosuhteissa.

Onneksi hallitus on huomannut nuorten tilanteen, ja lisätalousarviossa se esittää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen kehittämisen valtionavustuksiin 17,5 miljoonaa euroa lisää kohdennettavaksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen koronavi-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

ruspandemian aiheuttamissa tilanteissa ja sen jälkihoidossa. Varoja on tarkoitus kohdentaa sosiaalihuollon palveluihin, jotka auttavat lapsia ja nuoria ja perheitä selviytymään arjesta koronaviruspandemian aiheuttamassa poikkeustilanteesta. Lisäksi varoja suunnattaisiin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Toivottavasti kunnissa osataan ohjata tämä lisämääräraha erityisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten auttamiseen, koska heidän tilanteensa on korona-aikana entisestään huonontunut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Lindén.

15.59 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Totesin mielipiteeni siitä, miten tämä asia suhtautuu terapiatakuuseen, jo tuossa debatissa, mutta ajattelin käyttää tässä puheenvuoron, joka on aiheeltaan vähän samantyyppinen kuin edustaja Marttisella mutta sisällöltään varmaan joiltakin osin kyllä erilainen, enemmänkin yleistä talouspolitiikkaa ja kansantaloutta.

Tämän lisätalousarvion suuruus on noin 400 miljoonaa euroa, ja se on hieman yli puoli prosenttia valtion voimassa olevasta budjetista, ja jos peilataan bruttokansantuotteen, niin se on 0,15 prosenttia. Voidaan tietysti sanoa, että se ei ole kovin paljon, mutta nyt ollaan kuitenkin onnistuttu kohdentamaan erittäin tärkeisiin ajankohtaisiin aiheisiin tätä rahoitusta. Minusta valtiovarainministeri totesi hyvin tässä, kun hän sanoi, että lähtökohta tälle oli tämä huoltovarmuusliikenteen turvaaminen, mutta kun sitten nähtiin tämä myönteinen verokertymä, niin tähän rahoittuu sen ansiosta, että verokertymä on ollut oletettua parempi. Toki samaan aikaan otamme miljardikaupalla velkaa, niin kuin tietysti tiedämme, mutta tämä lisätalousarvio ei sinänsä lisää sitä velan määrää — muuten kuin tietysti vaihtoehtona sille, että ei tehtäisi nyt mitään menolisäyksiä. Mutta siis tämä huoltovarmuusliikenteen turvaaminen oli lähtökohtana, ja sitten tähän ovat tulleet nämä tärkeät, välttämättömät ajankohtaiset asiat, niin kuin rokotteiden hankkiminen, työttömyysturvan parantaminen, ammatillisen koulutuksen tukeminen, taide- ja kulttuurialan tukeminen ja sitten nämä lasten ja nuorten mielenterveysasiat — kaikki tuiki tärkeitä asioita, jotka nyt kaipaavat tukea tässä ajassa.

Mutta miten tämä tilanne suhtautuu nyt tähän koko tilanteeseen? Katsoin juuri tuoreeltaan työllisyysasteen tammikuulta. Meillä ei vielä ole helmikuun työllisyysastetietoa, mutta tammikuussa työllisyysaste oli Findikaattori-tietokannan mukaan 69,9 prosenttia. Se oli 2 prosenttia alempi kuin vuosi sitten tammikuussa, jolloin se oli 71,9 prosenttia, ja tämä aleneminen tarkoittaa 60 000:ta työpaikkaa, eli sillä tavalla meillä on 60 000:lla tuohon ajankohtaan verrattuna lisääntynyt työttömien määrä. Mutta tämä 69,9 prosenttia on silti 2000-luvun kolmanneksi korkein luku, mitä meillä työllisyysaste on koskaan ollut tammikuussa. Vain tammikuussa 2019 ja tammikuussa 2020 se on ollut tätä korkeampi, kaikkina sitä edeltävinä 2000-luvun vuosina se on ollut matalampi. Eli tulemme siihen kysymykseen, että Suomen kansantalous on toistaiseksi säilynyt vähäisemmällä vaurioilla kuin monen vertailumaan talous, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö meillä ole suuri urakka edessämme, kun tästä taloustilanteesta lähdetään nousuun.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

16.02 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan, hallituksen toimet ovat monissa kohdissa vielä riittämättö-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

miä. Näistä VaVin mietinnössä esille nostetaan ansiokkaasti kaksi koronasta pahasti isku- ja saanutta kohdetta: kulttuuriala ja mielenterveyspalvelut. Vaikka tiedän, että hallitus näissä molemmissa varmasti yrittää parhaansa, parempaan on pystyttävä.

Kokoomus on esittänyt näihin haasteisiin omat vaihtoehdotensa hallituksen harkittavaksi. Tapahtuma- ja kulttuurialan freelancereiden aseman parantamiseksi olemme kiirehtineet hallitusta toteuttamaan lupaamansa tapahtumatakuun, tai itse olen jopa ehdottanut negatiivisen alvin käyttöönottoa tapahtuma-alan yrittäjien ahdinkoon. Vastaavasti lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden turvaamiseksi olemme ehdottaneet terapiatakuun nopeaa käyttöönottoa. Näiden ohella yhtä lailla vaikeassa tilanteessa olevan matkailu- ja ravintola-alan ahdinon helpottamiseksi olemme ehdottaneet muun muassa alkoholin ulosmyynnin mahdollistavia tilapäisiä poikkeuksia tai alvin alentamista. Näille ehdotuksille hallitus on toistaiseksi valitettavasti tarjonnut vain kylmää kättä.

Lisäksi, arvoisa puhemies, hallituksen itselleenkin asettaman työllisyystavoitteen osalta päätöksiä on tehty viiveellä ja valitettavan vähän. Pohjoismaisen työnhaun malliksi naamioitu edellisen hallituksen aktiivimalli kakkonen on tällä hetkellä ainoa konkreettinen toimi työllisyysasteen nostamiseksi. Lähelle läpimurtoa päästiin myös ikääntyneiden työllisyyden parantamisessa, tosin siinä vaikutukset nähdään vasta vuosikymmenen loppuun mennessä. Sen sijaan eteneminen niin sanotun paikallisen sopimisen lisäämisessä sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamisessa näyttää vaikealta, ellei jopa mahdottomalta. Tavoite 80 000 uudesta työllisestä ei edes hallituksen sisältä kuultujen arvioiden mukaan toteudu. Toki hallituksella olisi vielä ensi kuun puoliväliriihessä aikaa saada tähän muutosta.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun yksi Keski-Suomea ja Jyväskylää koskeva vetoamus hallitukselle tuohon tulevaan kehysriiheen, koska se ei ole nyt tässäkään lisätalousarviossa ollut esillä. Kyse on Jyväskylän, Kuopion ja Lahden MAL-sopimuksista. Kunnianhimoiset tavoitteet olisivat kaupungeissa valmiina, mutta sopimuksen vaatima rahoitus on edelleen epävarma. Siksi vetoan hallitukseen tämän rahoitusumpisolmun avaamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kärnä.

16.05 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Eräs asia tässä lisätalousarviossa ilahduttaa erityisesti, ja se on nämä öljylämmityksestä luopumisen avustukset, joihin ehdotetaan 10 miljoonan euron lisäystä. Tässä on valitettavasti ollut ilmeisesti väärinymmärryksiä opposition kanssa. Hallitushan ei ole missään tapauksessa kieltämässä öljylämmitystä, ja öljyllä lämmittämistä saa totta kai jatkaa, mutta tässä tuetaan sellaista toimintaa, että siirrytään fossiilittomiin lämmitysmuotoihin, ja pidän tätä erittäin perusteltuna. Avustuksen määrä on joko 2 500 tai 4 000 euroa. Tämä tulee varmasti tarpeeseen monille kotitalouksille.

Edustaja Wallinheimo käytti tuossa äsken puheenvuoron, puhui asiaakin siellä. Tämä ravintoloitten ulosmyynti ja ylipäättään nämä ilmaiset toimet, joilla ravintola-alan ahdinkoa voitaisiin helpottaa — toivoisin todella, että hallitus myös ottaisi nämä asiat vakavasti. Olen osaltaan kyllä toivonni menettänyt. Sosiaali- ja terveysministeriö ei tämän asian kanssa taivu riippumatta siitä, mikä hallituspohja tai kuka ministeri siellä istuu, ja katson kyllä, että eduskunnan tulisi ottaa tässä vahvaa roolia. Ylipäättään tässä samalla, kun tätä ravintola-alan ahdinkoa voitaisiin helpottaa väkevämpien juomien ulosmyynnillä, voitaisiin ratkaista tämä etämyyntisotku, joka meillä on EU:n kanssa tällä hetkellä käynnissä. Suomi-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

han on jo tässä Pilot-menettelyssä, ja näen kyllä, että taistelu tämän Alkon niin sanotun monopolin puolesta on jo hävitty, me käydään tässä vain viivytystaistelua. Toivon todella, että nyt yritettäisiin löytää sellaisia ratkaisuja, joilla tämä etämyyntikeissi saadaan ratkaistua ja joilla voidaan sitten helpottaa erittäin tukalassa tilanteessa olevaa ravintola-alaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kopra poissa. — Edustaja Sarkkinen.

16.07 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Samalla, kun vastuumme on tehdä tarvittavat toimet koronan leviämisen estämiseksi ja ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi, meidän on huomioitava myös ne, jotka kärsivät rajoitustoimista. Meidän on huomioitava ne, jotka kärsivät yksinäisyydestä ja mielenterveysongelmista, ne, jotka eivät jaksaa opiskella etänä tai eivät opi uutta ammattia, ja ne, jotka ovat koronan takia menettäneet työnsä ja toimeentulonsa.

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että hallitus nyt vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa kohdentaa lisää tukea lasten ja nuorten ja perheiden palveluihin, ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tätä asiaa ansiokkaasti käsitellään. Kunnissa on nyt panostettava erityisesti mielenterveyden hoitamiseen sekä perheiden tukipalveluihin ja lastensuojeluun. On tärkeää, että eduskunnan myöntämät rahat käytetään sinne, mihin ne on tarkoitettu.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on hyvin tyytyväinen siihen, että kulttuuri- ja tapahtuma-alalle saadaan nyt paljon kaivattua lisätukea. Hallituksen on myös varmistettava, että tapahtuma-alalle luodaan selkeä exit-suunnitelma, ja valtiovarainvaliokunnan esittämä tapahtumatakuu on tärkeä osa tätä.

Arvoisa puhemies! On selvää, että koronasta toipuminen tulee viemään aikaa. Liian aikainen leikkauspolitiikka ja huonosti ajoitettu tiukka finanssipolitiikka aiheuttaa inhimillistä kärsimystä, mutta se on myös talouden näkökulmasta hyvin haitallista. Perussuomalaisten vastalauseessa ilmaistu ajatus siitä, että menokuri ja leikkaukset on aloitettava jo nyt, on hyvin erikoinen.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto näkee tärkeänä, että Suomessa ei lähdetä liian aikaisin sopeutuksen tielle. Monissa länsimaissa elvytetään nyt summilla, jotka ovat jopa yli 15 prosenttia bruttokansantuotteesta, ja on selvää, että myös Suomessa tarvitaan vielä elvytystä. Hallituksen onkin syytä pohtia, voidaanko menokehystistä pitää kiinni, kun koronatilanne on tänä vuonna pahempi kuin koskaan aikaisemmin eikä tilanne ole viime vuodesta helpottanut taloudellisesti tai epidemian hallinnan suhteen.

Arvoisa puhemies! Talouden rattaat on pidettävä pyörimässä, jotta taantumasta tulee mahdollisimman lyhyt ja sen aiheuttamat tuhot olisivat mahdollisimman pienet. Samalla meidän on panostettava ihmisten hyvinvointiin ja osaamiseen ja investoitava ilmastoystävällisen yhteiskunnan rakentamiseen. Ainoastaan investoimalla tulevaisuuteen, osaamiseen, hyvinvointiin, koulutukseen, innovaatioihin, sivistykseen Suomi voi nousta tästä kriisistä aiempaa vahvempana.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pirttilahti.

16.10 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvion suurimmat ja isoimmat sijoitukset tai lisäykset menevät tällä hetkellä tietenkin koronatilanteen hoitamiseksi.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

seen. On erittäin tärkeää, että me saadaan rokotukseen lisärahoitusta, ja toivottavasti sieltä maailmalta saadaan nyt sitten sopivia rokotteita meille ja nämä massarokotukset käyntiin, että saamme Suomen elinkeinotoiminnankin ja periaatteessa tautitilanteen hallintaan ja elinkeinotoimintaa vireytettyä. Näen niin, että vaikka tässäkin tuetaan nyt elinkeinotoimintaa, niin kyllähän se meidän täytyy saada normaalille tasolle, että me voimme hyvin täällä koko Suomessa.

Myös työttömyysturvaan tässä laitetaan rahoitusta.

Tärkeä asia on myös, että tässä tilanteessa katsotaan Suomen tuontiin ja vientiin. Varsinkin nyt jo matkustaja-alusvarustamoille annetaan lisärahoitusta sitä varten, että myös tämä Euroopan yhteys toimii. Suomihan on saari tältä osaltaan. Oli hienoa todeta, että tämä päivä on myös Pohjolan päivä, ja tähän on meille tärkeä linkki myös Suomen ja Ruotsin väliselle liikenteelle.

Mutta tärkeä osuus, mikä tässä on nostettu, on juuri sijoitus tulevaisuuteen ja varsinkin nuorten ja lasten kesätöihin liittyviin asioihin. Jo viime kesä meni varmaan monelta vähän niin sanotusti förbi näitten kesätöitten takia, ja siitäkin tuli huonoa mieltä ja rahanpuutetta. Toivottavasti saadaan nyt mahdollisimman moni nuori kesätöihin ja siihen työnsarkaan kiinni. Toivottavasti opiskelu ja kesätö vielä klinkkaavat toisiinsa niin että se talvella opittu taito voidaan siellä kesätöissä harjoitella — aika moni opiskelija on turhautunut, koska ei tiedä, mikä se työmaa mahdollisesti olisi, kun on opiskellut sitä asiaa mutta kun joutuu vähän toisentyypisiin töihin — ja toivottavasti näin tulee käymään.

Toinen asia tässä on juurikin nuorisotoimille ja kunnille annettava rahoitus mielenterveyteen, nuorille perheille, lapsiperheille ja itse nuorillekin. On todella tärkeää tässä tilanteessa, että pidetään huoli niistä nuorista. Muutamissa kunnissahan on tällainen kampanja, että käydään talo talolta nämä nuoret lävitse joko soittamalla tai sitten turvallisesti tapaamalla, ja on ollut erittäin hyvä katsoa, mitä nuoret siellä kotona tekevät ja mikä on heillä puutteena. Varsinkin pienissä kunnissa tämä on ollut mahdollista, ja varsinkin syrjäseuduilla on erittäin tärkeä asia, että myös nuoriin ollaan kontaktissa.

Yhtenä asianahan tässä meidän hiilineutraalisuuteen pyrkimisessä on vielä tämä öljylämmityksestä luopuminen ja siihen satsaaminen. Todellakin näen sen, että jos on vanhaa kalustoa, niin kannattaa vaihtaa tässä vaiheessa uuteen. Mutta toinen pointtihan on tässä vielä tämän nuoren metsän hoidon ja pienpolttopuun keruun tuki, eli sinnekin 4 miljoonaa osoitetaan. Suomessahan on noin miljoona hehtaaria tällä hetkellä hoitamattomia metsiä, ja sieltä me saadaan kyllä hyvinkin tätä kotimaista energiaa, kun tehdään vähän töitä senkin eteen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

16.13 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Lyhyesti myös kommentoin tätä vuoden ensimmäistä lisätalousarviota ja kiitän samalla valtiovarainvaliokuntaa hyvästä mietinnöstä.

On välttämätöntä, että osoitamme nyt lisärahaa koronan vaurioiden korjaamiseen. Sillä, että panostamme lasten ja nuorten ja perheiden tukeen 17,5 miljoonaa euroa, pystymme helpottamaan lasten, nuorten ja perheiden arjessa selviytymistä ja tarjoamaan niitä tarvittavia tukipalveluita. Panostamme ammatilliseen koulutukseen ja tukitoimiin samaiset 17,5 miljoonaa euroa. Tämä on myös erittäin tärkeää toiselle asteelle, erityisesti niillä alueilla, joissa ollaan pitkään oltu etäopetuksessa. Ja kolmantena nostan kulttuurin, joka tosiaan on koronan takia erittäin tiukilla.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Täällä on puhuttu paljon lasten ja nuorten mielenterveyspalveluista. Olennaista on, että rahaa näihin palveluihin nyt lisätään ja työ kohti terapiatakuuta jatkuu toivottavasti enemmän yhteistyössä kuin nokitellen. Mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen edellyttää pysyviä ratkaisuja, juurikin sitä saatavuuden parantamista ja hoitoonpääsyn nopeuttamista.

Haluan myös nostaa täällä jo juuri edellisessäkin puheenvuorossa mainitut nuorten kesätyöpaikat ja niiden lisäämisen. On todella tärkeää, että valtiovarainvaliokunta on tähän kiinnittänyt huomiota. Kesätöillä on todella suuri merkitys nuorten tulevaisuudelle, erityisesti näin korona-aikana, kun tosiaan viime kesä jo saattoi olla tämän osalta vaikea. On tärkeää, että nyt patistetaan kuntia ja kaikkia muitakin toimijoita edistämään sitä, että nuorille niitä kesätöitä tarjotaan.

Arvoisa puhemies! Kulttuuri- ja tapahtuma-ala on todellakin joutunut ottamaan korona-kriisistä kohtuutonta iskuja vastaan, ja nyt tähän hätään ja ahdinkoon viimein vastataan. Kiitän myös tässä valtiovarainvaliokuntaa kulttuuri- ja tapahtuma-alan ahdinkoon paneutumisesta perusteellisesti ja ratkaisujen eteenpäin viemisestä. Nyt esitettävä tuki on hyvä alku, mutta lisätoimia tarvitaan. Lausuma tapahtumatakuun vauhdittamisesta on todella tärkeä. Ensi kesä voi olla todella merkityksellinen ja tärkeä monenlaisille kesäfestareille ja tapahtumille ja niiden järjestäjille sekä myös sille yleisölle, joka näitä tapahtumia kovasti jo kaipaa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että lisätukea suunnataan nyt nimenomaan freelancetoimijoille ja yksinyrittäjille. Tuki on kuitenkin vielä riittämätön, sillä kulttuurialan freelancereiden tulonmenetysten arvioidaan olevan yli 200 miljoonaa euroa. Tarvitsemme edelleen lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus koronapandemian yli. Kulttuurin ja luovien alojen tukijärjestelmää on kehitettävä huomioiden alan erityispiirteet ja erityisesti tukimuotojen väleihin putoavat.

Tämä lisätalousarvio on nyt täsmätukea näihin akuutteihin tukitarpeisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.17 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Jo vuoden maailmalla riehunut koronapandemia ei ole kohdellut ihmisiä tasa-arvoisesti. Lapset, nuoret, perheet ja erilaiset vähemmistöt ja heikoimmassa asemassa olevat ovat kärsineet koronan välittömistä ja välillisistä vaikutuksista enemmän myös täällä Suomessa. Koululaisten ja opiskelijoiden joutuessa etäkouluun, perheiden toimeentulon ja yritystoiminnan vaarantuessa ja sosiaalisten kontaktien rajoituksissa elämä on muuttunut monella näköalattomaksi ja ahdistavaksi.

Terapiatakuun nopea tarve on ilmeinen, kuten salissa on tänään vaadittu. Kriisipuhelimiin ja avustaviin tsätteihin kohdistuneet yhteydenotot olivat viime vuonna ennätyslukemissa. Samoin yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoille tehtyjen kyselytutkimusten perusteella hyvinvointimittarit ovat merkittävästi laskeneet.

Tässä lisätalousarviossa tartutaan jo näihin haasteisiin merkittäväällä tuella. Lasten ja nuorten ja perheiden tukeen tulee 17,5 miljoonaa. Lisärahalta saadaan arjessa selviytymistä tukevia sosiaalipalveluita sekä lisää resursseja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin.

Koronakriisi tuo mukanaan uusia kuoppia, joista Suomessakin joudumme selviämään, aina mielenterveydestä oppimisvajeeseen. Tämä lisätalousarvio vastaa myös ammatillisen

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

koulutuksen haasteisiin samalla 17,5 miljoonalla. Tukitoimilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan osaamiseroja.

Niin tärkeä kuin sote-uudistus onkin, on meidän varauduttava valmistelemaan toimia, joilla nyt koulutukseen ja osaamiseen sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin syntyneitä kuoppia paikataan ja kurotaan tulevana vuosina. Kuntien koulutukseen kohdistamat leikkaukset tulevat nyt väärään aikaan. Käsillä on päättäjääikamme suurimmat haasteet, ja erityisen tuen, tukituntien, koulunkäynnin ohjaajien, harrastustoimijoiden, koulupsykologien ja muiden palveluita tarvitaan enemmän kuin koskaan aiemmin. Nuorten pahoinvointi ei ollut ennen koronaakaan uutinen, ja juuri ne jo aiemmin pahoin voineet ovat niitä, joita nyt olemme kadottaneet. Opetukseen ja kasvatukseen tarvitaan siis kunnan jälleenrakennuspanostukset ja restart-ohjelma.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten tilannetta pyritään parantamaan konkreettisesti tässä lisätalousarvioesityksessä myös jo tulevana kesänä. Nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen varataan budjetissa 2,5 miljoonaa euroa. Muun muassa nuoriso- ja liikuntajärjestöille sekä seurakunnille haettaviksi tulevat avustukset on tarkoitettu lasten ja nuorten toimintaa järjestävien kesätyöntekijöiden palkkaukseen ja nuorten kesäyrittäjyyden ja työelämätaitojen tukemiseen.

Koska valtakunnallinen kesäsetelimalli ei ehdi valmistua, olisi syytä miettiä vielä lisää keinoja, joilla valtio ja kunnat voivat kannustaa myös muita työnantajia mukaan ja joilla nuorten kesätyömahdollisuuksia saadaan tarjottua kaikille halukkaille.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

16.20 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on käyty hyvää keskustelua hallituksen esityksestä vuoden 2021 lisätalousarvioesitykseksi. Nyttien tosiaan myös valtiovarainvaliokunnan mietintöä käydään lävitse, ja täällä on käyty hyvää keskustelua. Myös oppositiopuolueitten suunnalta on tullut asianmukaista palautetta tähän keskusteluun, ja ihan syystäkin, nimittäin nythän tässä esityksessä nämä suurimmat koronavirustilanteesta aiheutuvat määrärahalisäykset — totta kai, kun korona-aikaa vielä käydään lävitse — kohdistuvat rokotteitten hankintaan, johon on esitetty 70 miljoonaa, ja sitten totta kai työttömyysturvan suuntaan 61 miljoonaa. Ja totta kai lasten ja nuorten ja perheiden tukemiseksi korotetaan kuntien palveluihin kohdistuvaa valtionavustusta ja lisätään ammatillisen koulutuksen tukitoimia. Ja ennen kaikkea näiden koronatilanteesta aiheutuvien lisäksi tuetaan taidetta, kulttuuria ja elokuvatuotantoa, ja pidän kyllä erittäin tärkeänä, että tätä lisätukea tuonne kulttuuripuolelle suunnataan, nimenomaan freelancertoimijoitten suuntaan ja yksinyrittäjien suuntaan, joiden sosiaaliturva on usein heikko. Saadun selvityksen mukaan kulttuurialan freelancereitten tulonmenetysten arvioidaan olevan jo tähän mennessä yli 200 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Kulttuuri ja luovat alat ovat todella tärkeitä muun muassa myös talouden näkökulmasta, sillä niillä on merkittävä työllistävä sekä myös taloudellista toimeliaisuutta edistävä vaikutus, ja tämän lisäksi ne edistävät muun muassa kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta.

Haluan vielä, puhemies, tähän loppuun tuoda sen, että tässä esityksessä — edustaja Kärnä käytti tästä ansiokkaan puheenvuoron — lisämäärärahalisäykset osoitetaan myös öljylämmityksestä luopumisen avustuksiin, 10 miljoonaa euroa. Tämä on ollut hyvin suosittu kansalaisten keskuudessa. Suomessa öljyllä lämpiää vielä 130 000 pientaloa. Totta kai täs-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

tä oli aikamoista raflaavaa uutisointia, kun uutisissa sanottiin, että nyt pakotetaan luopumaan öljylämmityksestä — tähän ei pidä paikkaansa, vaan annetaan sille mahdollisuus tällä valtiontuella. — Puhemies, kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

16.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa debatissa kun tuli vähän sellainen kuva, että kokoomus jollain tavalla nyt arvostelisi rajusti näitä toimia kulttuurin eteen ja kaikki muut olisivat aika lailla tyytyväisiä, niin sitaatin otin Mikko Kivisen, taiteilijan, Facebook-päivityksestä, mutta sitä en tuossa minuutissa ehtinyt, ja se on niin hyvä, että haluan sen eduskunnan pöytäkirjaan kokonaisuudessaan jättää.

13. helmikuuta taiteilija Mikko Kivinen Facebookissa:

”Hyvät kulttuuri- ja tapahtuma-alan työntekijät! Leo ’Lexa’ Kylätasku ehdotti portti-kieltoa hallituksen ministereille kaikkiin kulttuuritilaisuuksiin vuoden ajaksi. Ajatus on kannatettava.”

”Itse ehdotan myös seuraavaa:”

”Aina ennen isoja ja tärkeitä vaaleja on puolueilla, ymmärtääkseni pääasiassa Vihreillä, Vasemmistoliitolla ja SDP:llä tapana pyytää esiintyviä taiteilijoita tukemaan heitä esiintymällä erilaisissa vaalitilaisuuksissa, tukikonserteissa jne. Itsekin olen ollut mm. Ahtisaarta tukemassa. Muistaakseni ainakin Haavistolla, Halosella ja Arhinmäellä on ollut massiivisiakin tilaisuuksia, konsertteja yms. Paljon on porukkaa lähtenyt tukemaan mielestään hyvää asiaa.”

”Nyt, kun nämä puolueet ovat hallituksessa, he ovat näyttäneet todellisen karvansa: heitä ei kiinnosta tapahtuma- ja kulttuurityöntekijöiden ahdinko pätjän vertaa. Meitä on kielletty harjoittamasta ammattejamme kyseenalaisten, erittäin epäoikeudenmukaisten ja todennäköisesti myös lainvastaisten päätöksien, kuten Muusikkojen liitto hyvässä ulostulosaan toteaa, johdosta.”

”Hallituksen ministereille ja heidän puolueilleen me olemme olleet vain hyödyllisiä idiootteja, lainatakseni V. I. Leniniä. Meistä otetaan hyöty, joka auttaa heitä, ja kun me olemme pulassa, meidät jätetään oman onnemme nojaan. Häpeällistä.”

”Niinpä ehdotan: kun teitä seuraavan kerran pyydetään esiintymään vaalitilaisuuksissa, kieltäytykää kohteliaasti ja kysykää: mitä te teitte meidän hyväksi, kun me tarvitsimme apua? Ette mitään, miksi me tukisimme teitä?”

”Tulee varmasti aika tylsiä tilaisuuksia, kun yleisöä tietysti tulee olemaan vähemmän kuin ennen, koska tilaisuuksista puuttuu vetovoimaisia esiintyjiä. Yleisöparka joutuu vain kuuntelemaan poliitikkojen kateettomia vaalilupauksia.”

”Winston Churchill lausui toisen maailmansodan aikana Saksan maihinnousun uhatessa: ’Jos meillä ei olisi kulttuuriamme, mitä me sitten puolustaisimme?’ Kunpa meiltäkin löytyisi hänen kaltaisiaan valtiomiehiä. Mutta Englanti onkin kulttuurivaltio.”

Allekirjoittaja: taiteilija Mikko Kivinen.

Arvoisa puhemies! Tuossa debatissa nousi myös esille: kun keskustan ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Kurvinen kovin mahtipontisesti esitteli tämän hallituksen työllisyystoimia, hän puhui, että aktiivimalli kakkonen on jo käytössä. Itse en ole nähnyt, missä vaiheessa se on livahtanut täältä eduskunnan käsittelystä läpi. Ei ole käytössä, ja voi olla, että ei sitä näykään. Hän laski myös eläkeputken poiston jo toteutetuksi toimenpiteeksi. Eihän eläkeputkea ole poistettu, ja näyttää siltä, että tokkopa sitäkään esitystä eduskuntaan tulee. Mut-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

ta edustaja Kurvinen kuitenkin lahjakkaasti vertasi tämän vasemmistohallituksen saavutuksia ja puhui 30 000 toteutetusta työpaikasta ja vertasi niitä keskustalaisen pääministeri Juha Sipilän hallitukseen, mutta silloin syntyikin 140 000 ihan oikeaa työpaikkaa. Ne olivat ihan oikeita työpaikkoja, ne eivät olleet vain työpaikkoja, joista oli tehty joku poliittinen sopimus, vaan näin tapahtui reaaliarjessa.

Arvoisa puhemies! Oli tarkoitus, että olisin ehtinyt nuo meidän lausumamme tässä läpi käydä, mutta tämä kello käy.

Meillä on siis kaiken kaikkiaan yhdeksän lausumaa, joissa edellytämme muun muassa uskottavaa suunnitelmaa talouskasvun vauhdittamisesta, joka sisältää konkreettiset keinot työllisyysasteen nostamiseksi, elinkeinotoiminnan edellytysten parantamiseksi, tuottavuuden kasvattamiseksi ja työmarkkinoiden tehostamiseksi.

Meidän toinen lausumamme edellyttää, että ”hallitus sitoutuu tavoitteeseen julkisen kestävyysvajeen kuromisesta umpeen vuosikymmenen loppuun mennessä”.

Kolmas lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii koronatoimien sekä muiden päätösten perusteluihin kattavat arviot vaikutuksista yritystoimintaan.”

Neljäs lausuma: ”Hallitus vetää pois sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen, joka nyky-muodossaan heikentää haja-asutusalueiden palvelujen saatavuutta, [Puhemies: 5 minuuttia!] näivettää kaupunkien elinvoimaa, korvaa perusteettomasti laadukasta yksityistä palvelutuotantoa julkisella tuotannolla, vaarantaa suomalaisten laadukkaat palvelut kaikkialla ja romuttaa julkisen talouden.”

Arvoisa puhemies! Voinko nuo loput lausumat vielä käydä läpi?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä on suosituksena tässä keskustelussa 5 minuutin aikaraja. [Vasemmalta: Heinäsirkat vielä puuttuu!]

Otan, arvoisa puhemies, sitten uuden puheenvuoron. Ja teille, jotka seuraatte tätä istuntoa: hetken kuluttua tulee lisää kokoomuksen lausumaehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pahoittelut, mutta näin olemme yhdessä sopineet. — Edustaja Kaunisto. [Johannes Koskinen: Kuullaanko Kivinen kolmannen keran vielä?]

16.29 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviossa on paljon hyvää, ja haluan kiittää hallitusta siitä — esimerkkinä vaikka lisäpanostukset rokotehankintaan sekä panostukset lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin. Samalla haluan kuitenkin muistuttaa, että tämä kaikki on tehty velkarahalla. Toivon, että sanani otetaan kannustavana, tsemp-pauksena ja sparrauksena eikä haukkumisena.

Mutta se, mitä kovasti tältä lisätalousarviolta odotin, puuttuu. Muutama viikko takaperin kyselytunnilla tässä samaisessa salissa nostin useammassa kysymyksessä nuorten ahdistuksen ja huolen omasta ja kavereiden pärjäämisestä. Kysyin hallitukselta terapiatakuun perään. Sain kauniita sanoja vastaukseksi, mutta ne valitettavasti jäivät toistaiseksi vain kauniiksi sanoiksi. Tässä lisätalousarviossa ei ole panostuksia terapiatakuuseen. En tiedä, miksi hallitus on tämänkaltaisen valinnan tehnyt, mutta se todella vihlaisee sydämeistä. Onneksi eduskunta pääsee asiasta vielä tällä viikolla äänestämään. Tämä, jos mikä, olisi panostus parempaan tulevaisuuteen. En keksi mitään syytä vastustaa terapiatakuuta,

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

muuta kuin sen, että kokoomus sitä kannattaa, ja tämä on mielestäni äärimmäisen valitettavaa.

Toisaalta kun puhutaan tulevaisuudesta, niin panostukset liikuntaan ja urheiluun olisivat tätä samaa linjaa. Liikkumattomuus maksaa yhteiskunnalle jo nyt jopa 7 miljardia euroa. En edes uskalla arvata, mitä nämä luvut ovat koronan joskus väistyessä. Nyt panostukset liikuntaan ja urheiluun loistavat poissaolollaan. Turvallinen ja positiivinen yhteishengen nojaava liikunta on omiaan ehkäisemään myös mielenterveysongelmia.

Arvoisa rouva puhemies! Viimeisenä vielä kulttuuriala ja ravintola-ala: Kuten sanoin, tässä lisätalousarviossa on paljon hyvää. Mutta edelleen nämä alat saavat hallitukselta ja hallituspuolueilta pääosin vain kauniita sanoja ilman todellisia ja ennen kaikkea nopeita tekoja. Nostin jo vastaavanlaisena esimerkkinä terapiatakuun. Siitä kyllä puhutaan, miten se pitäisi tuoda, mutta sitä ei tuoda eteenpäin. Toinen on — mikä osuu suoraan ravintolalaan — viinien ulosmyynti. Siitäkin kyllä puhutaan kauniisti, mutta teot eivät kohtaa puheita. Lopulta valitettavasti ihmiset lopettavat hallitukseen ja samalla myös eduskuntaan uskomisen. Se ei, arvoisat edustajat, palvele hallituspuolueita, eikä se palvele meitä oppositiopuolueen edustajiakaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

16.32 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kilvan kehuttu lisätalousarvion sinänsä ihan hyvää esitystä lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille annetuista avustuksista liikennöintiin, mutta tiedättekö, mikä on Suomen huoltovarmuuden kannalta merkittävin rahtivarustamo, mikä yhtiö kuljettaa eniten rahtia esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välisessä liikenteessä, noin 40 prosenttia kaikesta kumipyöräliikenteestä? Hyvät edustajat, uskon, että aika moni täällä miettii vaikkapa Viking Linea tai Tallink Siljaa tällä hetkellä. Huomattava osa Suomen ja Ruotsin välisestä kumipyöräliikenteestä kulkee kuitenkin Naantali—Långnäs—Kapellskär-reitillä. Tämä sama yhtiö järjestää ainoan suoran meriliikenneyhteyden Suomen ja Manner-Euroopan välillä Helsingistä Travemünden. Edelleen ovat yhteydet Uudestakaupungista, Turusta, Hangosta, Helsingistä ja Kotkasta muihin Euroopan satamiin. Tämä yhtiö on nimeltään Finnlines.

Mutta arvatkaa, ketkä saavat hallitukselta tukea? Lokakuussa Finnlines, jonka noin 21 aluksesta peräti 16 purjehtii Suomen lipun alla, ei sitä saanut ja valitti siitä markkinaoikeuteen. Koronatukea tarvitseviksi reiteiksi tunnistettiin Turusta tai Naantalista Ahvenanmaan kautta Tukholmaan liikennöivät yhteydet sekä Turusta tai Naantalista Långnäsin kautta Kapellskäriin liikennöivät yhteydet. Näille yhteysväleille kuitenkin tehtiin sellainen palveluvelvoite ja sellaiset kriteerit, jotka eivät Finnlinesin osalta täyty. Esimerkiksi hyttipaikoilla juuri ja juuri rajattiin Finnlines näiden tukien ulkopuolelle, joita siis oli viime vuonna yli 20 miljoonaa euroa. Ajatelkaa, että huoltovarmuuden ja kokonaisrahdin kannalta Suomelle tärkein yhtiö rajattiin näiden tukien ulkopuolelle henkilökuljetusten perusteella, siis hyttimäärillä ja muutamilla aikatauluysityiskohdilla.

Kysymys kuuluukin: Saako Finnlines nyt tukea? Jos ei saa, niin miksi yhtiötä kohdellaan eri tavalla kuin matkustaja-aluksia, sillä useilla reittiosuuksilla rahtia liikkuu enemmän Finnlinesin avulla kuin mitä näiden ainakin viime vuonna tukea saaneiden yhtiöiden toimesta liikkui? Tähän haluaisin vastauksen. Toivottavasti nyt on niin, että tässä lisätalousarviossa tämä tuki koskettaisi myös Suomen kannalta keskeisiä yhtiöitä eikä vain tiettyjä, jotka sattuvat kuljettamaan enemmän matkustajia. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

16.35 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Passagerarsjöfarten genomlider den värsta krisen i historien någonsin. Färjorna har ytterst få passagerare till följd av de hårda inrese-restriktionerna och de hårda restriktionerna och rekommendationerna som finns. De facto är färjorna nästan helt tomma. Åtgärderna har vidtagits för att minska spridningen av coronaviruset som sprids mellan människor, inte mellan lastbilar. Rederierna och de anställda ombord har drabbats mycket hårt ekonomiskt sett. Därför är det väldigt viktigt att sjöfarten och passagerarfartygen får det stöd som finns i den här tilläggsbudgeten. Stödet behövs inte minst för att slå vakt om Finlands försörjningsberedskap och trygga trafiken mellan fasta Finland och utlandet samt mellan Åland och Sverige.

Finland är en ö i Europa. 90 procent av vår import och export går med fartyg. Utan de transportererna skulle det snabbt bli tomt i livsmedelsbutikerna och på apotekens läkemedelshyllor. Fartygen ser också till att vi hela tiden har transporter ut i Europa och kan exportera våra varor.

En majoritet av styckeexporten och -importen går på passagerarfärjornas bildäck. Färjorna trafikerar med regelbunden tidtabell och utgör normalt ryggraden i Finlands utrikeshandel med stycke gods såsom livsmedel, läkemedel, butiksvoror, frysta produkter eller till och med fritidsbåtar.

Under förra våren kom Försörjningsberedskapscentralen därför med ett stöd på 45 miljoner euro och under hösten utformades ett stöd på 25 miljoner euro via Traficom för att slå vakt om trafik på vissa rutter mellan Sverige och Finland och Estland och Finland genom trafikplikt. Det här stödet på 23 miljoner som nu finns i tilläggsbudgeten fyller i praktiken på den stödpott som Traficom har administrerat för att kunna fortsätta upphandla den nödvändiga trafiken till och från Finland fram till den 30 juni. Efter det, eller kanske till och med tidigare, ska vi förhoppningsvis kunna lätta på reserestriktionerna och återgå till någonting som är normalt med vaccinerans hjälp. Då behövs förhoppningsvis inte heller stöd längre utan trafiken kan upprätthållas på marknadsmässiga grunder som vanligt. Till dess är ändå det här stödet av allra yttersta vikt för att hjälpa sjöfarten genom krisen, slå vakt om Finlands rederier och våra sjöarbetsplatser samt våra nödvändiga kommunikationer av personer och varor mellan Finland och utlandet som är viktiga för vår försörjningsberedskap.

Tack till finansutskottet och ordförande Johannes Koskinen för den snabba behandlingen i finansutskottet, och tack till regeringen för det viktiga förslag som vi arbetat aktivt med och som behövs just nu då Traficom sagt att deras nuvarande medel tar slut i månadsskiftet mars—april. Detta beslut kommer nu i precis rätt tid.

Ärade fru talman! Ledamot Junnila tog här upp synpunkter på hur Traficom-stödet är utformat, och det är så att det här stödet har sin tyngdpunkt på passagerarredier eftersom deras verksamhet har lidit mycket mer än fraktrederier. På samma sätt som Finnair har påverkats radikalt av krisen har inte DHL, UPS, FedEx påverkats speciellt mycket av den, för deras affärsidé är att flytta frakt, inte passagerare, så det är passagerarverksamheten som har påverkats oerhört mycket av den här krisen eftersom viruset smittar mellan människor, inte mellan lastbilar eller varor.

Traficom borde naturligtvis själva förklara just hur det här stödet är uppbyggt. Jag kan inte gå in på de detaljerna, men jag tycker att ett kriterium är att det inte får ges till rutter som är ekonomiskt vinstbringande. Om rutterna går med vinst så får man inte ge ekonomiskt stöd till de rutterna. Finnlines är ett fantastiskt rederi, de har många fartyg under finsk

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

flagg, det är en viktig sjöarbetsgivare, men Finnlines gjorde i fjol en vinst på 76,2 miljoner euro, vilket är imponerande trots att vi lever i en pandemi. Men om man gör en så stor vinst, behöver man då ytterligare få stöd, ledamot Junnila? Det här systemet är ju ändå för att trygga försörjningsberedskapen och alla de rutter som vi normalt har och skulle ha och skulle finansieras på en marknadsmässig grund om vi inte skulle leva i en pandemi som har reserestriktioner för passagerarverksamheten som då påverkar vissa rederier mer än andra.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen. [Johannes Koskinen: Tolkning! — Vasemmalta: På finska!] — Anteeksi, käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

16.44 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Pidän tärkeänä, että luomme toisella asteella opiskeleville nuorille valoisaa tulevaisuudennäkymää ja että koronasta huolimatta mahdollisimman moni nuori pääsee tulevana kesänä kesätöihin. Kesätöitä on hyvä olla tarjolla asuinpaikasta ja taustasta riippumatta. Meidän tulee saada erityisesti koronapudokkaat takaisin elämän makuun kesätöiden avulla.

Lisätalousarvio suuntaa nuorten kesätöiden tukemisen lisäksi ammatillisen koulutuksen tukitoimiin 17,5 miljoonaa euroa. Näillä valtionavustuksilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan opiskelijoiden osaamisen eroja.

Korona on lisännyt opintojen keskeyttämistä monissa ammatillisissa oppilaitoksissa. Opiskelijoiden väliset oppimisen erot ovat kasvaneet. Samalla nuorten kokema henkinen kuormitus on lisääntynyt. Negatiiviset vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti vaikeimmissa asemissa oleviin nuoriin, heikkojen perustaitojen varassa oleviin aikuisiin ja eri syistä enemmän tukea tarvitseviin opiskelijoihin. Tällä lisärahoituksella panostetaan samanaikaisesti sekä tehokkain keskeyttämistä ennaltaehkäiseviin tukitoimiin että sellaisiin korjaaviin toimiin, joilla yritetään saada jo keskeyttäneet opiskelijat palaamaan takaisin koulutukseen ja tarvittavien tuki- ja opiskelijahuollon palvelujen piiriin.

Pidän hyvänä sitä, että tätä lisätalousarviota varten ei ole tarvinnut ottaa lisää lainaa. Meidän tulee kaikkien näiden hyvien panostusten keskellä rakentaa samalla tietä ulos tästä terveydellisestä, yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta kriisistä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sipilä.

16.47 **Juha Sipilä kesk:** Arvoisa puhemies! Tuen lisätalousarvion toimia, kasvua. Koronaa täytyy hoitaa, ja talouspolitiikan pitää olla elvyttävää, mutta on kyllä myönnettävä, että tämä velkaantuminen huolettaa. Viime vuonna me otettiin velkaa kolme- ja puolituhatta euroa per suomalainen. Se on suurin piirtein yhtä paljon kuin kunnilla keskimäärin on velkaa per asukas. Tänä vuonna otetaan ainakin puolet tästä vielä lisää.

Meidän pitäisi nyt suunnata katsetta eteenpäin yli tämän korona-ajan ja saada ainakin kaksi asiaa aikaiseksi: toinen on se, että kehysriihessä pitää pystyä tekemään päätös menokehykseen palaamisesta, ja toinen on se, että meidän pitää löytää uudet keinot siihen, miten Suomi pääsee jälleen kasvun uralle. Talouskasvu on aivan välttämätön Suomelle, jos

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

me halutaan pitää nykyinen elintasomme, nykyiset hyvinvointiyhteiskunnan palvelut ja etuudet voimassa.

VM ennustaa, että talouskasvu seuraavan kymmenen vuoden aikana olisi keskimäärin 1 prosentti per vuosi. Naapurit kasvavat tuplavauhtia, ja se minimi meille on 2 prosenttia per vuosi, että me pystytään rahoittamaan nämä yhteiskunnan tärkeät palvelut, joita kaikki täällä korostamme.

No, mistä se kasvu sitten syntyy, mitkä ovat ne kasvun avaimet? Ensinnäkin työn määrä eli ne työllisyystoimet, toimet työllisyysasteen nostamiseksi. Niitä ei vielä paljon pöydässä ole, niitä pitää syntyä lisää. Toinen tärkeä elementti, joka tämän salin keskusteluissa monesti unohtuu, on tuottavuus. Tuottavuuteen vaikutetaan investoinneilla, tuotekehitysinvestoinneilla, mutta erityisesti meitä vaivaa tällä hetkellä osaajapula. Kun yrityksiltä kysytään, mikä on kasvun suurin este tällä hetkellä, niin osaajapula tulee vastaukseksi. Ja kyllä se vastaus siihen on paitsi kotimaisen koulutuksen lisääminen myöskin työperäisen maahanmuuton selkeä lisääminen. Sitten kolmas asia on vaihtotase, ja siellä erityisesti kaikki toimet, mitkä tähtäävät siihen, että vientiteollisuutemme pärjää kilpailussa. Kaikille näille kolmelle alueelle, jotka ovat kasvun takana, pitää kehysriihessä pystyä tekemään päätöksiä, ja kaikki ne päätökset eivät ole helppoja. — Kiitoksia. [Timo Heinonen: Viisas puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

16.50 Minna Reijonen ps: Armoisa rouva puhemies! Tässä lisätalousarvioasiassa nousivat esille nuo metsäasiat ja samalla tavalla myös energia-asiat, ne ovat aina ajankohtaisia. Ja mitä ihmettä Suomen energiapolitiikalle ja metsäpolitiikalle kuuluu? Oikeastaan aika hämmästyttävää ja kummastuttavaa. Nythän on käynyt niin, että turvetta ajetaan alas, ihan selvästi ajetaan alas. Ja mitä siitä seuraa? No, siitä seuraa semmoinen hälyttävä asia, että ulkomailta ajetaan hakepuuta. Tällä hetkellä välivarastoihin ajetaan kuitupuuta ympäri Suomea — palautetta tulee. Ympäri Suomea välivarastoon ajetaan kuitupuuta, joka sitten kuitenkin poltetaan energiaksi. Se tuntuu aika huimalle, koska sitä samaa puuta voitaisiin käyttää johonkin muuhun, kun se on kuitupuuta. Ja tosiaan edelleenkin sitä haketta sieltä ulkomailtakin tulee. Siitä ollaan huolestuneita, miten se puu oikein sitten jatkossa riittää. Ja miten tähän on tultu? Siihen on tultu oikeastaan sen takia, että on ollut hirveän intohimoisia suunnitelmia ajaa sitä turvetta alas ilmastoteoilla mutta sitten loppujen lopuksi sitä ei olla selvitettykään niin tarkkaan, minkälaisia hiilijalanjälkivaikutuksia sillä nyt on, että ulkomailta ajetaan sitten puuta, haketta.

Sitten tähän liittyy myös tämä polttoaineverotusjuttu. Ne rekat, mitkä ajavat, voivat olla ulkolaisia rekkoja, eivät tankkaa täällä Suomessa — Ruotsin puolella ja Venäjän puolella on varmasti halvempaa tankata. Sekin on huolestuttavaa meidän talouden puolesta.

Sen takia perussuomalaiset ovat miettineet näitä vaihtoehtoja. Täällähän on tulossakin tällainen oikein hyvä muutosehdotus. Tämän ovat perussuomalaiset tehneet, ja edustaja Vähämäki on tällaisen laatinut. Minäpä luen tämän lausumaehdotuksen, että mikä tämä on: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu päätöksensä, jotka johtavat turpeen energiankäytön lopettamiseen, ja huolehtii, että hiilinielujen suojelun varjolla metsiemme hyötykäyttöä ei rajoiteta tarpeettomasti.” Ilman muuta tarvitaan kotimaisen energian ja metsien järkevää käyttöä. Tästähän me tulemme äänestämään, ja näemme sitten, kuka on minkäkinmaalaisen energian puolella.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.53 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Kulttuuri- ja tapahtuma-ala on jäänyt aiemmissa koronatuissa jalkoihin. Kulttuurialan freelancerit arvioivat menetysten olevan 200 miljoonaa euroa. Tuet ovat olleet syntyneisiin menetyksiin nähden kymmenesosan, eikä yhäkään pystytä menetyksiä Tanskan tai Norjan mallien mukaisesti korjaamaan. Tähän ministeriö ottikin kantaa, että rahoitustasomme ei ole sellainen, että siihen pystyisimmekään, mutta pyrkii sitä kohti pitää.

Tukea on jaettu tähän mennessä sekä avustusperusteisesti OKM:stä että yritystukina TEMistä. Etenkin ilman Y-tunnusta toimivat freelancerit ja yksinyrittäjät ovat osoittautuneet väliinpuotoajaryhmäksi. Freelancereina ja toiminimillä toimiville kulttuurialan ammatillisille myönnettävät avustukset tulevat nyt haettavaksi Taiteen edistämiskeskuksen kautta, jolle esitetään varattavaksi 15 miljoonaa euroa, ja Suomen elokuvasektorin jakamaan tuotantotukeen elokuvayhtiöille lisäbudjetissa on 5 miljoonaa euroa.

Pidän tässä tilanteessa erittäin hyvänä valiokunnan topakkaa tekstiä ja hyviä lausumia: ensimmäinen oli tapahtumatakuun nopeasta toteuttamistarpeesta ja toinen tekijänoikeuskorvauksien työttömyystukea leikkaavan vaikutuksen korjaamisesta, kun se samanaikaisesti ei kuitenkaan kartuta sitä. Kiitoksia tässä sivistysjaoston yksimielisestä ja paneutuvaan työskentelystä.

Valiokunta muistuttaa myös, että jatkossa on huolehdittava, että eri hallinnonalojen myöntämät tuet muodostavat saumattoman ja kattavan kokonaisuuden, jolla vältetään tukien mahdollinen päällekkäisyys mutta ennen kaikkea erilaisten väliinpuotoajaryhmien syntyminen. Tulevien tukien tulisi myös huomioida alan monipuolinen ekosysteemi ja sen tyypilliset työmuodot. Parasta toki, mitä odotamme, on tukien sijaan aika, jolloin turvallisesti voimme osallistua muihinkin kuin etäajan päätekulttuuririentoihin.

Pitää vielä ottaa kantaa edustaja Sipilän nostoon osaajapulasta ja siihen puuttumisesta. Täysin jaan nämä huomiot. Meillä on paljon tehtävää siinä, että saadaan tänne saapuneet opiskelijat jäämään maahan, nopeutetaan maahantulon prosesseja ja esimerkiksi turvataan englannin opetusta kunnissa niille osaajien perheille, jotka täällä haluavat viipyä vain jonkun aikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

16.55 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edellisessä puheenvuorossa vähän aika loppui kesken, mutta käyn nuo meidän lausumaehdotuksemme läpi. Sitä ennen haluan kiittää kyllä edustaja Sipilää, entistä maamme pääministeriä, erittäin hyvästä, arvokkaasta ja painokkaasta puheenvuorosta. Olisi suonut, että täällä salissa olisi ollut enemmänkin kuuntelijoita paikalla. Siinä oli hyvin selkeä viesti nykyiselle maamme hallitukselle, mitä pitää tehdä, jotta meidän hyvinvointiyhteiskuntamme selviää tästä jatkossakin. Ja voisi oikeastaan vähän jatkoksi todeta, että kun edustaja Ovaskaa — tuolla takapenkissä — kuunteli, ja häneltä kyllä argumentit ja asiat loppuivat ja sitten tulee näitä vyön alle lyöntejä, niin kyllä keskustakin kaipaisi enemmän Sipilää ja vähemmän Ovaskaa.

Meillä on vielä muutama vastalauseen lausumaehdotus, joita en aiemmin ehtinyt läpikäydä.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

5. lausumaehdotuksena kokoomus ehdottaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo kiireisenä eduskuntaan tarpeelliset esitykset terapiatakuun toteuttamiseksi”. Tästä äänestämme myös.

6. lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti esityksen enintään viinin vahvuisien alkoholituotteiden ulosmyynnin väliaikaisesta sallimisesta ravintoloille”.

7. lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti esityksen pienpanimoiden ulos- ja etämyyntioikeuksien laajentamisesta.”

8. kokoomuksen vastalauseen lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen yrityssaneeraukseen pääsyn helpottamisesta sekä saneeraus- ja konkurssimenettelyn tehostamisesta, jotta yritysten ja yrittäjien uusi alku on mahdollinen.”

Ja vastalauseemme 9. lausumaehdotuksena on seuraava: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen nopeutetusta lomautusmenettelystä vastaavalla tavalla kuin vuoden 2020 keväällä sekä esityksen vastaavista työttömyyskorvauksien muutoksista, joilla turvataan riittävä toimeentulo lomautusajalta.”

Meidän 1. lausumaehdotuksemme, joka meidän vastalauseissamme oli, kuului näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen.” Meidän iloksemme valiokunta otti tuon aivan viime metreillä myös omaan mietintöönsä, ja toivotaan, että edes siitä tulee yksimielinen päätös täällä eduskunnan istunnossa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

16.58 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on syystäkin puhuttu paljon kulttuuri- ja tapahtuma-alan ahdingosta. Suoraan sanottuna ahdinko ei sanana kuvaa riittävän voimakkaasti näillä aloilla työskentelevien ja yrittävien tilannetta.

Tässä yhteydessä haluaisinkin nostaa esiin tämän viikon täällä eduskunnassa allekirjoitettavana olevan lakialoitteen, jolla mahdollistettaisiin työnantajilta saatujen virikeseteleiden käyttö etäkultuuritapahtumiin. Tämä on merkittävä lainsäädännön kukkanen, joka pitäisi välittömästi korjata. Se ei maksa valtiolle mitään, eli tämä sopii hyvin tähän tämän päivän teemaan, kun velkaantuminen meissä aiheuttaa huolia. Samalla se antaa ihmisille mahdollisuuden työllistää itsensä ja työllistää työntekijät yhä paremmin etäkultuuritapahtumien kautta. Toivoisin tähän samanlaista yhteishenkeä, jota meillä kuitenkin tänään tässä salissa on pääosin ollut. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

16.59 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Tilläggsbudgeten, alltså den första, har många delar för att täppa till efter coronans framfart. Bland annat satsningar på barn och unga är väldigt viktiga, och också satsningar på till exempel omställning från oljepannor till andra uppvärmningsmöjligheter, naturligtvis också vacciner, att vi satsar på vaccnutvecklingen och ser till att vi får mycket vaccin åt folket.

Men det som jag kanske framför allt gärna skulle vilja lyfta upp här är satsningar kring kultur och evenemang. Att vi pratar om en evenemangsgaranti är en väldigt bra sak, och just den exit-planen man har pratat om är bra. Det som jag tycker att man sällan pratat om i det här är just de här små aktörerna, frilansare och så vidare, och också föreningarna. Det är

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

alltså inte bara de här stora arrangörerna, utan också föreningar som är en viktig sysselsättare inom kultur- och fritidssidan. Stödet som riktas till rederierna med tanke på försörjningskvoten är jätteviktigt. Man har lyft upp det i flera delar här.

Tässä ensimmäisessä lisätalousarviossa on tosiaan monta hyvää asiaa, koskien just esimerkiksi rokotepanostuksia, joka on todella hyvä asia. Olemme puhuneet tässä salissa ja myös muissa yhteyksissä koskien mielenterveyttä ja perheisiin liittyvää tukea, ja on todella hienoa, että tässä on nyt sitten siihen panostuksia. Tämä on todella hyvä asia. Panostuksia kesätöihin on hyvä asia. Ja ennen kaikkea kulttuuriala on sellainen asia, josta on puhuttu paljon myös sivistysvaliokunnassa, missä itse olen, ja on hienoa, että tästä on puhuttu ja just että tapahtumatakuu on nostettu esille. Se on todella hyvä ja merkittävä asia. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.01 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä lisätalousarvioon sisältyvästä hyvästä ja kannatettavasta esityksestä, jossa lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöintiin osoitetaan tukea. Meille on alusta asti vakuutettu, että vain kannattavia yrityksiä tuetaan. Maksuvaikeuksiin, kuten maksuhäiriöihin, joutuneet tai selvitystilaan tai konkurssimenettelyihin asetetut yhtiöt tai yhtiöt, joilla on maksamattomia veroja, on usein asetettu näiden tukihakujen ulkopuolelle.

Täällä edustaja Löfström perusteli, että Finnlinesia ei kannattaisi tukea, koska se on tuottanut voittoa. Tämä on ehkä hieman kuitenkin ristiriidassa edellä mainitun periaatteen kanssa, eikä sillä sinänsä pitäisi olla mitään merkitystä, millaista tulosta ahvenanmaalainen, virolainen tai italialainen yhtiö muissa liiketoimissaan tekee, koska kaikkien tarkoituksena on varmasti turvata Suomen huoltovarmuudelle elintärkeät yhteydet. Huoltovarmuuskeskus on tästä samaa mieltä, sillä he ovat pitäneet koronatukea tarvitsevinä reitteinä Turusta ja Naantalista Ahvenanmaan kautta Tukholmaan liikennöitäviä yhteyksiä sekä Turusta tai Naantalista Långnäsin kautta Kapellskäriin liikennöitäviä yhteyksiä.

Kaikki ymmärtävät, että Turun seudulla rahtiliikenteen käyttäminen riippuu hyvin pitkälti lähtöajankohdasta ja -vuorokaudesta. Rekkayhtiö voi käyttää vaikkapa Viking Linea torstai- ja perjantai-iltana Finnlinesia. Näiden hinnat voivat mennä hyvin ristiin ja vaihdella saatavuuden mukaan. Näin se homma käytännössä menee. Kuitenkin nyt tuetaan vain osaa näitä samoja yhteyksiä operoivista yrityksistä, eikä se ole kovin kestävä. Se vääristää kilpailua ja on jo johtanut siihen, että Finnlinesin rahtimäärät edellä mainituilla reiteillä ovat pudonneet 10, jopa 20 prosenttia. Tietenkin tämä vaikuttaa kannattavuuteen. On selvää, että jos samansuuntaisia yhteyksiä tekevistä yrityksistä toista tuetaan ja toista ei, vaikuttaa se hintaan ja saatavuuteen ja sitä myöden myös markkinaosuuksiin.

Kannatan lämpimästi esimerkiksi ahvenanmaalaiselle Viking Linelle ja virolaiselle Tallink Siljalle annettavia tukia näiden yhteyksien turvaamiseksi, siitä ei ole kysymys, mutta jos edelleen on — ja ilmeisesti on — tilanne se, että Finnlines ei syystä tai toisesta nauti näitä tukia, niin vetoan hallitukseen, että se miettisi keinoja rahtiliikenneyhteyksien tukemiseksi tasapuolisesti, sillä muutoin markkinatilanne ja kilpailuasetelma vääristyvät ja keskeiset yhteytemme Manner-Eurooppaan voivat vaarantua, vaikka Finnlines varmasti pystyy operoimaan ilman tukiakin. Helpoin tapa olisi muuttaa julkiselle palveluvelvoit-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

teelle asetettuja kriteerejä siten, että myös Finnlines voisi näihin tukiin osallistua. Finnlines on katsonut, että nämä kriteerit ovat...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

...kilpailua rajoittavia ja suhteellisuusperiaatteen vastaisia. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meri.

17.05 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että olen tyytyväinen valtiovarainvaliokunnan yksimielisiin lausumaehdotuksiin koskien tapahtumatakuuta ja tekijänoikeuskorvaukseen oikeutettujen työttömien työntekijöiden ja taiteilijoiden korvausten parantamistasoa. Tämä on erittäin hyvä huomio, kuten täällä salissa olemme tänään vahvasti keskustelleet.

Lisäksi toivon, että hallitus lukee huolellisesti perussuomalaisten vastalauseen. Siellä on todella tärkeitä ja ajankohtaisia lausumia, joita on pohdittu hyvin pitkälle. Esimerkiksi ajatelen tätä vastalauseen lausumaehdotusta 6: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu päätöksensä, jotka johtavat turpeen energiakäytön lopettamiseen, ja huolehtii, että hiilinielujen suojelun varjolla metsiemme hyötykäyttöä ei rajoiteta tarpeettomasti.” Minun täytyy korostaa tässä yhteydessä, että kun täällä keskustelussa tulee välillä sellaisia kannanottoja, että emmekö me perussuomalaiset välitä metsistä, niin mehän arvostetaan suomalaista metsää ja luontoa aivan valtavasti. Suomi on aina elänyt metsästä ja työllistänyt itsensä tämän teollisuusalan myötä. Mutta meidän ei tule kuitenkaan lähteä siihen, että me emme enää käyttäisi tätä meidän omaa niin sanottua öljyä meidän elintasomme ylläpitämiseksi ja säilyttämiseksi. Nimenomaan ”rajoiteta tarpeettomasti”, se on se oleellinen kysymys.

Toinen asia, mitä toivoisin hallitukselta, on tämä EU:n ilmastopöytäkirjan sovellutus, joka on Suomelle epäoikeudenmukainen. Olen tästä monta kertaa puhunut, että tässä olisi nyt esimerkiksi yksi paikka, jonka voisi tällä hetkellä ottaa siellä EU:ssa keskusteluun, kun ajattelee sitä sopimusta. Jos ajatellaan vaikka Puolaa ja Romaniaa, niin muutama vuosi sitten julkaistujen tilastojen mukaan näissä maissa tuotetaan sähköä kivihiiilellä noin 90-prosenttisesti, siinä on muutamien prosenttien heittoa, mutta heidän päästövähennystavoitteensa on lähellä nollaa. No, Suomi taas samaten käyttää noin alle 7 prosenttia kivihiiiltä sähköntuotannossa, mutta siitä huolimatta meidän tavoitteemme on 40 — siis maalla, joka on tehnyt valtavasti. Me siis tehdään nämä ilmastoteot niiden maiden puolesta, joissa olisi myös eniten vaikuttavuutta. Minkä takia me ei vaadita oikeudenmukaisia päätöksiä Suomelle?

Esimerkiksi kun ottaa tämän EU:n elpymisrahaston — josta meillä on täällä myöskin lausuma, jossa me edellyttäisiin, että Suomen hallitus ilmoittaisi nyt, että me emme tule osallistumaan tähän — niin me annamme tässäkin taas tukea muille ja muiden maiden pankkien pelastamiseen ja ehkä heidän projektiensa toteuttamiseen, mutta samalla me emme esimerkiksi neuvottele näitä vanhoja sopimuksia uusiksi. Tätä kun ajattelee kokonaisuutena, niin me olemme aina vain se ”maksaa, maksaa, maksaa” -osapuoli. Siitä olen todella huolestunut, koska meillä loppuvat rahat, jos, hyvä hallitus, te ette ota näitä vakavasti.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Edustaja Heinonen toi esille, että keskustan pitäisi siirtyä Sipilän linjalle — hyvä näin, jos hän näin ajattelee. Mutta itse tietysti ajattelen, että keskusta on hallituksessa ja toivotavasti he löytävät itsenäisesti siellä linjansa. Mutta kyllä nyt täytyy muistuttaa kuulijoiden mieleen esimerkiksi viime kauden loppu. Kaikella kunnioituksella pääministeri Sipilän hallitusta kohtaan kyllä se loppu oli tosi kompastelua. Sote kaatui, ja siellä kaatui samalla monta tärkeää lakiuudistusta, kun ne oli valitettavasti menty kytkemään siihen sote-uudistukseen. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Yksi näistä on eläinten hyvinvointilaki, ja tätä nyt on odotettu eduskunnassa todella kauan. Ei sitä nykyinenkään hallitus näytä saavan aikaiseksi. Sitä odotellessa.

Ja tuo rajaturvallisuus on kyllä semmoinen asia, että kun tämä negatiivisen todistuksen vaatiminen on 21:ssä Euroopan maassa, niin en kyllä nyt ymmärrä, missä se hallituksen esitys viipyy. Olin Lindénin kanssa viime viikolla televisiokeskustelussa ja siellä ymmärsin, että Lindén lupasi, että tällainen esitys olisi tulossa. Kysyin siellä, että koska, mutta siihen ei tullut ainakaan siellä vastausta. Kysyisinkin hallitukselta: koska se on tulossa? Täällä kuuluu, että eduskunta on sen kaatanut, mikä ei pidä paikkaansa, vaan perustuslakivaliokunta totesi, että se oli niin heikkolaatuisesti valmisteltu, että se voidaan ja varmaan pitääkin tuoda tänne takaisin uudestaan. Olen odottanut, milloin se tulee. Kun nyt täällä on monta keskeistä vaikuttajaa, vaikka nyt sitten Sipilä, niin kertokaa, milloin hallituspuolueet ovat tämän tuomassa.

Mutta kannatan näitä kaikkia perussuomalaisien aivan loistavia lausuntoja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

17.10 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan hyvää valmistelua ja hyvä kokonaisuus tämä lisätalousarvio. Tässä on vastattu moneen huutoon ja niihin tarpeisiin, mitä keskusteluissa tässäkin salissa on.

Muutamia nostoja:

Täällä taas turvekeskustelua meinattiin käynnistää. Kemera-tuki tässä vaiheessa kokeiluna erityisesti nuorten metsien hoitoon on äärimmäisen tärkeä. Meillä on useita miljoonia hehtaareita tällä hetkellä nuoria metsiä, joista on semmoinen 20—25 prosenttia hoitamattomaa. Potentiaalia on aivan valtavasti, ja tätä tukijärjestelmää tarvitaan. Ja luulenpa vain, että kun tuo Timo Korhosen turvetyöryhmä jättää mietintönsä, niin täällä on myös tähän puoleen keinoja.

Öljylämmitystuki on ollut hieno avaus, ja sitä on tärkeää nyt täydentää. Se on käynnistänyt sen lisäksi, että on lämpöremontteja lähtenyt liikkeelle, myös sitten aika isoja peruskorjausremontteja monissa vanhoissa omakotitaloissa. Ja sen työllistävä vaikutus on jo ensimmäisessä vaiheessa ollut satoja työpaikkoja, samoin nyt sitten kakkosvaiheessa. Tämmäntyypisiä toimenpiteitä lisää vain.

No sitten ehkä se tärkein on tämä lasten ja nuorten paketti. Tuossa eilen kuuntelin maakuntamme ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen tilannetta nyt sitten korona-ajan puitteissa, ja ammattikorkeakoulujen osalta tilannehan on kohtuullinen, ja valmistumiset ovat aika tavalla aikataulussa ja määrätkin jopa samat, mutta keskeyttäneitten osuus on noin prosentin noussut. Ammatillisessa koulutuksessa on ongelma sitten harjoitteluitten väliin jääminen, kun ovat pitkälti etänä olleet, ja sinne sitä tukea nyt sitten tässä tarjotaankin, ja se tulee kyllä tarpeeseen.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

No tärkein tässä on minusta tämä lasten ja nuorten kokonaisuus ja perheitten kokonaisuus. Viime viikolla tätä tilannetta käsiteltiin myös tuolla poliisiasiain neuvottelukunnassa, ja kyllähän ne luvut ovat aika karmeita — 26 prosenttia ovat poliisien kotikäynnit lisääntyneet. Se kertoo tästä tilanteesta, miten se on vaikuttanut suomalaisiin perheisiin. Ja jos huumeiden käyttö on lisääntynyt samaan aikaan 20 prosenttia, niin kaikki se, mitä tässäkin lisätalousarviossa kohdennetaan tuonne lasten ja nuorten ja perheiden palveluihin, on kyllä tarpeen. Ja myös koronan jälkeiseen aikaan on siihen, miten tässä suomalaisessa yhteiskunnassa näitä aukkoja paikataan, kyllä hyvin pikaisesti hallituksenkin ruvettava miettimään keinoja.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae.

17.13 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Yrittäisin kysyä muutaman kysymyksen, joka liittyy osittain tähän lisätalousarvioon, ja sitten itse asiassa muut kysymykset liittyvät ministeri Lintilän käsittelemään seuraavaan asiaan eli tähän kustannustukiasiaan.

Miten on arvioitu, edustaja Koskinen, valtiovarainvaliokunnassa markkinahäiriötä, joka saattaisi syntyä siitä, että tuemme erilaisia yhtiöitä? Ja jos tässä tapauksessa esimerkiksi Finnlines, joka on myös mainittu, saisi tukea, niin onko tässä siis sitä riskiä ajateltu, että ”winner takes it all”, eli sitä, että ne firmat, joilla on asiat suht hyvin, kykenevät sitten esimerkiksi ravintola-alalla ottamaan ne paremmat kiinteistöt tai ostoskeskuksista ne paremmat kauppapaikat ja niin edelleen? Miten tätä kokonaisuutta on ajateltu, kun ollaan näin pitkäjänteisesti tehty? Nyt tämä on jo ties kuinka mones lisätalousarvio tässä kohtaa, tämän koronakriisin aikana.

Ja sitten ministeri Lintilältä olisin kysynyt: nyt kun me ollaan pohdittu sitä, että matkailualalle tulisi tällainen takuu, että konkurssin yhteydessä asiakkaille, matkan varanneille, korvattaisiin kustannukset matkasta, ja kun me ollaan pohdittu tapahtumatakuuta tapahtuma-alalle ja kulttuurialalle, mikä on hyvä — se mahdollistaa sen suunnittelun — niin onko pohdittu jotakin, mikä oli ennen koronaa, eli tällaista mahdollisuutta työllistää ihminen yrityksessä tai ajatella niin, että se olisi jotenkin paljon edullisempaa eteenpäinkatsotavasti? Nyt tällä hetkellä on sellainen tilanne, että pienet yritykset eivät uskalla työllistää. Vaikka ei heitä korona sinällään rajoita omalla toimialallaan — esimerkkejä on useita — niin he eivät uskalla työllistää seuraavaa henkilöä, koska eivät tiedä, mitä tuleman pitää. Onko tähän pohdittu jotakin ehkä työllisyyskeinoja elinkeinoministeriössä?

Ja sitten toinen asia, jota olen tässä pohtinut ja josta puhuivat sekä edustaja Sipilä että edustaja Hopsu, on tämä kohtaanto-ongelma osaajien saatavuuden näkökulmasta. Onko pohdittu, että valtiossa olisi tällainen yritys, joka palkkaisi osaajia, ja yritykset kävisivät konsultinomaisesti vuokraamassa näitä ihmisiä muutamaksi päiväksi tai tunniksi sparraamaan tai käymään jotain bisnessuunnitelmaa läpi? Ideana siinä olisi, että yritys ei itse palkkaisi tätä henkilöä eikä kantaisi tätä koko vastuuta mutta pystyisi kokeilemaan vähän aikaa, miltä tuntuisi — jos on tarkoitus viedä jotakin esimerkiksi Lähi-itään — että vuokraisi tämän konsultin muutamaksi päiväksi, käytäisiin sitä suunnitelmaa läpi, sitä kulttuuria läpi, sitä tilannetta, niitä kontakteja läpi ja että sitten tämä henkilö palaisi siihen valtionyhtiöön konsultiksi seuraavaa yritystä auttamaan, mutta sitten yritys pystyisi myöskin tätä vientiä viemään. Eli onko pohdittu...

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: 3 minuuttia. Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

...että tämä mahdollistettaisiin? Sitä toivon. Ja jos ette, ministeri Lintilä, nyt tässä tapauksessa vastaa, niin toivoisin, [Puhemies koputtaa] että seuraavassa asiakohdassa siihen pystyisitte vastaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström. — Anteeksi, minä olen jo liian nopea näiden puheenvuorojen kanssa. Ehkä tämä on toiveajattelua. [Puhemies nauuraa] — Edustaja Ovaska. Ei ollut mitään teidän puheenvuoroanne vastaan.

17.17 Jouni Ovaska kesk: Joo, arvoisa rouva puhemies, aloin jo hiukan epäillä, koska lähdin tuolta työhuoneesta, kun sanottiin, että kaivataan enemmän Sipilää ja vähemmän Ovaskaa. Ymmärrän kyllä tämän puheenvuoron käyttäjän huomion, koska olen valitettavasti joutunut täällä useammassa kohtaa puuttumaan kokoomuksesta annettuihin puheenvuoroihin ja väitteisiin, jotka monessa kohtaa joko ovat liioittelua, eksyvät hiukan asiasta sivuun tai sitten eivät oikeastaan tartu niihin hallituksen nostamiin epäkohtiin, joihin tällä lisätalousarviolla puututaan. Eli pahoittelen kokoomukselle siitä, jos olen joutunut korjaamaan niitä virheellisiä väitteitä. Toivottavasti sitä jatkossa joudun tekemään vähemmän.

Uskon, että sekä Sipilää että Ovaskaa tarvitaan tässä talossa. Sipilä puhui hienosti tuotavuudesta ja osajapulasta, ja näihin tarpeisiin toivottavasti pystytään sitten vastaamaan toimilla puoliväliriihessä. Myöskin se, että taloutemme kehittyy, tarvitsee myöskin sitä, että pystymme tukemaan taiteilijoita ja muita — ja panostamaan heihin — joista tässä tänään on puhuttu. Heidän puolestaan minä olen täällä puhumassa jatkossakin. Se saattaa joihtakin edustajia ärsyttää, mutta minä en näistä asioista vaikene.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

17.18 Mats Löfström r: Kiitos, arvoisa puhemies! Me keskustelemme tänään hallituksen ensimmäisestä lisätalousarviosta. Se on erittäin tärkeää, että tämä lisätalousarvio sisältää 23 miljoonaa euroa meidän liikenteelle. Sillä turvataan meidän varustamot ja myös meidän suomalaisten työpaikat.

Kriisi on iskenyt matkustajavarustamoihin paljon, paljon kovemmin kuin rahtivarustamoihin, samalla tavalla kuin pandemia on iskenyt Finnairiin ja muihin matkustajalentoyhtiöihin paljon kovemmin kuin rahtilentoyhtiöihin, kuten DHL, UPS, FedEx. Juuri siksi valtio on tukenut Finnairia ja ei esimerkiksi saksalaista DHL:ää. DHL teki huipputuloksen viime vuonna, koska paljon enemmän rahtia tarvitsee käyttää rahtikoneissa kuin tavallisten lentokoneiden ruumassa. DHL lentää esimerkiksi nyt rokotukset Suomeen.

Miksi on näin? Joo, virus leviää ihmisten, esimerkiksi matkustajien, välillä ja ei leviä kuorma-auton tai konnttien välillä. Juuri siksi rahtivolyymi on ollut aika samanlainen tämän pandemian aikana samana aikana, kun matkustajamäärät ovat romahtaneet tämän pandemian ja kaikkien rajoitusten takia. Matkustajamäärät ovat laskeneet noin 90 prosenttia muilla reiteillä. Kun menin takaisin Ahvenanmaalle viime viikolla, oli noin 80 matkustajaa, suurin osa rekkakuskeja, yhdellä aluksella, jolla normaalisti kulkee 3 000 matkustajaa. Juuri siksi matkustaja-alukset — koska matkustaja-aluksilla normaalisti kulkevat myös rekat mutta pääbisnes on matkustajat — ovat myös tarvinneet enemmän tukea.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Traficom voi selvittää nämä tukipäätökset paljon paremmin kuin minä, mutta minä tiedän, että yksi komponentti on, että jos joko yhtiö tai reitti teki voittoa, sitten ei saada tukia. Eli jos esimerkiksi Viking Line, Silja Line, Tallink, Eckerö Line tai Wasaline teki voittoa, ei saa tukea Traficomilta. Finnlines on huippuvarustamo mutta teki viime vuonna 76,2 miljoonaa euroa voittoa, eli siksi sillä ei ehkä ole tarvetta saada myös tukea, rahaa. Eli se on tämmöinen logiikka, jos minä olen ymmärtänyt tämän oikein, mutta Traficom voi selvittää tämän paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ari Koponen.

17.22 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Ammatillista perustutkintoa opiskelevista puolet on kokenut opintonsa koronarajoitusten takia aiempaa kuormittavampana. Ammatikoululaisten hyvinvointi on heikentynyt rajusti ja tuen tarve kasvanut. Koronavuosi on lisännyt opintojen keskeytyksiä ja viivästyttänyt valmistumista. Tästä syystä on tärkeää, että tässä lisätalousarviossa opiskelijat on huomioitu ja arviossa esitetään ammatillisen koulutuksen tukitoimiin 17,5 miljoonaa euroa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.22 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa puhemies! Vaihdan hieman aihetta, sillä minunkin pitää nyt antaa arvostusta edustaja Ovaskan esiin ottamalle asialle. Tästä voidaan tietenkin olla montaa mieltä, olisivatko nämä tukitoimet freelancetoimijoille, yksityrittäjille ja muille voineet tapahtua aikaisemminkin, mutta hyvä, että lisätukea nyt saadaan. Ehkä edustaja Heinonen haluaa nyt profiloitua keskustan haastajana sen vuoksi, koska täällä tosiaan mainittiin nämä freelancetaiteilijatkin. Liekö siihen edellytyksiä, mutta ehkä sitten seuraavassa tukihaussa on myös Heinosella mahdollisuus saada.

Mitä sitten tulee edustaja Sipilään ja edustaja Ovaskaan, siihen, kumpaaako tarvitaan, niin uskoisin, että tässä tilanteessa isänmaa tarvitsee heitä molempia. Tämä pandemia on kyllä niin vakava ja vaikea asia, että lisätalousarvioita varmasti ja valitettavasti tulee lisää ihan normaalin taloudellisen tilanteen heikkenemisen vuoksi. Siihen varmasti tarvitaan täällä kaikkia, ja yhteisesti näitä asioita yritetään viedä eteenpäin. [Tuomas Kettunen: Hyvä, rakentava puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskinen.

17.24 **Johannes Koskinen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelun loppua kohti on siirrytty kohti kustannustukea ja sikäli myös seuraavaa teemaa. Edustaja al-Tae kysyi tästä periaatteesta, miten näitä yritystukia pitää koronan johdosta kohdentaa. Sehän on selvä, että nämä poikkeussäännökset valtiontukisääntelystä EU:n puolella on annettu juuri sen takia, että ne kohdennettaisiin pääsääntöisesti juuri niihin menetyksiin ja tappioihin, jotka koronakriisistä ovat aiheutuneet. Nyt vain Suomessakin ensimmäinen aalto oli tällaisia toimia, jotka olivat vähän niin kuin helikopterirahan luonteisia, Business Finlandin ja elyn kautta jaetut tuet, joissa, kun ne piti saada mahdollisimman nopeasti liikkeelle, ei sitten voitu laskea sitä, miten isoja menetyksiä itse kukin yritys oli kokenut, vaan koetettiin saada nopeasti pyöriä pyörimään ja myös uutta toimintaa liikkeelle. On mielenkiintoista perehtyä siihen, kun nyt ilmeisesti on valmistunut ulkopuolinen arvio näistä Business Finlan-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

din toimista, ja valtiovarainvaliokunta varmasti tulee siihen tarkemmin perehtymään, ja toivottavasti myös talous- ja tarkastusvaliokunnat.

Sen jälkeen on siirrytty kohti näitä menetyserusteisia kustannustukia ja vielä edelleen tarkemmin viilattuun malliin tässä seuraavassa aallossa. Ja vastaavasti, kun keskustelussa oli tämä varustamoiden tukeminen, siellähän on sama periaate, että kyllähän on suuri ero sillä, toimitaanko tällä rahtausalalla, jossa esimerkiksi kansainvälisten merirahtien hinnat ovat nousseet rajusti, ja siellä on tuottavia bisneksiä hyvin iso osa tästä yritysjoukosta, ja sitten taas juuri täällä matkustajaliikenteessä ovat tapahtuneet nämä romahdukset. [Wilhelm Junnila: Mutta matkustajalaivat vievät rahtia myös!] Sinänsä edustaja Löfström on hyvin kertonut tästä tilanteesta, mikä erityyppisillä laivaliikenteen harjoittajilla on.

Mutta kaikkien tukien osalta jatkossa pitää entistä tarkemmin kohdentaa ne menetysten mukaan ja tarpeen mukaan ja samalla pitää huolta siitä, että myös huolehditaan siitä uuden työllisyyden ja uuden yritystoiminnan pohjasta. Erityisesti nämä tutkimus-, tuotekehitys-investoinnit ja niiden vauhdittaminen myös yksityisen rahan mukaan saamisen muodossa ovat elintärkeitä Suomen talouden elvyttämiselle ja kasvun vauhdittamiselle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä.

17.27 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä, mikrofoni.

Kiitos, puhemies! — Otin tähän loppuun vielä lyhyen puheenvuoron tuodakseni esille hallituksen väärin tietojen esittämistä ja kaksien korttien peluuta liittyen tähän aiemmin keskusteltuun öljylämmityskysymykseen. Hallituksesta ja erityisesti keskustapuolueesta on väitetty, että hallitus ei pyri öljylämmityksen lopettamiseen Suomessa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, vaan hallitus pyrkii siihen kymmenen vuoden aikajänteellä, julkisissa tiloissa jopa nopeamminkin. ”Ympäristöministeri Mikkosen mukaan hallituksen toimenpideohjelmassa on sekä keppiä että porkkanaa.” Suora sitaatti Ylen uutisesta. Aiemmin valtiovarainministeri Vanhanen väitti, että ihmiset olisivat vapaaehtoisesti vaihtamassa näitä öljylämmityksiään pois, mutta nyt kuitenkin ympäristöministeriön mukaan halutaan käyttää kannusteita siihen, että ihmiset vaihtaisivat öljylämmitysjärjestelmänsä pois. Kyllähän se varmasti kannustaa, kun sanotaan, että öljyn hinta tulee moninkertaistumaan tulevina vuosina tai että se lämmitys tullaan kieltämään. Onhan siinä semmoinen kannustuksen maku tietysti pistää 20 000 euroakin öljylämmityksestä luopumiseen, kun saa muutamana tukiroposen valtiolta. En nyt itse nimitä sitä kannustukseksi, mutta ilmeisesti tämä keskustapuolueen mielestä on sellainen kannustus, mitä he haluavat maakunnissa asuville kannattajilleen ja mökinmummoille antaa.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen (HE 27/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 37/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Lintilä, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.28 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnassa vireillä olevaa kustannustukilain muutosesitystä esitetään täydennettäväksi esityksellä, jossa säädetään lain tai viranomaisen päätöksellä tapahtuvasta pienten ja mikroyritysten sulkemista koskevasta korvauksesta. Keski suurten ja suurten yritysten osalta esitys valmistellaan erikseen, koska se on riippuvainen myös EU:n komission hyväksynnästä. Tämän osalta valmistelu on käynnissä meillä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Yritykselle, jonka toimitilat on tartuntatautilain 58 g §:n tai majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetun lain 3 a §:n nojalla pidettävä suljettuna asiakkailta, maksettaisiin korvausta tämän pykälän mukaisesti, jos yritys olisi pidettävä suljettuna yli 15 vuorokautta. Tuen yksityiskohtainen enimmäismäärä olisi 1,8 miljoonaa euroa, eikä tuki voisi ylittää tukikauden kuluja. Korvauksen perusteena olisivat tiedot helmikuulta 2021. Tavoitteena on, että korvaus vastaisi mahdollisimman ajantasaisesti yrityksen tilannetta.

Sulkemiskorvauksen laskenta perustuisi yrityksen ilmoittamiin kulueroihin sekä yrityksen ilmoitukseen siitä, kuinka suurta osaa liiketoiminnasta sulkeminen välittömästi koskee. Laskelma perustettaisiin sulkemiskorvauksen vertailukauden palkkakulujen ja tukikauden muiden kulujen yhteissummaan. Muina kuluina huomioitaisiin yrityksen sellaiset vertailukauteen kohdistuvat hakemuksessaan ilmoittamat joustamattomat liiketoiminnan kulut ja menetykset, joihin luetaan vuokratulot ja muut kulut liiketoiminnassa käytössä olevasta omaisuudesta sekä laissa tarkemmin määritellyt kulut. Palkkakulut korvataan täysimääräisesti, muiden kulujen osalta käytetään kerrointa 0,7.

Majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetun lain 3 a §:n 2 momentin mukaan sulkovelvoite ei koske ruoan ja juoman ulosmyyntiä. Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan sulkovelvoite ei koske henkilöstöravintoloita. Ravintoloita, missä on take away -toimintaa, tuetaan siltä osin kuin toiminta on suljettu. Ravitsemisliikkeiden, jotka tuottavat henkilöstölle tai opiskelijoille ruokapalveluita, liiketoimintamallit ja toimintaperiaatteet voivat vaihdella merkittävästi. Olennaista sulkovelvoitteen kohdentumisessa on se, onko ravitsemisliike avoinna yleisölle tai ainoastaan rajatun henkilöpiirin käytettävissä.

Arvoisa puhemies! Toivon, että valiokunta käsittelyssään käy tämän ripeästi läpi. Tämä tuli hiukan yllättäen tähän kustannustuki kolmoseen, mutta tällä aikataululla, joka nyt on tähän suunniteltu, pystytään saamaan tämä verrattain nopeasti sitten näitten yrittäjien, jotka tästä tilanteesta kärsivät, käytettäväksi. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

17.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri ja edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Kiitos ministeri Lintilälle tämän esittelystä. Pidän hyvänä, että tämä on nyt eduskuntaan tuotu. Nythän tieto kertoo, että muun muassa tätä ravintoloiden sulkua oltaisiin myös jatkamassa, ja tänään täysistunnossa tuo käsittely ymmärtääkseni on päiväjärjestyksen loppupuolella tulossa. Näillä yrityksillä, jotka nyt on määrätty suljettaviksi covid-19-pandemian johdosta, alkaa kyllä kassa olla tyhjä ja palkkojen maksu, kiinteiden juoksevien kulujen maksu on nyt erittäin herkässä tilanteessa, ja on tärkeää, että tämä esitys täällä eduskunnassa on.

Muutaman huomion, arvoisa puhemies, haluan tästä esille nostaa. Niin kuin ministeri totesi, niin tätä kustannustukea voitaisiin maksaa niille yrityksille, jotka on määrätty suljetuina pidettäväksi, ja maksettaisiin korvausta tämän pykälän mukaisesti, jos yritys olisi pidettävä suljettuna yli 15 vuorokautta. Kysyisin ministeri Lintilältä, mistä tämä 15 vuorokauden aika tähän tulee? Kyllä pienelle yritykselle ja vähän isommallekin yritykselle kaksi viikkoa, 14 vuorokautta, on jo sellainen aika, että siinä alkaa pussi olla tyhjänä palkkojen maksun suhteen, kiinteiden kulujen, vuokrien, sähköjen ja muiden suhteen, ja pitäisin kyllä kohtuullisena, että tämä kustannustuki maksettaisiin jo ensimmäisestä sulkupäivästä myös siinä tilanteessa, että tuo salku ei jatkuisi yli 15:tä vuorokautta. Julkisuudessaahan on annettu ymmärtää, että tukea saisi vasta 15 vuorokaudesta eteenpäin, mutta tämä ymmärtääkseni on ollut väärä tieto, ja silloin, jos tuo 15 vuorokautta täyttyy, myös näiltä 15 aiemalta vuorokaudelta tuen saisi. Mutta pitäisin kohtuullisena, että tuki voitaisiin osoittaa jo lyhyemmillekin suluille eli ensimmäisestä päivästä lähtien.

MaRan toimitusjohtaja Timo Lappi totesi: ”Ravintoloille käynnissä olevan sulun ajalta pitää maksaa hyvitystä. Sen tulee olla yli 90 miljoonaa euroa. Myös suurten yritysten tulee saada hyvitys suhteessa niiden kiinteisiin joustamattomiin kustannuksiin ilman, että Suomen tukien enimmäismäärät estävät hyvityksen maksamisen.” Tämä on tärkeä huomio.

Sitten tämä, miten korvaus lasketaan. Toisen momentin mukaan korvauksen perusteena olisivat tiedot helmikuulta 2021. Ministeri Lintilä kertoi, niin kuin tuossa esittelytekstissä sanotaan, että tavoitteena on, että korvaus vastaisi mahdollisimman ajantasaisesti yrityksen tilannetta. Tämä todellakin varmaan vastaa aika hyvin yrityksen tilannetta, joka on siis jo tukala, mutta esimerkiksi tämä olisi hyvin epäoikeudenmukainen vaikkapa Lapin talvisesongissa toimiville yrityksille — joilla ehkä joulun aikaan on voinut jotain olla, nyt on tämä hiljaisempi jakso, ja tämä salku kohdistuu nimenomaan jälleen sesonkiin, pääsiäisaikaan — ja pitäisin oikeudenmukaisena, että tämän laskentaan otettaisiin joku muukin mahdollinen vaihtoehtoinen laskenta-aika mukaan. Se voisi olla esimerkiksi koronaa edeltävä vastaava aika.

No, tänään on tullut tieto, ja eduskunta tulee käsittelemään tuota ravintoloiden sulun jatkoa kolmella viikolla. Olen ymmärtänyt, että keskustasta — muun muassa tänään aamulla Ykkösaamussa edustaja Markus Lohi — on peräänkuulutettu muutoksia, mutta olen lue-
nut, että tämä toteutettaisiin samansisältöisenä kuin tällä hetkellä voimassa oleva salku, ja tämä tulee olemaan kyllä näille pienille paikoille erittäin vaikea isku. Noutoruuan syönte terasseilla olisi minun mielestäni sellainen, mikä pitäisi voida toteuttaa. Myös pienet kahvilat ja lounaspaikat ovat erittäin tiukassa ahdingossa, ja alueelliset erot maakuntien sisällä ovat kyllä suurelta osin erilaisia. Edustaja Sankelo voisi esimerkiksi kuvata sitä, minkälai-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

nen on tilanne Etelä-Pohjanmaalla. Onko siellä mitään tarvetta ravintoloita enää kiinni pitää?

Arvoisa puhemies! Sitten loppuun nämä 58 a ja 58 b §:t, joilla on tarkoitus tämän sulun jälkeen, jota nyt jatketaan kolmella viikolla, vielä laittaa ravintoloita kiinni kello 18 mennessä, niin kyllä se on sellainen tilanne näille ravintoloille, erityisesti iltaruokaravintoloille, että ne eivät käytännössä pysty aukeamaan.

Nämä tilastot, joita ala on kertonut, ovat kyllä karua luettavaa. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2020 korona vei ravintoloiden liikevaihdosta noin 1,5 miljardia euroa, anniskelu väheni 40 prosentilla. Maaliskuun alkupuolella julkaistun MaRa-alan jäsenkyselyn mukaan 72 prosentilla ruokaravintoloista, 64 prosentilla kahviloista ja 84 prosentilla pubeista ja yökerhoista liikevaihto laskee maaliskuusta—toukokuussa tänä vuonna vähintään puolella verrattuna vuoden 2019 vastaavaan aikaan. Peräti 90 prosentilla juhla- ja pitopalveluyrityksistä liikevaihto romahtaa vähintään 70 prosenttia, henkilöstö- ja opiskelijaravintoloissa 63 prosentilla vähintään 60 prosenttia. Konkurssiuhan alla tai lopettaneita on syyskuuhun mennessä jo yli 30 prosenttia ravintola-alan yrityksistä, ja tänään tuoreiden tietojen mukaan ravintoloiden etujärjestö on kertonut, että ravintolayrittäjät eivät saa tällä hetkellä lainaa pankeista. Näiden yritysten tilanne on erittäin tukala, ja sen takia on nyt etsittävä kaikki keinot, joilla näitä yrityksiä voidaan auttaa.

Toimialan 77 000 yrittäjää ja työntekijää sekä heidän perheensä ovat, arvoisa hallitus, vakavassa taloudellisessa ja henkisessä ahdingossa, ja valitettavasti, jos nämä jatkotoimenpiteet toteutuvat, niin hallituksen esitykset tulevat tätä vielä entisestään syventämään.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

17.39 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Me olemme talousvaliokunnassa käsitelleet tätä sulkemiskorvausta samaan aikaan kustannustuki kolmosen kanssa, aivan niin kuin sitä täälläkin nyt käsitellään. Näin ollen olemme ymmärtäneet niin, että tämä sulkemiskorvaus ei koske pelkästään ravintoloita vaan mahdollisesti myöskin kuntosaleja ja muita liiketiloja, jotka sitten mahdollisesti tullaan sulkemaan.

Se kaikkein suurin epäkohta, josta me olemme tästä palautetta saaneet, on tämä 14 vuorokauden omavastuu ikään kuin siinä tilanteessa, että tämä sulku ei kestä enempää kuin sen 14 päivää. Eli vasta 15 päivästä, jos se kestää sen verran, tulee saamaan sitten tätä korvausta ylipäättään, mutta silloin se saadaan ihan ensimmäisestä päivästä lähtien. Ja tämä on juuri se kysymys, mikä on ihmetyttänyt: mihin perustuu tämä ajatus siitä, että vasta 15 päivästä? Ravintolat varsinkin ovat jo pitkään olleet erilaisten sulkutoimien kohteena. Niillä on kassat tyhjä, eikä niillä ole mahdollisuutta itse kustantaa enää päivääkään sulkemisia. Ja siinä mielessä itse ainakin näen niin, että tässä ei pitäisi olla minkäänlaista omavastuuta tai odotusta 15. päivään saakka vaan ravintola tai muu liiketila saisi korvauksen, vaikka suljettaisiin vain yhdeksi päiväksi. Se on se kaikkein keskeisin asia, mikä mielestäni tässä pitäisi muuttaa.

Mutta sitten olemme saaneet palautetta myöskin siitä, että esimerkiksi take awayn ei pitäisi vähentää tätä korvauksen määrää. Se perustuu siihen, että useimmille ravintoloille take away ei ole kovinkaan kannattavaa toimintaa vaan sitä tehdään lähinnä sen takia, että ylipäättään saadaan kassavirtaa ravintoloille, jotta voidaan maksaa sitten palkkoja ja kiinteitä kuluja.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

No, hyvää tässä esityksessä on se, että palkkakulut korvattaisiin täysimääräisesti, mutta yritykset toivovat myös sitä, että joustamattomat kulut kaiken kaikkiaan korvattaisiin täysimääräisesti. Nythän tässä esityksessä on ajateltu siihen 30 prosentin omavastuuta.

Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Heinonen toi esiin myöskin tämän vertailukuukauden. Eli tähänhän on nyt ajateltu, että se olisi helmikuu 2021, mutta kaikille se ei ole soveltuva kuukausi, vaan on sellaista esitetty, että se voisi olla jokin kuukausi kesä—syyskuun ajalta viime vuoden puolella tai näiden kuukausien keskiarvo.

Sitten, arvoisa puhemies, myöskin nämä henkilöstö- ja opiskelijaravintolat ovat olleet aika hankalassa tilanteessa, koska käytännössähän sielläkään ei niitä asiakkaita juuri ole ollut, ja siinä mielessä ne pitäisi ottaa tähän mukaan.

Mutta kuten sanottua, kaikkein tärkein kysymys, jonka toivon, arvoisa ministeri, teidän ratkaisevan, tässä on se, että tätä korvausta saisi jo aikaisemmin, että ei tarvitsisi odottaa siihen, että 15 päivää tai sitä enemmän tulee sitten tätä sulkuaikaa täyteen, [Puhemies: 3 minuuttia on kulunut!] vaan että todellakin heti tulisi se korvaus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen, vastauspuheenvuoro.

17.43 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ravintolat ovat olleet kiinni jo kaksi viikkoa. Näyttää siltä, että sulku jatkuu huhtikuun puoleenväliin asti, ja esimerkiksi kuntosalien sulkemisen mahdollistava tartuntatautilain täsmennys on juuri eduskunnan käsittelyssä. On tärkeää, että tätä kustannustukea koskevaa esitystä täydennetään nyt niin, että ne yritykset, joiden toimitilat on määrätty suljettavaksi, saavat selkeän korvauksen.

Tämä kysymys tästä aikarajasta on tietysti olennainen, mutta en oikein näe, tuleeko tällaisia kahta viikkoa lyhyempiä sulkuja, koska nyt ovat ravintolat jo kolme viikkoa kiinni ja tulevat olemaan kuusi viikkoa kiinni ja todennäköisesti myös tartuntatautilain mukaiset määräykset tilojen viimekätisestä sulkemisesta tulevat olemaan useamman viikon mittaisia, eli en tiedä, onko tätä käytännön uhkaa siitä, että suljettavaksi määrättävät yritykset jäisivät näiden tukien ulkopuolelle tosiasiallisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta.

17.44 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että koronapandemian aiheuttamat taloudelliset vahingot, käytännössä kulut, korvataan pandemiasta kärsineille yrityksille mahdollisimman kattavasti. Nyt on kyse hallituksen aiemman esityksen, kolmanneksi kustannustueksi kutsutun esityksen, täydentämisestä lisäämällä säännökset menetysten kohtuullisesta korvaamisesta pienille yrityksille, joiden tilat on suljettu lain tai viranomaisen päätöksellä.

Tässä ovat kyseessä pienet ja mikroyritykset, joissa on alle 50 työntekijää ja joiden liikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa. Rajat tulevat EU:n komission asetuksesta ja vaikuttavat suomalaisittain aika korkeilta, mutta hyvä näin.

Suurempiakaan yrityksiä ei olla unohtamassa, ja niitä koskeva malli onkin valmisteilla. Se tosin edellyttää vielä, kuten ministeri Lintilä totesi, EU:n komission hyväksymistä.

Arvoisa puhemies! Nyt on olennaista, että toimitaan mahdollisimman reilusti ja oikeudenmukaisesti ja tuetaan pandemiasta kärsivää yritystoimintaa, jotta työpaikat saadaan turvatuksi ja konkurssit mahdollisimman kattavasti vältetyksi. Tämä nopeuttaa palautumista

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

koronan kielteisistä talousvaikutuksista. On hyvä muistaa, että mitä paremmin itse tautia torjutaan ja mitä paremmin taloudelliset menetykset kompensoidaan, sitä nopeammat ja paremmat mahdollisuudet meillä on toipua ja saada talous käännettyksi takaisin kasvu-uralle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.45 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kustannustuesta esitetään perustelut ja matemaattinen laskukaava, jolla myönnettävä tuki määräytyy. Mielenkiintoiseksi tässä kaavassa kuitenkin jää viimeinen kohta, jossa tukisumma kerrotaan 0,7:llä. Hallitus puutuu siis perustuslaissa turvattuun elinkeinovapauteen sulkemalla ravintolat, mutta tässä kustannustuessa yrittäjä saa 30 prosentin omavastuuosuuden, vaikka ei itse voi millään tavalla toiminnallaan tähän tulevaan kieltopäätökseen vaikuttaa. Jos ja kun asioita rajoitetaan ja kielletään, niin siitä pitäisi kuitenkin ottaa jonkinlainen vastuu, ehkäpä täysimääräinen.

Epäselväksi tässä esityksessä jää, lasketaanko lainanhoitokulut tämän tuen piiriin. On täysin mahdollista, että yrittäjä on ottanut suurenkin lainan aloittaakseen ravintolatoiminnan ennen Kiina-viruksen puhkeamista, ja selvää on, etteivät pankit enää jousta maksuajoista lainan suhteen, kuten tässä keskustelussa jo aiemmin mainittiin.

Esityksen perusteluissa mainitaan, että ulosmyynti on edelleen sallittua. Tämä toki helpottaa ruokaravintoloita, joista monet ovatkin innovoineet uusia tapoja myydä tuotteitaan. Otetaan vaikka esimerkkinä kahvila Nousiaisissa: punainen tupa Kurjenrahkan retkeilyreitien lähistöllä myy ikkunan kautta asiakkailleen kahvia ja pullaa. Tämä ei kuitenkaan pelasta anniskeluun painottuneita ravintoloita.

Voi kai sanoa, että keskustan vesittämän alkoholilakiuudistuksen myötä vähittäismyyntilupa ei salli kuin maksimissaan 5,5 prosentin alkoholin ulosmyynnin. Olisikin oikeus ja kohtuus, että pikaisesti säädettäisiin väliaikainen lakimuutos, niin että ravintolat voisivat myydä viinin vahvuista alkoholia myös ulos. Kansanterveydellisin perustein tätä ei liene järkevää vastustaa, sillä erikoisoluita ja -viinejä myyvät ravintolat eivät ole varsinaisesti niin sanotun humalahakuisen juomisen aiheuttajia. Halpaa olutta saa lähimarketista ja kyykkyviiniä Alkosta, mutta ravintola-ala joutuu edellä mainitun monopoliaseman vuoksi nuolemaan näppejään.

Perusteluissa myös mainitaan, että ravintoloissa syntyy paljon lähikontakteja, joissa tauti leviää, ja siksi ravintolat pitää sulkea. Tämä on tässä tilanteessa varmasti aivan perusteltu toimenpide, mutta vanhemmat edustajat täällä ehkä hyvin muistavat, että pöytiintarjoilu oli aikoinaan normaalia anniskeluravintoloissa eikä vieraisiin pöytiin saanut siirtyä. Tässä suhteessa, kun koronarajoituksia lähdetään tästä hellittämään, paluu 70-luvullekin olisi ehkä pienempi paha kuin sulkea tuhansien ihmisten elinkeino kokonaan.

Kiitän ministeri Lintilää asian esittelystä. Ilmeisesti on niin, että tästä aiheesta varsinaisten sulkemisten osalta jatketaan vielä tänä iltana.

Lopuksi kiinnitän huomiota tuen maksamiseen ja etenkin uuteen 5 a §:ään, jossa viitataan kohtuulliseen korvaukseen. Toivonkin, että näistä kustannustuen hakukriteereistä saadaan sellaiset, että jo maksuvaikeuksiin ajautuneet, erityisesti yksinyrittäjät huomioitaisiin siten, että heillä olisi mahdollista tätä tukea saada. Meillä on maassa jo aivan liian monta konkurssia tulossa, ja kaikki toimenpiteet, joilla inhimilliset tragediat pystytään välttämään.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

mään, ovat tervetulleita. — Kiitoksia. [Hussein al-Tae: Saisinko lyhyen vastauspuheen-
vuoron?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae, vastauspuheenvuoro.

17.50 **Hussein al-Tae sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Palaan omas-
sa puheenvuorossani varsinaiseen asiaan, mutta haluaisin kertoa eräästä esimerkistä Yh-
dysvalloissa, jossa on pidempään puhuttu tästä koronaviruksesta nimellä Kiina-virus, ja
BBC tänään raportoi, miten aasialaisen näköiset ihmiset ovat kohdanneet todella paljon vä-
kivaltaa, ja eräässä tapauksessa henkilöä oli viilletty metroasemalla poskien läpi terävällä
veitsellä, ja myöhemmin kun saatiin kiinni tämä ihminen, joka oli tämän tehnyt, niin tajut-
tiin, että kyseessä oli tällainen viharikos, joka liittyy tähän niin sanottuun Kiina-viruk-
seen.

Ihan veljellisesti, enkä tällä tarkoita mitään muuta kuin sitä, että ollaan vain tarkkoja
näitten termien kanssa, koska niillä saattaa olla joitain seuraamuksia pitkällä tähtäimellä.
— Kiitos. [Hanna Sarkkinen: Kyllä, tärkeä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ari Koponen.

17.51 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus on pelännyt käyttää voimakkaita toi-
mia koronan pysäyttämiseksi rajoilla, mistä tartunnat ja vaaralliset virusmuunnokset ovat
tulleet Suomeen. Tämä on johtanut tilanteen pitkittymiseen ja vielä suurempiin kärsimyk-
siin etenkin juuri ravintola-alalle. Tärkeintä olisi tarjota yrityksille nyt myös selkeitä reit-
tikarttoja, millä edellytyksillä ja koska rajoituksia voidaan purkaa ja miten yrityksiä tul-
laan tukemaan, mikäli tilanne vielä pitkittyy. Nämä yritykset ovat hädässä ja tarvitsevat
avun nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä puhujalistalla jostain syystä näkyy
edustaja Junnilan nimi edelleen, mutta hän käytti puheenvuoron, ja siksi menemme eteen-
päin. Elikkä seuraavana on edustaja Laukkanen, joka on ilmeisesti poissa. Ja sen jälkeen
edustaja Ovaska.

17.52 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tällaisia pieniä yksityis-
kohtia, mitkä ovat tulleet esiin näistä kustannustuen jakamisen perusteista ja mistä on tul-
lut kansalaisilta palautetta. En tiedä, onko tämä laajempi asia. Ei ministerillä tarvitse olla
suoraa vastausta, mutta harkintaan. Esimerkiksi kuulin tällaisestakin tapauksesta, että jos
on esimerkiksi jonkinlainen maksuohjelma Verohallinnon kanssa — siinä saattaa olla ol-
lut minkälaisia syitä tai suunnitelmia tahansa siellä taustalla — niin sitten se estää koko-
naan kustannustuen saannin, vaikka sinänsä olisi kaikki asiat hoidossa. Mutta jos on vaika-
ka perustanut uuden yrityksen, ja siinä alkuvaiheilla on saattanut olla jotain vaikeuksia ja
on tehty maksuohjelma, jotta pystyy hoitamaan näitä asioita, niin silloin tämä on estänyt
sen. Eli pitäisi hakea keinoja, jotka mahdollistaisivat tällaistenkin yritysten jollakin tavalla
pääsemään tämän kriisin yli. Tällaisen palautteen halusin vain välittää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie poissa, edustaja Strand
poissa. — Edustaja Mäkelä.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

17.53 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! On kyllä vaikea hyväksyä tällaisessa tilanteessa omavastuita ja karensseja näissä korvauksissa. Jos valtio pakkotoimin sulkee elinkeinoja, niin kyllä korvauksen pitäisi juosta heti ja täysmääräisenä.

Sellainen kysymys tähän liittyy omalta kohdaltani — en tiedä vastausta, toivon mukaan joku osaa sen kertoa — että kohdellaanko tässä nyt sitten kaikkia yritysmuotoja tasapuolisesti eli myös henkilöyrityksiä ja toiminimiä niin, että nämä korvaukset maksettaisiin niille tasapuolisesti suhteessa osakeyhtiöihin. Ja kun tämä ravintolaliiketoiminta usein on kausiluonteista, niin kohteelleko se tarkasteluajanjakso liikevaihdolle ja tuotolle tasapuolisesti kaikkia yrityksiä? Jos ravintolan toiminta on hyvinkin kausiluonteista, niin voi olla, että tiettyjen kuukausien toiminta ei kerro paljонkaan sen todellisesta liikevaihdosta.

Odotan kyllä myös hallitukselta jotain näyttöä siitä, että näillä sulkutoimilla on saavutettu jotakin, että ne tartunnat ovat vähentyneet näiden ravintolasulkujen myötä. Ei tämä voi nyt kuitenkaan niin mennä, että eduskunta kerta toisensa jälkeen, viikko toisensa perään kumileimaa täällä sulkuja toisensa perään ilman tietoa, ovatko ne jotenkin vaikuttaneet tartuntoihin. Kyllä tämän meidän päätöksentekomme täytyy perustua jonkinlaiseen tietoon.

Lisäksi odotan ja edellytän hallitukselta toimenpiteitä alkoholijuomien ulosmyynnin sallimiseksi ravintoloista. Tästä asiasta on keskusteltu täällä monta kertaa. Hallitus kiertää sitä kysymystä kuin kuumaa puuroa. Näyttää ilmeiseltä, että joku siellä hallituksessa jarruttaa tämän ulosmyyntioikeuden antamista. Haluaisin kuulla, kuka se on.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen poissa, edustaja Östman poissa, edustaja Wallinheimo poissa, edustaja Kärnä poissa. — Edustaja Wallin.

17.55 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen täydentämisestä. Tämä on täydentävä laki kustannustuki kolmoseen, joka sekun valmistuu lähiaikoina. Tämä täydentävä laki koskee siis pieniä ja mikroyrityksiä, jotka on määrätty suljettaviksi koronapandemian takia. On erittäin hyvä, että tämä laki on valmis teillä ja tulossa pikaisesti.

Tähän saakka yritysten kustannustuet, siis viime vuonna voimaan tulleet ykkönen ja kakkonen, ovat olleet heikosti suunniteltuja, koska tuen saannin kriteerit ovat jättäneet suurimman osan yrityksistä tuen ulkopuolelle. Hylkääviä päätöksiä on tullut 60—70 prosenttia. Erityisesti erittäin monet koronasta kärsineet mikroyritykset ovat jääneet ilman kustannustukea. Hallitus ei ole kuunnellut riittävän herkällä korvalla kustannustukien tarvitsijoi ta eli yrittäjiä itseään. Valiokunnissa on kyllä kuultu yrittäjien etujärjestöjä ja muita asiantuntijoita, mutta heidän sanomaansa ei ole otettu tosissaan. On vaikea ymmärtää, mistä tämä johtuu. Lieneekö tällä pääministeri Sanna Marinin johtamalla hallituksella jonkinlainen asennevamma yrittäjyyttä kohtaan? Tai sitten kyseessä on vain osaamattomuudesta ja kokemattomuudesta johtuva töppäily päätöksenteossa. Se, että entinen porvaripuolue keskusta on mukana tässä töppäilyssä, on hämmentävää.

Arvoisa puhemies! Palaan tähän täydentävään lakiesitykseen... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja, pieni hetki, mikrofonin ilmeisesti... — Nyt on päällä.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

No niin, kiitos. — Tästä täydentävästä lakiesityksestä pitäisi poistaa 14 vuorokauden omavastuu-aika ja muuttaa kyseinen kohta siten, että kustannustuki tai kustannuskorvaus alkaa sulkupäivästä numero yksi, vaikka sulku kestäisi alle 15 vuorokautta.

Toinen kohta, mikä pitää muuttaa, on vertailukuukausi. Nyt ehdotettu vertailukuukausi helmikuu 2021 ei sovi kaikille yrityksille, vaan siihen pitäisi säätää joustavuutta esimerkiksi siten, että vertailukohdaksi voitaisiin ottaa helmikuu 2020 tai joku muu paremmin soveltuva kuukausi.

Lisäksi hallituksen pitäisi huomioida erilaiset ravintolayritykset, jotka saavat olla edelleen auki mutta joiden liikevaihto on esimerkiksi lisääntyneiden etätöiden takia romahtanut. Tällaisia ravintoloita ovat muun muassa henkilöstö- ja opiskelijaravintolat.

Yrittäjien mukaan perustuslakivaliokunnan esittämä kohtuullinen kompensatio edellyttäisi, että yrityksille suoritettava muiden kulujen korvaus määräytyisi siten, että muut kulut huomioitaisiin kerrottuna kiinnipidon kohteena olevan liiketoiminnan osuudella ja luvulla 0,9. Tällöin korvauksen määrä olisi esitetyn 70 prosentin sijaan 90 prosenttia korvattavista muista kuluista.

On tärkeää ymmärtää, että kaikilla yrityksillä, joiden asiakastilat suljetaan lailla tai viranomaisten päätöksellä, ei ole samanlaisia mahdollisuuksia löytää tai kehittää korvaavaa liiketoimintaa. Monissa tapauksissa korvaavan liiketoiminnan luominen on täysin mahdollonta.

Arvoisa ministeri Lintilä, toivon, että vihdoinkin kuuntelette yrittäjiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

17.59 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Lyhyesti vastauksia.

Tässä tuli useammassakin puheenvuorossa esille tämä 15 vuorokauden aika. Se on eduskunnan oma tahto. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa viime vuodelta on tämä aika. Eli jos haluatte muuttaa sitä, te olette muuten olleet hyväksymässä sen, niin kokoomus kuin perussuomalaiset. [Välihuutoja kokoomuksen ja perussuomalaisten ryhmistä] Eli tämä on aivan eduskunnan omasta tahdosta, sen verran haluan nyt heti ensimmäisenä tähän korjata. Ja se on selvä, että se maksetaan koko ajalta. Se maksetaan koko ajalta, eli ne ovat väärä tietoja.

En käy sitten läpi tätä mara-lakia, se tulee myöhemmin tänä päivänä, ja sen kollega tulee esittelemään.

70 prosenttia kiinteistä kuluista: se tulee oikeastaan tästä, mikä meillä on ollut kustannuspuolen yleinen linjaus, sen kustannustuen mukainen, mitä edustaja Kauma kysyi ja mikä tuli tässä Vallinin puheenvuorossa myös esille.

Ovaska kysyi verottajan suhtautumisesta. Tunnustan, että siinä oli selkeästi ongelmaa. Siitä on käyty verottajan kanssa nyt keskustelua, ja tällä hetkellä, mikäli on hyväksytty verosuunnitelma, he tulevat saamaan sen kustannustuen. Siitä käytiin hyvä keskustelu.

Edustaja Mäkelä kysyi erilaisista yhtiömuodoista. Kaikki yhtiöt tulevat saamaan ihan yhtä tavalla. Siellä täytyy olla vain se Y-tunnus, muuten tullaan saamaan ihan samalla tavalla. Tästä ulosmyynnistä en tiedä, ei ole ollut meidän pöydässämme millään tavalla.

Sitten edustaja Vallinille näistä mikroyrityksistä: Siellä on varsinkin yksinyrittäjät, joita jäi viime kerralla paljon pois, koska siellä oli tämä 2 000:n minimi. Nyt he tulevat saa-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

maan, vaikka se jäisi alle sen 2 000:n, he tulevat sen 2 000 saamaan, eli tulevat olemaan ihan merkittävästi siellä mukana.

Ja kyllä me otetaan hyvin vakavasti yrittäjien viestit vastaan. Sanoitte, että onko hallitus kokematon tässä — kyllä se on tässä varmasti kokematon, koska tämmöistä ei ole koskaan ollut. Tämä on ensimmäinen kerta Suomen historiassa, kun tämmöinen tehdään. Jos joku on kokenut tuossa asiassa, niin saa tulla neuvomaan. Minä otan mielelläni neuvoja vastaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.02.

Asian käsittelyä jatkettiin seuraavassa, tänään 23.3.2021 pidetyssä täysistunnossa.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2021 kuntavaalien siirtämisestä

Hallituksen esitys HE 33/2021 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 4/2021 vp

Pöytäkirjan liite Jani Mäkelän muutosehdotus Liite 5A

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 4/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Puheenjohtaja Rinne.

Keskustelu

18.02 **Antti Rinne sd** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta ehdottaa kuntavaalien siirtämistä koskevan lain hyväksymistä muutettuna. Muutokset koskevat uusien valtuustojen toimikauden alkujankohtaa. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Lakiehdotuksen mukaan kuntavaalit pidetään 13. kesäkuuta 2021. Perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan kuntavaalien siirtäminen on nyt vallitsevassa epidemiatilanteessa välttämätöntä ihmisten terveyden ja hengen suojelemiseksi sekä sen varmistamiseksi, että äänioikeutetuilla on tosiasialliset mahdollisuudet käyttää perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaisia oikeuksia. Valiokunta kuitenkin painottaa, että vaalien siirtämiseen tulee ryhtyä vain erittäin painavista ja hyväksyttävistä syistä ja että vaalien siirron on oltava ajallisesti määriteltävissä ja perusteltavissa valtiosäännön kansanvaltaisten perusteiden näkökulmasta. Erityisesti kertaluonteiseen vaalien siirtoon tulee ryhtyä vain välttämättömästä syystä.

Perustuslakivaliokunta ehdottaa, että kesäkuun vaaleissa valittavien valtuustojen toimikausi alkaa elokuun alussa. Hallituksen esityksessä ajankohdaksi esitettiin syyskuun alkua, mitä perustuslakivaliokunta piti periaatteellisesti ongelmallisena. Uuden valtuuston valitsemisen ja vaalituloksen vahvistaminen vuoksi nykyiset valtuustot menettävät vaalei-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

hin perustuvan poliittisen legitimitteettinsä. Kansanvaltaisuuden toteutumisen näkökulmasta on siten valiokunnan mielestä perusteltua, että uusi valtuusto ryhtyy toimeensa mahdollisimman pian vaalituloksen selvittyä. Samoin kesäkuun kuntavaaleissa valittujen valtuustojen toimikauden tarpeetonta lyhenemistä tulee välttää.

Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotus vaalipäivän siirtämisestä tehtiin merkittävän myöhään suhteessa säännönmukaiseen vaalipäivään. Esimerkiksi kuntavaalien ehdokaslistojen jättöpäivä on ollut 9.3.2021 ja ehdokaslistojen vahvistamispäivä 18.3.2021. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että vaalipäivän siirron ennakkollisen toimeenpanon ja siihen liittyvän ohjeistuksen johdosta vaalien toimeenpanosta vastaavilla viranomaisilla on syntynyt epäselvyyttä ohjeistuksen suhteesta voimassa olevaan lainsäädäntöön. Erityisesti epäselvä oikeudellinen tilanne on ollut siten omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä ehdokasasettelussa ja ehdokkaan asemassa.

Perustuslakivaliokunta pitää erityisen tärkeänä sen varmistamista hyvissä ajoin, että vaalit pystytään järjestämään vaarantamatta ihmisten terveyttä ja siten, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan. Valiokunta painottaa tarvetta varmistaa vaalien terveysturvallinen toteutuminen kesäkuussa myös asianmukaisella ohjeistuksella. Valtioneuvoston on lisäksi syytä selvittää kirjeäänestyksen soveltamisalan laajentamista esimerkiksi nyt käsillä olevan kaltaisiin tilanteisiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitokset valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Rinne. — Ja nyt edustaja Heinonen.

18.05 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä valiokunnan puheenjohtaja ja hyvät edustajakollegat! Pääministeri Sanna Marinin hallituksen päätös viime hetkellä siirtää kevään kuntavaaleja oli kyllä osoitus vakavasta epäonnistumisesta Suomen demokration näkökulmasta. Oikeusministeriö ja sen vaaleista vastuussa oleva johto antoivat tilanteen edetä kyllä minun mielestäni liian takarajalle ja käytännössä laittoivat vaaleista päättävät puoluesihteerit aika lailla kohtuuttoman tilanteen eteen. Perinteisesti Suomessa vaalien ajankohdasta ja myös siirtämisestä on aina päätetty yhteisymmärryksessä, yksimielisin päätöksin kaikkien puolueiden kesken. Vaalien siirrot on lisäksi tehty aina hyvissä ajoin. Itse olisin ollut sitä mieltä, että näin olisi pitänyt toimia nytkin. Yksimielisyyden vaatimuksesta on nyt kuitenkin luovuttu, ja tämä on demokration kannalta yleistyessään vaarallinen tie.

Kun tämä päätös esiteltiin, niin silloin puhuttiin tästä myöhemmin laskuharjoitukseksi mainitusta 11 000 päivittäisestä tartunnasta, mutta olihan tuo luku tiedossa jo huomattavasti paljon aiemmin. Olisi voitu tehdä toimenpiteet ja päätökset kyllä aiemminkin. Eli on tässä varmasti peiliin katsomisen paikka oikeusministeriössä vaaleista vastaavilla henkilöillä. [Aki Lindén pyytää vastauspuheenvuoroa]

Vaalien paniikinomainen siirtäminen kolme päivää ennen takarajaa oli siis minun mielestäni osoitus vakavasta epäonnistumisesta. Koronaturvalliset vaalit olisi pitänyt ja olisi voitu vuoden valmistelulla varmistaa. Jostain syystä nämä työt jäivät tekemättä, ja kunnat joutuivat etenemään omilla ratkaisuillaan. Monet kunnat ja kaupungit olivatkin jo tehneet hyviä ja vastuullisia ratkaisuja turvallisten vaalien järjestämiseksi — kaikki eivät tosin olleet.

Arvoisa puhemies! Nyt kun on päätetty siirtää näitä vaaleja, niin on tärkeää, että se tapahtuu hyvässä ja hallitussa järjestyksessä, ja haluan kyllä antaa tunnustusta perustuslaki-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

valiokunnan puheenjohtajalle, kansanedustaja Antti Rinteelle siitä, että valiokunta on tämän käsitellyt ripeästi ja myös yksimielisesti. Se on vahva osoitus siitä, että tässä asiassa halutaan edetä nyt kuitenkin meidän vahvaa demokratiaamme kunnioittaen.

Tämä ehdokaslistojen täydennyskysymys on sellainen, joka herättää itsessäni vähän kysymyksiä, että meneekö se ihan nyt kaiken taiteen sääntöjen mukaan, ja myös tämä ehdokasasettelukysymys, jossa osa kunnista jätti noudattamatta voimassa olevaa lainsäädäntöä, ja oikeusministeriön ohjeistukset olivat siinä valitettavasti kyllä vähän ristiriitaisia. Toivon todella, että tästä ei synny sellaista kuvaa, että vaalien tulosta esimerkiksi kyseenalais-tettaisiin tai tätä ehdokasasettelua muuten.

Pidän myönteisenä, arvoisa puhemies, sitä, että tässä esityksessä nyt kerrotaan, että näitä toimia on tehty. Kesäkuun 13. päivänä toimitettavien kuntavaalien kotimaan ennako-äänestysaika alkaa yhtä viikkoa aikaisemmin kuin normaalisti ja kestää siis yhteensä 14 päivää. Laitosäänestys voidaan lakiehdotuksen mukaan toimittaa laitoksissa vähintään yhtenä ja enintään neljänä päivänä ennakoäänestysajan kuluessa, kun voimassa olevan vaalilain mukaan laitosäänestys toimitetaan enintään kahtena päivänä. Toivottavasti tämä nyt otetaan tässä täydessä mitassa käyttöön. Ehdotuksen mukaan oikeusministeriö suorittaa kunnille näissä kuntavaaleissa lisäksi vaalilain 188 §:n 2 momentissa tarkoitetun kertakorvauksen kotimaan ennakoäänestysajanjakson pidentämisestä aiheutuneista kustannuksista.

Ja nyt tietysti voi kysyä, miksi näitä toimenpiteitä ei tehty tämän vuoden aikana. Kun tiedettiin, että kuntavaalit ovat tulossa, niin nämä olisi voitu tehdä hyvin viime kesänä, päättää, että kuntavaaleissa varaudutaan pidentämällä ennakoäänestysaikaa ja tekemällä näitä toimenpiteitä. [Eva Biaudet: Kuka uskoi viime kesänä, että ollaan tässä tilanteessa?] — Anteeksi? [Eva Biaudet: Kuka uskoi viime kesänä, että ollaan tässä tilanteessa?] — Niin, tietysti aina kannattaa pahimpaan varautua, edustaja Biaudet. Sen takia itse olisin sitä ehkä kaivannut, että ei odoteta, kunnes on kolme päivää ennen deadlinea, ja sitten ei olekaan tehty. Minun mielestäni ei tätä kannata pahalla ottaa vaan itse asiassa opiksi. Kun tiedettiin, että vaalit ovat vuoden päästä tulossa, niin siihen olisi voitu varautua. [Raimo Piirainen: Oisit esittänyt sitä!] — Anteeksi? [Raimo Piirainen: Oisit esittänyt kesällä, että siirretään!] — Se on totta, että tietysti esittelyvastuu on ministereillä. Opposition yksittäisiltä kansanedustajiltako te hallituksessa olisitte odottanut, että nämä asiat olisi pitänyt tehdä? Toivoisin, arvoisat hallituksen kansanedustajat, [Hälinää — Puhemies koputtaa] nyt pientä nöyryyttä tämän asian edessä, en naureskelua, sillä tämä on vakava asia suomalaiselle demokratialle. [Eva Biaudet: Niin se on!] Edustaja Piirainen naureskelee sille, että vaalit joudutaan siirtämään. Se on vakava paikka, edustaja Piirainen, nyt vähän nöyryyttä tähän tilanteeseen. [Raimo Piirainen pyytää vastauspuheenvuoroa] Jos te ette kestä sitä, että kysytään, miksi vuoden aikana näitä toimenpiteitä ei tehty, niin on se kumma. [Eduskunnasta: Kiitos samoin!]

Arvoisa puhemies! Koronaturvalliset vaalit ovat kuitenkin minun mielestäni kaiken a ja o. Valitettavasti en voi sataprosenttisesti luottaa siihen, että oikeusministeri onnistuisi siinä nyt kahdessakaan kuukaudessa, kun ei siis onnistunut vuodessa. Onkin täysin mahdollista, että kesäkuussa [Antti Rinne pyytää vastauspuheenvuoroa] ollaan edelleen niin vaikeassa koronatilanteessa, että vaaleja voitaisiin joutua siirtämään uudestaan, ja tämä on iso kysymys tässä vaiheessa. Onko varmasti niin, että kesäkuun 13. päivä, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja sanoi, jokainen suomalainen pääsee äänestämään? Onko siitä varmuutta? Itse en pysty sanomaan sitä varmaksi, että näin olisi. Siksi jo ennen tätä puoluesihtee-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

rien tekemää päätöstä totesin, että jos vaaleja siirretään, niin itse kannattaisin niiden siirtoa esimerkiksi lokakuuhun tai loppuvuoteen niin, että meillä olisi aidosti reilu rokotuskattavuus tässä maassa. Nyt voi olla niin, että tämä on jopa vähän epäoikeudenmukainen tietyille äänestäjille. Meillä tietyt äänestäjäryhmät on jo rokotettu, mutta iso ryhmä kansasta ei ole rokotettu 13.6.

Arvoisa puhemies! Suomalainen vahva demokratia vaatii nyt kuitenkin kaiken keskellä ja loppujen lopuksi puolustajia, ja toivon, että me kaikki olemme tässä tukemassa sitä, että nämä valmistelut onnistuvat. Äänestäminen, siis yhtenä tärkeimpänä demokratian kulmakivenä, [Puhemies koputtaa] on sellainen, että sitä pitää yhdessä vaalia, mutta ei se tarkoita sitä, ettei peiliinkin ole katsomisen paikka. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä — Aki Lindén: Vastauspuheenvuoro! Oli niin monta virhettä, mitkä pitää korjata!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tässä illan mittaan on aikaa pitää puheita. — Edustaja Halla-aho.

18.13 Jussi Halla-aho ps: Arvoisa herra puhemies! Tilanne on vaikea syystä, jotka eivät ole perussuomalaisten käsissä. Meille helpoin tapa olisi ollut äänestytää asia. Emme valinneet helpointa tapaa. On selvää, että tässä vaiheessa vaaleja ei enää voi järjestää ajallaan 18.4., koska oikeusministeriö on laiminlyönyt velvollisuutensa ryhtyä järjestelyihin, joiden avulla vaalit voitaisiin toimittaa turvallisesti epidemian oloissa. Itse korona on vain yksi puoli ongelmaa. Toinen puoli on se, että puheista ja lupauksista huolimatta oikeusministeriö ei ole tehnyt mitään erityishaasteiden voittamiseksi. Moni länsimaa on pystynyt järjestämään vaalit pahemmissa olosuhteissa. Lisäksi vaaleja ei voida järjestää, koska 9.3. jätettyjä vaalilistoja ei ole kaikissa kunnissa vahvistettu lain edellyttämällä tavalla. Tähän on ollut suurena syynä se, että oikeusministeriö on kehottanut niitä olemaan noudattamatta voimassa olevaa lakia. On siis sovellettu ennakoivaa lainsäädäntöä, neuvottu sivuuttamaan voimassa oleva laki ja noudattamaan tulossa olevaa lakia. Tässä on pyyhitty pöytää eduskunnalla instituutiona. [Eva Biaudet'n välihuuto] Meidät on pantu tapahtuneen tosiasian eteen. Koska vaaleja ei siis voida järjestää, olisi turhaa tässä vaiheessa äänestytää niiden siirtämisestä. Meillä ei olisi varaa voittaa sitä äänestystä, koska oikeusministeriö ei ole tehnyt töitään ja koska hallitus kokonaisuudessaan on pahentanut tautitilannetta pitämällä hampaat irvessä valtakunnan rajat auki, samalla kun maan omat kansalaiset, työntekijät ja yrittäjät on pantu tekemään uhrauksia.

Perussuomalaiset valitsivat rakentavan tien. Kuten yleensäkin eduskunnassa, edustajat voivat joko vaikuttaa mietintöjen ja lausuntojen sisältöön tai jättäytyä niiden ulkopuolelle mutta eivät kumpaakin. Meille oli näissä olosuhteissa ensisijaista, että perustuslakivaliokunnan mietintö kiinnittää huomiota oikeisiin asioihin: siihen, että vaalien siirto viime hetkellä asettaa puolueet ja ehdokkaat vaikeaan tilanteeseen, siihen, että hallitus ei voi esityksillään panna eduskuntaa tapahtuneiden tosiasioiden eteen. Valitsimme rakentavan vaikuttamisen tien, vaikka tiesimme, mitä siitä seuraa. Emme me kuvittele saavamme poliittisilta vastustajiltamme tai medialta kiitoksia, teimme mitä tahansa. Jos emme olosuhteiden muuttuessa hievahda asemistamme, kuulemme syytöksiä yhteistyökyvyttömyydestä. Jos tulemme vastaan, neuvottelemme ja teemme kompromisseja, kuulemme lapsellista lällätelyä ja ivaamista. Me vain emme välitä siitä.

Arvoisa puhemies! Ei ole kovin pitkä aika siitä, kun keskustan eduskuntaryhmä äänesti luottamusta ulkoministeri Haavistolle ja tiedotti heti sen perään, että luottamusta Haavis-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

toon ei ole. Enpä muista, että ryhmänjohtajat Lindtman, Kurvinen, Arhinmäki ja Adlercreutz olisivat pöyristyneet epäjohtonmukaisuudesta ja puhuneet ennennäkemättömästä parlamentaarisesta kärrynpyörästä.

Arvoisa puhemies! Hallitus kokonaisuudessaan on epäonnistunut. Rajat auki -politiikalla koronan toinen ja kolmas aalto on päästetty maahan. Oikeusministeri kuitenkin johtaa oikeusministeriötä, jonka vastuulla on ollut vaalien järjestäminen turvallisesti ajallaan. Hän on vastuussa viran puolesta, mutta hän on vastuussa myös siksi, että oikeusministeriö on erikseen vakuuttanut, että vaalit pystytään järjestämään ajallaan ”epidemiatilanteesta riippumatta” — siteeraan vielä uudelleen: ”epidemiatilanteesta riippumatta.”

Kukaan meistä ei tiedä, mikä on tautitilanne huhtikuun 18. tai kesäkuun 13. päivä. Toivottavasti se on kesäkuussa parempi. Toivottavasti hallitus saa vakuutettua myös maahanmuuttajat siitä, että suosituksia on noudatettava. [Eva Biaudet: Entä ne, jotka olivat tuolla mielenosoittamassa?] Toivottavasti se saa tehtyä jotakin uskonnollisille yhdyskunnille, jotka vähät välittävät rajoituksista. Toivottavasti se tekee jotakin sille, että Suomeen tulee jatkuvasti ilman testejä ja ilman todistuksia raskaan liikenteen henkilökuntaa Euroopan pahimmista tautipesäkkeistä. Jos hallitus tekee samaa kuin tähänkin asti, eli ei mitään, joudumme panemaan kaiken toivomme kesään ja viruksen luontaiseen kausivaihteluun.

Arvoisa puhemies! Hallitus on kyvytön tarkastelemaan omaa toimintaansa kriittisesti. Hallitus on kiinnostuneempi itseensä kohdistuvista Twitter-kommenteista kuin kansalaisten demokraattisista, taloudellisista tai terveydellisistä oikeuksista. Musta väännetään valkoiseksi: Euroopan heikoin rajakontrolli muuttuu Euroopan tiukimmaksi rajakontrolliksi. Hallituksen epäonnistuminen pakkotestausten toteuttamisessa muuttuu eduskunnan ja avien epäonnistumiseksi. [Mauri Peltokangas: Käsittämätöntä!] Suomen koronatilannetta kutsutaan erinomaiseksi silloin, kun puhe on hallituksen onnistumisesta, mutta kauhistuttavan huonoksi silloin, kun kyse on vaaleista tai yrittäjien elinkeinovapaudesta. Epäonnistumisista täytyy kantaa vastuu — ei vain siksi, että se on oikein, vaan myös siksi, että jos mistään ei seuraa mitään, toiminta ei parane ja kohta olemme taas samassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tästä syystä perussuomalaisten eduskuntaryhmä tulee toisessa käsittelyssä esittämään epäluottamusta ministeri Henrikssonille. — Kiitos. [Mauri Peltokangas: Erinomainen puhe, voiko paremmin enää asioita ilmaista! — Eva Biaudet: Aikamoista politikointia!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ranne.

18.20 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Vuonna 2018 Kongon itäosissa riehui ebola-epidemia. Maassa järjestettiin turvallisesti presidentinvaalit. Vuonna 2014 Länsi-Afrikassa mukaan lukien Liberiassa riehui ebolaepidemia. Liberiassa järjestettiin turvallisesti senaatinvaalit. [Välihuutoja]

Liberiaa vaalien järjestämisessä avustanut IFES, vaalijärjestelmien kansainvälinen säätiö, kirjoittaa vaalien järjestämisestä koronapandemian oloissa muun muassa seuraavaa: Ensinnäkin vaalit ovat mahdollisia vaarallisissa kansanterveydellisissä olosuhteissa, jos vaalivirkailijat tekevät yhteistyötä terveys-, turvallisuus- ja muiden keskeisten viranomaisien kanssa. Toiseksi, vaalit ovat välttämättömiä demokraattisten oikeuksien suojelemiseksi ajankohtana, jolloin merkittävä valtiovalta keskittyy toimeenpanovallalla tehokkaiden hätätoimenpiteiden avulla. Ja lopuksi, vaalit on säilytettävä kriisitilanteissa, koska ne tukevat kansalaisten luottamusta kansallisiin instituutioihin ja pitävät virkamiehet vastuullisi-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

na. — Pitäkää tämä mielessä, hyvä hallitus. [Eva Biaudet: Eikö tämä ole juuri hallituksen lähtökohta?]

Lisäksi maailmassa on koko ajan demokratiavajeesta kärsiviä maita, joissa äänioikeuden käyttäminen vaatii kirjaimellisesti todelliseen fyysiseen hengenvaaraan asettumista. Suomi on etunenässä vaatimassa vaalien järjestämistä tällaisissa maissa, ja täällä kotimaassa itkemme huolta äänestysaktiivisuudesta.

Arvoisa puhemies! Vastuullisten virkamiehien päättäjille antamien tietojen tulisi pitää paikkansa. Tässä hallituksen esityksessä väitetään, etteivät tartuntatautilain 63 §:n perusteella kotieristykseen määrätyt henkilöt voisi lainkaan äänestää. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Myös perustuslakivaliokunta kiinnitti tähän erityistä huomiota. Kuitenkin hallituksen esityksessä...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa edustaja Ranne! — Voitaisiinko sopia niin, että muut keskustelut tässä salissa ovat seis siinä tilanteessa, kun joku puhuu täällä pöntösä? — Olkaa hyvä, edustaja Ranne.

Kiitoksia, arvon puhemies! — Myös perustuslakivaliokunta kiinnitti tähän erityistä huomiota. Kuitenkin hallituksen esityksessä 245/2020 tartuntatautilain muuttamisesta todetaan, että eristämisen aikanakin on huolehdittava esimerkiksi kuntoutuksen ja henkilökohtaisen avun palvelujen jatkamisesta. Kirsikkana kakussa THL:n omista ohjeissa todetaan, että kotiin eristetty voi ulkoiluttaa koiraansa, kun hän säilyttää 2 metrin turvavälin muihin ihmisiin. Jos eristettyä voidaan kuntouttaa ja avustaa ja hän voi ulkoiluttaa koiraansa, myös hänen äänestämisenä voidaan järjestää.

Arvoisa puhemies! Oikeusministeriö on tiennyt lähes vuoden ajan, että kuntavaalien hetkellä pandemiatilanne voi olla tukala. Tiedossa on myös ollut, että tilanne voi pahentua nopeasti missä tahansa vaaliprosessin vaiheessa. Maailmalla on ollut tarjolla runsaasti käytännön tietoa, millaisilla järjestelmillä ja järjestelyillä vaalit voidaan viedä läpi vaikeimmissakin kansanterveysympäristöissä, tilanteen ollessa niin sanotusti päällä.

Oikeusministeriö ja oikeusministeri Henriksson antoivat ymmärtää 5.3.2021 asti, että vaalit kyetään järjestämään turvallisesti ja ajallaan, siis tuohon päivämäärään asti. Se ei kuitenkaan ihan pitänyt paikkaansa, sillä pian kääntyi takki. Ehdokaslistat jätettiin voimassa olevan lain mukaan 9.3., ja hallituksen esitys vaalien siirrosta annettiin eduskunnalle 11.3. Vaalien pitämiseen ei valmistauduttu velvollisuuksien mukaisesti. [Mauri Peltokangas: Huhhuh!]

Oikeusministeriö asetti eduskunnan tapahtuneen tosiasian eteen ohjeistamalla kunnat rikkomaan lakia. Se ohjeisti kuntia toimimaan uuden lain mukaisesti, vaikka vanha vaalilaki oli vielä voimassa. Ministeriö toimi näin, ennen kuin hallituksen esitystä uudeksi laiksi oli edes käsitelty eduskunnassa. [Jussi Halla-aho: Melkoista touhua!] Listat olisi pitänyt vahvistaa voimassa olevan lain mukaan 18.3., mutta ministeriön mielestä näin ei tarvinnut toimia. Tämä on ennenkuulumatonta. [Jussi Halla-aho: Tähän ei Unkari kykene!] Kyse on nyt siitä, miksi ja miten vaalit joudutaan siirtämään, ja pahinta on, että näkyvissä ei ole mitään, mikä parantaisi kykyämme järjestää vaalit vaikeissa oloissa.

Tämä kuntavaalien siirto on erikoisin kärrynpyörä Suomen parlamentaarisessa historiassa ja edustaa oikeusministeri Henrikssonin massiivista epäonnistumista. Virus ei oikeusministerin erolla katoa, mutta Suomen poliittisen vastuun kantamisen kulttuuri voisi

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

sillä parantua. [Eva Biaudet: Äänestitte kuitenkin perustuslakivaliokunnassa puolesta! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

18.25 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Me kokoomuslaiset... [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, puheenvuoro on edustaja Kaumalla.

Arvoisa puhemies! Me kokoomuslaiset olimme mukana tukemassa vaalien siirtoa, mutta se ei tarkoita sitä, että me olisimme tyytyväisiä siihen, millä tavalla hallitus on hoitanut näiden vaalien järjestämisen.

Itse olen ollut koronaepidemian aikana vaalitarkkailijana kolmessa eri maassa. Viimeisen puolen vuoden aikana olen ollut Yhdysvalloissa, Kazakstanissa sekä Georgiassa, ja ajattelen niin, että demokratia näissä maissa, erityisesti Georgiassa ja Kazakstanissa, on varmasti paljon heikommalla tolalla kuin Suomessa ja silti siellä on pystytty järjestämään koronaturvalliset vaalit. Olen ollut paikan päällä todistamassa sitä, että siellä on hyvin varustauduttu näihin tilanteisiin erilaisten pleksien, suojavarusteiden ja suurten tilojen avulla, joissa nämä äänestykset on ihan käytännössä järjestetty.

Jos katsotaan, mitä Euroopassa on tapahtunut, niin Alankomaissakinhan järjestettiin vaalit viime viikolla. Ja jos katsotaan äänestysaktiivisuuslukuja, niin äänestysaktiivisuus oli 82,6 tänä vuonna ja edellisellä kerralla 81,9, eli itse asiassa vähän suurempi äänestysaktiivisuus kuin edellisellä kerralla [Mauri Peltokangas: Oho!]. He olivat pystyneet organisoimaan ne sillä tavalla, että ihmiset pystyivät turvallisesti tulemaan. Esimerkiksi yli 70-vuotiaille oli järjestetty postiäänestys.

Mutta nyt, kun me katsomme, mitä Suomessa on tehty, niin ei tämä kyllä oikeastaan paljon luottamusta herätä. Itse olen hyvin pettynyt siihen, että esimerkiksi ulkotilojen käyttöönotto, drive-in-mahdollisuus, ennakoöänestysajan pidentäminen hyvissä ajoin ja tämäntyyppiset toimet ovat jääneet täysin hyödyntämättä. Ei varmaankaan ole kansalaisten kannalta kovinkaan suurta eroa, järjestetäänkö vaalit lopulta huhtikuussa vai kesäkuussa. Keskeistä on se, että he kokevat voivansa mennä turvallisesti antamaan oman äänensä.

Ja, arvoisa puhemies, en ole yhtään vakuuttunut siitä, että jos yhtä huonosti menevät nämä järjestelyiden organisoinnit kesäkuun vaaleihin kuin mitä huhtikuun vaaleihin oli tarkoitus tehdä, niin kansalaiset voivat olla yhtään enempää huojentunein mielin. Me tarvitsemme nyt luottamusta siihen, että niissä vaaleissa sekä toimitsijat, jotka menevät konkreettisesti altistamaan itsensä koronavirukselle näihin paikkoihin, että itse äänestäjät pystyvät olemaan siellä pelkäämättä. Tämä on, hallituspuolueet, teidän velvollisuutenne hoitaa nyt. Muuten tässä käy niin, että me joudumme edelleen siirtämään vaaleja pidemmälle, ja se voi olla sitten jo huonompi asia, jos ne siirtyvät pitkälle eteenpäin. Mistä me tiedämme, onko ensi syksynä olemassa joku muu aalto, johon eivät sitten tepsikään nämä rokotukset, mitä nyt on käytetty? Toivon todella, että ryhdytty toimiin tässä asiassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Junnila.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

18.29 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa puhemies! Vaalien siirtämistä on perusteltu monenlaisilla syillä. Terveydellinen syy on aivan pätevä ja kunnioitettava, mutta jos aikaa valmisteluun on ollut vuoden päivät, ei sitä voi pitää todellisena syynä — silloin kysymys on johdamisesta. Meiltä on kysytty, mihin toimenpiteisiin lähtisimme ja mitä lainsäädäntöä muuttaisimme, jotta vaalit voitaisiin järjestää. Tämä on myöhäistä, sillä oikeusministeri ei saanut pakettia kasaan edes vuodessa. Asiat ovat kuitenkin hyvin yksinkertaisia, eikä lainsäädäntöä itse vaalitoimituksen osalta ole edes tarpeellista muuttaa. Koen omituisena, että kansanedustajien pitäisi kädestä pitäen opastaa vaaliviranomaisia operatiivisessa valmistelutyössä. [Eva Biaudet'n välihuuto] Äänestämisen turvalliseksi tekeminen on kuitenkin äärimmäisen yksinkertaista — eikä siihen mene sen enempää vuotta kuin kahta kuukauttaakaan, edustaja Biaudet. Annan hallitukselle hyvin yksinkertaiset ohjeet, jotta edes kesäkuussa kansalaiset voivat äänestää.

Vaalipaikalla voidaan siirtyä suurempaan tilaan, esimerkiksi luokkahuoneesta liikuntasaliin, ruokailusaliin, aulatalaan tai kunnan valtuustosaliin. Ulkotiloja ei tarvita, koska äänestämistä voidaan tehdä turvallista sisätiloissa yksinkertaisesti huolehtimalla etäisyyksistä ja välttämällä kontakteja. Edes vaalipaikan osoitetta ei tarvitse muuttaa tai tehdä teknisiä muutoksia äänestyspaikkojen toimintaan. Kulku vaalipaikalle voidaan järjestää yksisuuntaisena, jotta ihmiset eivät kohta toisiaan vaan menevät yhdestä ovesta sisään ja toisesta ovesta ulos.

Erityisryhmät ja karanteenissa olevat voivat äänestää pyynnöstä kotona, koska kunnissa on jo olemassa vaalitoimikunnat. Esteettömyyden ja riskiryhmien osalta voidaan toimia siten kuin on aina ennenkin toimittu, että vaaliavustaja voi auttaa äänestämisen kanssa myös kiinteistön ovella.

Vaalipaikan sisääntulossa voidaan äänestäjille jakaa maskeja ja käsidesiä ja poistumisovelle sijoittaa roskakori käytettyjä maskeja varten. Muualla maailmassa on sisään tullessa myös mitattu saapuvien ihmisten lämpötila. Etäisyyksistä voidaan huolehtia lattiaan ja seinien liimattujen tarraopasteiden avulla, jotta kenellekään ei jää epäselväksi, missä kohtaa pitää odottaa vuoroaan. Lisäksi joku vaalilautakunnan jäsenistä tarkkailee tilannetta ja antaa tarvittaessa neuvoja.

Nämä ovat äärimmäisen yksinkertaisia asioita, kuten olette kuulleet, ja näitä ei silti kyety vuodessa järjestämään. [Perussuomalaisen ryhmästä: Vasemmalla on vaikeaa!]

Vaalipaikan palvelupisteet ja äänestyskoppit voidaan sijoittaa riittävän etäälle toisistaan. Se on suuremmassa tilassa täysin mahdollista. Voidaan jopa käyttää eri huoneita siellä samassa vaalipaikassa — jälleen äärimmäisen yksinkertainen asia. Palvelupisteiden eteen voidaan asentaa samankaltainen pleksilasi kuin kaupan kassalla. Vaalilautakunnan jäsenet taas käyttävät hanskoja, ja kosketuksissa olevia pintoja desinfioidaan väliajoin. Jokaiselle äänestäjälle voidaan lisäksi antaa oma kynä äänestämistä varten. Näitä voidaan vaihtaa ja desinfioida pitkin vaalipäivää, kuten Yhdysvalloissa tehtiin. Myös oman kynän tuominen voidaan sallia — tiedän monta äänestäjää, jotka ovat muutenkin sen sinne tuoneet.

Vaalilautakunnan jäseniä voidaan valita normaalia enemmän ja jakaa päivät kahteen vuoroon, jolloin aamuvuorolaiset eivät ole iltapäivävuorolaisten kanssa tekemisissä. Näin esimerkiksi Naantali asiassa toimii. Tässäkin suhteessa kunta on ottanut vastuuta, koska oikeusministeriö ei ole siihen kyennyt. Näin voidaan huolehtia myös vaalitoimitusta suorittavien henkilöiden turvallisuudesta.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ennakoäänestystä on jo pidennetty kahteen viikkoon, mikä on erinomainen päätös, joten keskimääräinen henkilömäärä tulee kaikissa vaalipaikoissa olemaan huomattavasti totuttua alhaisempi, ja harvoin niissä on normaalinakaan aikana jonoa ollut. Riskiryhmiä ei siten tarvitse jaksottaa, kun Suomessa voi äänestää peräti 15 päivänä, kun esimerkiksi Hollannin viime viikolla pidetyissä vaaleissa äänestys oli 3 päivänä.

Arvoisa puhemies! Mainittakoon vielä kerran: Ei meitä haittaa se, ettei vaaleja pystytty järjestämään. Meitä haittaa se, ettei niistä saatu tehtyä äänestäjille turvallisia, vaikka aikaa on ollut yli vuoden päivät. Ja sitten meitä kismittää tämä aikataulu ja päätösjärjestys, jonka mukaan hallitus asiassa toimi.

Nämä olivat hyvin yksinkertaisia mutta tehokkaita ohjeita, joita käytetään myös muualla maailmassa. Kirgisiakin tähän pystyi. Ei voi olla niin, että Suomi on niin kyvytön, ettei kykene näinkin yksinkertaista operaatiota suorittamaan. — Kiitos. [Jussi Halla-aho: Hallitus tekee parhaansa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, myönnän tässä vaiheessa minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Rinnelelle. — Olkaa hyvä.

18.34 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Haluan todeta sen, että perustuslakivaliokunnan ratkaisu mietinnön pohjalta perustuu siihen, että epidemiatilanne on sellainen tämän brittimuunnoksen takia, että ei ole terveysturvallista näitä vaaleja järjestää, ja se liittyy nimenomaan tähän brittimuunnokseen, joka on vaikuttanut joitakin viikkoja, kuukausia Suomessa. Ja toinen keskeinen asia, joka tilanteen arviointiin vaikutti, oli se, että tämän brittimuunnoksen seurauksena on niin paljon porukkaa karanteenissa, se on niin merkittävä se karanteenissa olevan porukan määrä, ettei voitu jättää heitä ikään kuin äänestämismahdollisuuden ulkopuolelle.

Näistä syistä kehoitettiin nimenomaan ministeriötä toimimaan sillä tavalla, että kesäkuussa tämä terveysturvallisuus tästä brittimuunnoksesta huolimatta voidaan saada toimimaan, ja sillä tavalla, että myöskin nämä karanteenissa olevat ihmiset tavalla tai toisella pystyvät äänestämään. Tämä oli se perustuslakivaliokunnan tulkinta tässä asiassa. [Ari Torniainen: Yksimielinen!] — Ja yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja puhujalistaan. — Edustaja Sankelo.

18.35 **Janne Sankelo kok:** Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on tehnyt hyvää työtä, ja perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja nosti esille ihan keskeisiä asioita. Kansanvallan toteutuminen on tärkeää poikkeusolosuhteissakin.

Mutta, arvoisa puhemies, onhan tämä oikeusministeriöltä vakava epäonnistuminen. Vaalit on peruttu viime tingassa, vaikka monet ennusmerkit osoittivat, että tällaisia ratkaisuja olisi pitänyt ennakoita, tehdä aikaisemmin. Vastuunkantajia ei nyt ainakaan täältä salista hallituspuolueista löydy, lähinnä ylimielisiä kommentteja opposition puheenvuoroihin. Kyllähän se niin on, että oppositio arvostelee, me nostamme esille asioita, mitkä pitäisi tehdä toisin. Hallituspuolueen edustajat hekottelevat täällä opposition edustajille. Tämä on kyllä erikoista käytöstä. [Välihuutoja] Mutta joka tapauksessa koettakaa kestää, ja jos ette kestä, niin tulkaa pois, ei siinä sen kummempaa ole. [Naurua]

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Arvoisa puhemies! Puoluesihteerithän esittivät hyvin varhaisessa vaiheessa esimerkiksi ennakköäänestyksen pidentämistä. Oikeusministeriössä nämä menivät kuuroille korville, eihän siellä tapahtunut yhtään mitään, ja nyt ollaan tässä tilanteessa. Mutta niin kuin todettu, vaalit pidetään kesäkuussa, siitä ollaan yksimielisiä.

Perustuslakivaliokunta otti kantaa moniin oleellisiin kysymyksiin, joista yksi on se, että on tärkeää, että tällä siirrolla ei ole poliittisia tarkoituksia. Sehän sisältyy tuohon ajatukseen, että kun vaalit siirtyvät, niin ei saa olla poliittisia syitä, ja yksi tällainen mahdollisuus kyllä liittyy näihin ehdokaslistojen täydentämiseen. Jos tässä puhutaan tästä kokonaisuudesta, ja kun kaikki ollaan politiikassa mukana, niin kyllähän tämä ehdokaslistojen täydentäminen on sellainen uusi elementti, joka tarjoaa mahdollisuuden tähän poliittiseen peiliinkin, mutta perustuslakivaliokunta sen huomioi ja kuittasi, ei siitä nyt sitten enempää.

Toinen asia, mikä perustuslakivaliokunnassa muutettiin, oli tämä uusien valtuustojen alkamisaika. Varmaan monet ovat saaneet kunnista yhteydenottoja ja kuntien edunvalvontajärjestöistä ja näin päin pois. He olisivat pitäneet perustellumpana sitä, että oltaisiin aloitettu syyskuussa, mutta perustuslakivaliokunta toi esille ne näkemykset, että aikataulullisista ynnä muista syistä aloitetaan elokuussa. Se ei nyt ole merkittävä asia, ja kyllä sen kanssa voidaan toimia aivan mainiosti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: [Puhemies koputtaa] Kyllä se on sellainen tilanne, että jos tekee virheitä, ei toimi asiallisesti [Puhemies koputtaa] ja kunnolla, niin silloin on kritiikille sijaa, ja nyt on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Laukkanen poissa. — Edustaja Koponen, Ari.

18.39 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Asia, mitä kysytään ilman vastauksia, on: Mitä toimia tehtiin viimeisen vuoden aikana, että vaalit olisi voitu järjestää terveysturvallisesti?

Etenkin korona-ajan päätöksenteon kannalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että THL pystyisi tuottamaan päätöksiä tekeville tietoa tulevasta — sellaisia lukuja, mihin he myös itse uskovat. Päätöksentekijät tarvitsisivat nyt ja tulevaisuudessa puolueetonta faktapohjaista tietoa, minkä pohjalta päätöksiä voidaan tehdä. Nykyään tuntuu olevan tapana etsiä lukuja ja tulokulmia, mitkä sopivat vain omaan poliittiseen agendaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Soinikoski.

18.40 **Mirka Soinikoski vihr:** Arvoisa puhemies! Kuntavaalit siirrettiin kesäkuulle, koska virusvariantit muuttivat koronapelin sääntöjä taas kerran. Vihreiden kanta alun alkaenkin oli se, että vaalien siirtämisen kynnys on pidettävä hyvin korkeana. Vapaat vaalit ovat demokratian peruspilari, erityisesti kriisiaikana niiden merkitys korostuu.

Vaaleja on korona-aikana pystytty järjestämään onnistuneesti monissa maissa ja, kuten aikaisemmin edustaja Ranne totesi, myös ebolauhan aikana Afrikassa. Hollannin parlamenttivaaleissa nähdyt innovaatiot toimisivat myös meillä Suomessa. Drive-in-äänestys näytti uutisten mukaan sujuvan mallikkaasti myös polkupyörällä.

Perustuslakivaliokunnan mietintö oli yksimielinen. Perustuslakivaliokunta piti erityisen tärkeänä sen varmistamista hyvissä ajoin, että vaalit pystytään järjestämään vaarantamatta ihmisten terveyttä ja siten, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Erityisesti korostuu karanteeniin määrättyjen ja eristykseen määrättyjen suomalaisten äänioikeuden turvaaminen.

Valtioneuvoston on syytä selvittää kirjeäänestyksen soveltamisalan laajentamista esimerkiksi nyt käsillä olevan kaltaisiin tilanteisiin. Kotimaan kirjeäänestys on varmasti kevyempi toteuttaa kuin asianmukaisen suojavarusteiden pukemisen ja riisumisen opettaminen tuhansille vaalivirkailijoille kotiaäänestystä varten. Meillä on jo liikkuvat koronatestausyksiköt, valmius rokotebuseihin, joten myös äänestysauto karanteenissa olevia varten lienee mahdollinen.

Lopuksi haluaisin myös todeta, että jokaisessa kunnassa on toimivaltainen ja toimintakykyinen vaaleissa valittu valtuusto siihen saakka, kunnes kuntavaalit saadaan terveysturvallisesti järjestettyä. Vaalikaudella 2013—2017 sujui mallikkaasti jopa 6 kuukauden jatkoaika.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Simula.

18.42 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Kuten perustuslakivaliokuntakin totesi mietinnössään, päätös vaalien siirtämisestä tehtiin merkittävän myöhään. Valiokunta myös kiinnitti huomiota siihen, että oikeusministeriö antoi ohjeistuksia kunnille tämän uuden lainsäädännön mukaan, vaikka lakiesitys ei ole vielä edes voimassa.

Arvoisa hallitus! Moni suomalainen äänestäjä ja ehdokas miettii nyt, voidaanko olla varmoja, että vaalit järjestetään kesäkuussa eikä niitä enää siirretä. Tämä on ehdottoman tärkeä kysymys, ja vakuutteluista huolimatta epäilyksen varjo jää, koska oikeusministeriö oli vielä tämän kuun alussa sitä mieltä, että vaalit pidetään huhtikuussa, eikä niitä nyt pidetä. Onko lopulta kesäkuussa tartuntoja enemmän vai vähemmän kuin huhtikuussa tulee olemaan, se jää nähtäväksi. Minun huoleni on, onko kenties touko-kesäkuussakin samoilla perusteiden mahdoton järjestää vaaleja.

Toinen huolestuttava asia, jonka tahdon nostaa esille, on se, että tähän mennessä suostumuksensa antaneet ehdokkaat on nyt tosiaan julkaistu. Koska ehdokaslistat tosiasiaa lyödään lukkoon tämän lain myötä vasta 4. toukokuuta, niin miten voidaan taata jokaiselle ehdokkaalle oikeus olla ehdolla? Normaalisti sen jälkeen kun ehdokaslista on lukittu, ehdokkuus on pysyvä. Kaksi kuukautta on pitkä aika esimerkiksi mahdolliseen painostukseen puoluevalinnan tai jonkun muun syyn vuoksi. Miten hallitus turvaa jokaisen oikeuden olla ehdolla ilman painostusta luopua ehdokkuudestaan? Toisaalta puolueet voivat myös omasta halustaan pudottaa joitain ehdokkaita listoiltaan vielä pois. Tämä tuntuu varsin epärealistiselta ehdokkaita kohtaan, jotka on ehdokkaaksi hyväksytty ja sillä ajatuksella tehneet myös vaalityötä.

Arvoisa puhemies! Kolmantena asiana nostan esiin vielä vaalirahoitukseen liittyvät asiat. Näihin asioihin hallitukselta ei ole tullut esitystä lain muuttamiseksi eikä asiaa myöskään sivuttu perustuslakivaliokunnan mietinnössä. Onko tämä asia nyt mietitty ministeriön suunnalta loppuun asti? Esityksessä todetaan, että vaalirahoituslakia ei tarvitse muuttaa, koska vaalikampanjan kuluina pidetään kuutta kuukautta ennen vaalipäivää syntyneitä kuluja. Miten on vaalirahoituksen eli saatujen avustusten ja lahjoitusten laita, jos niitä on vastaanottanut jo nykyisen lain puitteissa eli lokakuusta lähtien? Jos ehdokas on saanut keräyksellään merkittävää vaalirahoitusta jo lokakuussa, tuleeko se ilmoittaa vai ei? Miten käy vaalirahoituslaissa tarkoitetun avoimuuden, jos lokakuun 18. päivän ja joulukuun 13.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

päivän välissä saatuja lahjoituksia ei tarvitse julkaista, ja tuleeko tuolla välillä vaalirahan vastaanottajista rikollisia?

Arvoisa puhemies! Rahankeräyslain mukaan vaalikeräys saadaan järjestää aikaisintaan kuusi kuukautta ennen vaalipäivää alkavan ja viimeistään kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen päättyvän vaalikampanjan kulujen kattamiseksi. Toki tuolloin vaalirahaa keränneet ovat toimineet sen hetkisen tiedon ja sen hetkisen lain mukaisesti, joten siitä ei pitäisi tulla minkäänlaisia sanktioita, mutta erityisesti vaalirahoituksen avoimuuteen liittyvät seikat kiinnostavat toivottavasti myös hallitusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

18.46 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Vaalien siirtäminen on demokratian kannalta aina äärimmäisen vahva toimenpide, eikä siihen tule koskaan suhtautua kevyesti. Valitettavasti me emme kuitenkaan elä nyt normaalissa ajassa, ja jotta voisimme mahdollistaa demokratian toteutumisen ja äänioikeuden käyttämisen sekä ehdolle asettumisen kaikille turvallisesti, muodostuu ainoaksi mahdollisuudeksi vaalien ajankohdan siirto.

Tautitilanteen pahentuessa on vastuullista ennen kaikkea pitää huolta ihmisten terveydestä ja välttää kaikkia ylimääräisiä kokoontumisia sekä pyrkiä välttämään suuria tapaamisia. Nämä varotoimet eivät ole millään sovitettavissa yhteen kuntavaalien turvallisen järjestämisen kanssa. Tilanne ei olisi nykyisellään mahdollistanut kaikkien äänioikeuden käyttämistä esimerkiksi karanteenien vuoksi. Tämä olisi merkinnyt äänioikeuden epäämistä monilta, minkä lisäksi olosuhteet suurella todennäköisyydellä myös vaikuttaisivat monen intoon lähteä urnille erityisesti vanhusväestön ja riskiryhmien osalta. Tämä olisi vasten kansalaisten lailla turvattua äänioikeutta. Epidemian pelossa käydyt vaalit merkitsisivät monen äänen antamatta jäämistä ja näin demokratian toteutumatta jäämistä. Vaalien järjestämisen ehdottomana lähtökohtana tulee olla turvallisen äänestysprosessin varmistaminen jokaiselle äänioikeutetulle.

Arvoisa puhemies! Tärkeintä on se, että vaalit pystytään järjestämään terveysturvallisesti niin, että demokratia toteutuu. Mikäli sen toteutuminen vaatii vaalien siirtämistä, se on täysin perusteltua. Tämänhetkisiin asiantuntija-arvioihin perustuen tautitilanne Suomessa olisi huhtikuussa niin huono, ettei kuntavaaleja olisi mahdollista järjestää terveysturvallisesti, luotettavasti ja tasapuolisesti. Parhaillaan on voimassa ja tulossa mittavia rajoitustoimia yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvystä huolehtimiseksi. Esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ilmaantuvuusluku viimeisen kahden viikon ajalta on yli 340, ja luku on edelleen ollut nousussa edellisiin 14 vuorokauteen nähden. Olisi absurdia ajatella, että tässä tilanteessa ihmiset kerääntyisivät äänestyspaikoille. Tärkeintä tällä hetkellä onkin suojella ihmisiä ja hillitä taudin leviämistä. Arvioiden mukaan kesäkuussa tautitilanne on jo huomattavasti parempi virusinfektioiden luonnollisen kausivaihtelun vuoksi. Tämä nähtiin meillä Suomesakin jo viime kesänä, tautitapauksia oli silloin huomattavasti vähemmän. Lisäksi kesäkuussa myös rokotustilanne on edennyt merkittävästi ja riskiryhmiin kuuluvat on toivon mukaan pitkälti saatu rokotettua.

Arvoisa puhemies! Kuntavaalien siirrossa on kyse myös demokratian toteutumisesta. Kun vaaleja siirretään, varmistetaan todennäköisimmin se, että myös ikänsä puolesta ja

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

muutoin riskiryhmään kuuluvat pääsevät ja uskaltavat äänestämään. Me kaikki tässä salissa varmaan toivomme, että nyt otettu lisäaika yhdessä parantuvan rokotustilanteen kanssa mahdollistaa kuntavaalien turvallisen järjestämisen kesäkuussa. Siirron myötä toivottavasti pääsemme myös kentällä vaalityötä tekemään ja kuulemaan äänestäjiä ja kuntalaisia. Tämä palvelee kuntalaisia ja lähidemokratiaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Kaikki edellä mainitut tekijät puoltavat vaalien siirtämistä, siksi tämä esitys on tärkeä ja perusteltu. Vaalien siirto tehdään kansanterveyden ja demokratian toteutumisen vuoksi, ja siksi on erittäin hyvä, että perustusvaliokunta oli mietinnössään yksimielinen.

Lopuksi haluan kuitenkin todeta, että toki tässäkin prosessissa on varmasti opittavaa vastaisuuden varalle. Joudumme montaa muutakin asiaa miettimään uudelleen yhteiskunnassamme tämän epidemianhoidon jälkiarvioinnissa. Emme ole koskaan aiemmin olleet tämänkaltaisessa tilanteessa, ja siksi meidän on perusteellisesti, nimenomaan oppivassa hengessä perusteellisesti, analysoitava jälkikäteen epidemian nostamat oppimis- ja uudistustarpeet. Silloin toivottavasti seuraavan kriisin kohdatessa osaamme toimia paremmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Talvitie.

18.50 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Vaalien siirrossa kesäkuulle kyse on varautumisesta tai oikeastaan varautumisen puutteesta. Varmasti kaikki me halusimme uskoa, että pandemiatilanne olisi parempi nyt keväällä kuin talvella, ja suurin osa ihmisistä on myös toiminut edistääkseen sitä tavoitetta. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että hallitus ja ministeriöt saisivat jättää varautumisen tekemättä, niin kuin tässä vaalien siirrossa on nyt tapahtunut.

Tulevien kuukausien aikana on tärkeää, että yhä useampi saa rokotteen ja ehtii saada sen nimenomaan myös ennen kuntavaaleja, mutta pelkästään ennakoöänestyksen pidentäminen, jota nyt tässä esitetään kahteen viikkoon, ja rokotukset eivät kuitenkaan riitä. On selvää, että kesäkuussakin ihmisiä on omaehtoisesti tai määrättyinä karanteenissa ja eristyksissä, ja kysymys kuuluukin, mitä hallitus tekee tämän tilanteen ratkaisemiseksi. On hyvää, että perustuslakivaliokunta sitä myöskin nyt edellyttää. Mutta oli valitettavaa kuulla viime viikolla, noin viikko sitten, kun keskustelimme tästä samasta asiasta ja oikeusministeri totesi, että näitä valmistavia esityksiä ei ole vielä oikeusministeriössä valmisteltu — tai niiden valmistelua ei ole siis aloitettu — ja kun me kaikki tiedetään, että siinä toimimattomuudessa olisi ollut parantamista jo maaliskuun alkuun mennessä, niin nyt on todellakin kirittävä.

Karanteenissa olevien äänestäminen on tehtävä mahdolliseksi, ja kokoomus on esittänyt siellä talven puoluesihteerien toimikunnassa, että voisiko mahdollisen postiäänestyksen toteuttaa, voisiko eristyksessä oleva äänestää vaalipäivänä kotipihallaan, entä voisiko erityksessä oleva äänestää drive-in-koronatestauspaikalla. Näitä kaikkia on nyt vihdoin viimein pohdittava siten, että jokaiselle henkilölle, huolimatta siitä, mikä on ikäryhmä, kuuluuko riskiryhmään tai onko karanteenissa omaehtoisesti tai määrättyinä, tulee se tunne, että he voivat äänestää terveysturvallisesti huolimatta siitä, minkälaiset ovat sulkutoimenpiteet ja muut toimenpiteet tässä tulevien viikkojen aikana.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus esitti, että uusi valtuustokausi käynnistyisi syyskuun alusta. Kiitos perustuslakivaliokunnalle, joka kuitenkin on päättänyt esittämään, että uusi

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

valtuustokausi käynnistyy elokuun alusta. Tämä on monelle kunnalle myöskin talousarvio-prosessien ja valmistelujen osalta tärkeä näkökulma — hyvä niin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Strand.

18.53 **Joakim Strand r:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Mäkisalo-Ropposelle aivan erinomaisesta puheenvuorosta. Hän taisi poistua, mutta siinä oli monet omatkin pointtini.

On selvää, että ei ole mikään pieni asia siirtää vaaleja, enkä usko, että kukaan on sitä täällä sanonutkaan.

Det är alltid en stor sak att flytta på valen, men i det här skedet var det nog bara så att det var nödvändigt med tanke på hälsoaspekterna.

Tietojeni mukaan myös oikeusministeriö jo viime kesänä teki riskiarvion koronaoloissa toteutettavista vaaleista, ja tätä riskiarviota on jatkuvasti päivitetty, mutta kuten tässä myös perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja hyvin toi esille, brittimuunnos ja muu kokonaistilanne nyt vain johti siihen, että ei ole terveysturvallista järjestää vaaleja huhtikuussa, enkä usko, että normaali suomalainen olisi kokenut turvalliseksi mennä ylipäätään silloin äänestämään.

Jag har svårt att tro att en stor del av finländarna i april skulle ha känt sig trygga att gå och rösta.

Myös presidentti Niinistö totesi mielestäni hyvin, että silloin kun on liikaa epävarmuutta ilmassa, on parempi ottaa se turvallinen tie.

Presidenten sade ungefär som så att när det är tillräckligt många osäkerhetsfaktorer i luften så är det bättre att gå den trygga och säkra vägen. Här har redan upprepats många gånger de faktorer som gör att det med stor sannolikhet är tryggare ur ett hälsoperspektiv att rösta i juni. Vaccinationerna har gått längre fram, vi vet att säsongsvariationen är på vår sida, så att säga, så vi ser fram emot ett möjligast hälsotryggt val i juni. För egen del stöder jag varmt justitieministerns agerande i denna svåra fråga. — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Ledamot Biaudet borta. — Edustaja Immonen.

18.55 **Olli Immonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2021 kuntavaalien siirtämisestä ja perustuslakivaliokunnan mietintö aiheesta. Esityksessä muun muassa ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2021 kuntavaalien siirtämisestä, jolloin vaalipäivä siirretään huhtikuun 18. päivästä kesäkuun 13. päivään.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut aikaisemmin lakiehdotusta, joka merkitsi kuntavaalien vaalipäivän siirtämistä voimassa olevan lain mukaiseksi. Tuolloin tehty vaalipäivän siirto poikkeaa kuitenkin merkittävällä tavalla nyt käsillä olevasta hallituksen ehdotuksesta, koska kyseessä oli aiemmin vaalijärjestelmään tehty pysyväksi tarkoitettu muutos. Sen

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

sijaan nyt arvioitavana on kertaluonteinen ja meneillään olevaan koronapandemiaan liittyvä muutos, joka johtuu hallituksen esityksen mukaan siitä arviosta, että covid-19-epidemiatilanne Suomessa maaliskuusta—huhtikuussa 2021 tulee todennäköisesti olemaan vielä vaikea.

Arvoisa puhemies! On tärkeää painottaa, että lainsäätäjän harkintavalta vaalien siirtämisessä ei ole vailla valtiosääntöisiä rajoituksia. Valiokunta toteaaakin, että kuntavaalien siirtäminen laissa vahvistettua vaalipäivää myöhemmäksi merkitsee puuttumista laissa säädettyyn demokraattiseen prosessiin, ja siihen tulee ryhtyä vain erittäin painavista ja hyväksyttävistä syistä. Vaalien siirron on oltava ajallisesti määriteltävissä ja perusteltavissa valtiosäännön kansanvaltaisten perusteiden näkökulmasta. Erityisesti kertaluonteiseen vaalien siirtoon tulee ryhtyä vain välttämättömistä syistä. Valiokunta korostaa, että vaaleja ei voi siirtää esimerkiksi toivotun vaalituloksen aikaansaamiseksi. Perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan kuntavaalien siirtämiselle nyt käsillä olevassa epidemiatilanteessa ei ole kuitenkaan oikeudellisia esteitä.

Arvoisa puhemies! Kiinnitän tässä muiden edellä puhuneiden tavoin huomiota siihen, että perustuslakivaliokunta kritisoi mietinnössään tapaa, jolla kuntavaalit siirrettiin viime hetkellä. Ehdotus vaalipäivän siirtämisestä tehtiin merkittävän myöhään suhteessa voimassa olevaan laissa säädettyyn vaalipäivään. Vaalipäivän siirron toteuttamista on ryhdytty hallinnollisesti valmistelemaan ja ohjeistamaan jo ennen hallituksen esityksen käsittelyä eduskunnassa. Valiokunta painottaa, että valtioneuvosto ei voi lainsäädäntömenettelyssä asettaa eduskunnan lainsäädäntövallan käyttöä jo tapahtuneiden tosiasioiden eteen. Valiokunta pitää myös hallinnon lainalaisuusperiaatteen näkökulmasta valitettavana, että tällaisen ennakkollisen toimeenpanon ja siihen liittyvän ohjeistuksen johdosta vaalien toimeenpanosta vastaavilla viranomaisilla on syntynyt epäselvyyttä ohjeistuksen suhteesta voimassa olevaan lainsäädäntöön. Tilanne on luonnollisesti aiheuttanut epäselvyyttä myös ehdokasasettelussa ja ehdokkaiden asemassa. Nämä ovat mielestäni erittäin painavia huomioita, jotka valtioneuvoston on otettava vakavasti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vielä, että perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä sen varmistamista hyvissä ajoin, että vaalit voidaan järjestää terveysturvallisesti. Tähän asiaan valtioneuvoston on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta tulevat kuntavaalit voidaan varmasti järjestää ensi kesäkuussa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Ollikainen.

19.00 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Diskussionen om att senarelägga kommunalvalet... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofonen.

Ärade talman, arvoisa puhemies! Kanske ljudet hördes i alla fall, men vi börjar om. — Diskussionen om att senarelägga kommunalvalet med åtta veckor från den 18 april till den 13 juni har engagerat en hel del sedan beslutet kom, och det har märkts bland annat här i dag.

Jag vill lyfta fram här att majoriteten av partisekreterarna, åtta av nio, låg bakom det här beslutet. Helt oväntat var det ju coronaläget, som hastigt har blivit värre, som är orsaken till

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

det här. Men vi ska tro att den ökande mängden vaccin hjälper till så att vi kan ha ett tryggt val i juni. Här måste vi också säga det att det aldrig är lätt att flytta på ett val.

Förhandsröstningen kommer också att förlängas med några dagar, och här kan det också bli en del praktiska utmaningar i kommunerna, men jag tror att det också kommer att fungera bra.

En väsentlig sak här är också valfunktionärernas trygghet och att vi också kan agera tryggt i en kommun. Till exempel om vi i kommunen har flera som är i karantän, vad innebär det här ur ett demokratiperspektiv och gällande valdeltagandet? Grundlagsutskottet har behandlat frågan och har varit eniga och har flyttat så att mandatperioden skulle börja den 1 augusti, och det tycker jag kanske själv också är helt befogat och bra, alltså två månader senare än ursprungligen tänkt.

Det är ganska många som har varit i kontakt kring den här frågan, och allihopa som jag har pratat med har tyckt att det har varit helt okej att flytta det till 13.6, och presidenten har ju också varit inne på samma linje.

Arvoisa puhemies! Kuntavaalia siirretään siis kahdeksalla viikolla, ja terveydelliset syyt, epidemiatilanne, ajoivat kyllä tähän. Uskon, että meillä on enemmän väkeä silloin rokotettu ja tautitilanne on parempi. Tässä tulee myös muistaa, että vaaleja on siirretty myös muualla ja että siellä, missä vaalit on pidetty, äänestysprosentti on itse asiassa laskenut aika merkittävästi, muun muassa Kataloniassa. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt asiaa, ja he ovat olleet yksimielisiä mietinnössään.

Mutta meidän tulee järjestää turvalliset vaalit, ja tässä tiedottaminen on tärkeää. Puolue-sihteerit ovat olleet mukana tässä prosessissa periaatteessa koko vuoden, ja he ovat olleet tietoisia tästä prosessista, ja myös oikeusministeriö on ilmoittanut kunnille, millä tavalla voidaan järjestää turvalliset vaalit.

On tässä nyt tärkeää muistaa myös, että ennakoöänestystä pidennetään, ja kansalaiset, ehkä esimerkiksi he, jotka ovat etätyössä, [Puhemies koputtaa] voivat käytännön syistä nyt lähteä lounastauolle aikaisemmin sitten, niin että ei tule ruuhkaa siellä.

För egen del stödjer jag justitieminister Anna-Maja Henriksson.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz borta. — Edustaja Mäkelä.

19.03 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tässä salissa on monta kertaa tässä tämän eduskuntakauden aikana tullut sellainen puolihumoristinen heitto, että opposition pitäisi nauttia hallituksen luottamusta. Hallituksen puheenvuorot ovat sellaisia, että oppositiota syytetään kaikesta ja hallitus itse ei vastaa yhtään mistään. Nyt sitten opposition pitäisi jo opettaa hallitusta, kuinka maassa pitäisi järjestää vaalit. No hyvä, että edustaja Junnila tuossa jo vähän aikaa sitten kävikin jo kertomassa teille hyviä vinkkejä niiden vaalien järjestämiseen. Niistä kannattaisi ottaa oppia.

Me suomalaiset olemme olleet ylpeitä siitä, että Suomessa on maailman luotettavin vaalijärjestelmä. Sen vaalijärjestelmän pitäisi toimia jopa aseellisen kriisin tilassa. Nyt se ei kuitenkaan ole toiminut edes epidemian aikana, vaikka olisi ollut vuosi aikaa niitä toimenpiteitä tehdä. Tämä vaalien siirto on hallitukselta ja erityisesti oikeusministeriöltä täydellinen epäonnistuminen. Ihmettelen, miten oikeusministeri ja vaalijohtaja eivät itse ole ym-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

märtäneet vetää johtopäätöksiä tästä katastrofista ja erota tehtävästään. Epäilen, että tämä olisi tapahtunut jopa siellä Kirgisiassa, jossa ne vaalit muuten onnistuttiin järjestämään.

Kyseessä on eduskunnan arvovallan halventaminen, eduskunnan asettaminen jo tapahtuneen tosiasian toteajaksi. Perustuslakivaliokunnan tehtäväksi jäi perustella tämä asia parhain päin, suurella vaivalla selitellä, miksi tämä oli välttämätöntä. Tosiasia on se, että vaikka ei olisi mitään epidemiaa, ei näitä vaaleja enää voitaisi järjestää tässä vaiheessa, koska ehdokasasettelu on tyritty puolesta Suomen kunnista oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti. Ministerin luottamus tämän asian merkeissä katsotaan vielä, mutta katsoisin jo sitä edemmäskin. Mitä hallitus aikoo nyt tehdä, että vaalit voidaan järjestää turvallisesti edes kesäkuussa, että ne ylipäänsä voidaan järjestää kesäkuussa?

Demokratian ytimessä on luottamus. Nyt sitä luottamusta on vähintäänkin vakavasti horjutettu. Ei ole kerrottu, mikä on se perimmäinen syy siihen, miksi oikeusministeriö tyri näiden vaalien järjestämisen tällä tavoin. Eikä ole kerrottu sitä, mitä hallitus aikoo tehdä, jotta ne vaalit voidaan järjestää kesäkuussa sen turvallisemmin. Perustuuko sekin jonkin näköisiin todennäköisyysarvioihin, laskelmiin, epidemiaspekulaatioihin, muihin vastaaviin asioihin? Onko tämä tosiaan suomalaisen demokratian tila? Ymmärtääkö hallitus, miten vakavilla asioilla tässä pidetään peliä, suomalaisen demokratian aivan ytimeen kuuluvilla asioilla?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Rehn-Kivi.

19.06 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Kuntavaalit jouduttiin siirtämään terveysturvallisista syistä, samoista terveysturvallisista syistä, joihin perussuomalaiset ovat täällä salissa viitanneet ja vedonneet viime vuoden aikana useita kertoja. Tiukempia rajoituksia on peräänkuulutettu, kun erilaisista koronaan liittyvistä lakiehdotuksista ja mietinnöistä on keskusteltu ja kun hallituksen esittämät toimet eivät joidenkin edustajien mielestä ole olleet riittäviä. Kuntavaalien pitäminen pandemian kiihtyvässä leviämisvaiheessa ei kuitenkaan ole herättänyt puolueessa samanlaista huolta turvallisuudesta.

Turvallisesti järjestetyt vaalit sekä demokratian ja vaalien legitimitetin toteutuminen on Suomen kaltaiselle oikeusvaltiolle ensiarvoisen tärkeää. Kun pari viikkoa sitten maamme koronatilanne nopeasti huononi ja tartunnan saaneiden ihmisten lukumäärä nousi ennätyslukemiin ja kun myös ennusteet tulevien viikkojen tilanteesta olivat hälyttäviä, oli selvää, että vaalien pitämisestä huhtikuussa tai siirtämisestä oli tehtävä päätös. Terveysturvalliset syyt johtivat kuntavaalien siirtoon, mikä oli ainoa oikea ratkaisu. Kuntavaalien siirtämisen takana seisovat kahdeksan yhdeksästä eduskuntapuolueesta. Perustuslakivaliokunta on myös tehnyt yksimielisen mietinnön lakiesityksestä siirtää kuntavaalit huhtikuusta kesäkuuhun.

Värderade talman! Att flytta kommunalvalet från april till juni var i detta läge av coronapandemin, med en accelererande smittspridning i hela landet, den enda rätta lösningen för att garantera ett hälsotryggt och därigenom demokratiskt genomförbart och legitimt val. Av riksdagspartierna var det bara sannfinländarna som motsatte sig ändringen. Nu debatterar vi lagförslaget och grundlagsutskottets enhälliga betänkande.

Att vara efterklok och påstå att valförberedelserna borde ha beaktat den aktuella smittosituationen redan tidigare och redan förra sommaren är inte fruktbart. Coronaläget har för-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

ändrats radikalt under de senaste veckorna och regeringen förhandlar nu om ännu striktare begränsningar och vädjar till oss alla att hålla avstånd och inte träffas. Att i en sådan här situation ordna ett val där kandidater och väljare träffas, där väljarna samlas och köar till förhandsröstningsställen eller i vallokalerna och där valfunktionärer besöker väljare i deras hem skulle vara allt annat än godtagbart. Lika illa känns det att vi alla 200 riksdagsledamöter ska samlas här i plenisalen senare i veckan för att rösta om misstroendet som anmälts mot minister Henriksson på grund av valflytten. Det är ledsamt. Justitieminister Henriksson har mitt stöd. — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen. [Puhujan mikrofoni ei avaudu] — No, tulkaa tänne pönttöön puhumaan.

19.10 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Perustuslain lähtökohtana on, että kaikella julkisen vallan käytöllä on oltava demokraattinen perusta. Kunnallisella itsehallinnolla on olennainen merkitys kansanvallan toteuttamisessa. Perustuslain mukaan kuntien hallinnon tulee perustua niiden asukkaiden itsehallintoon.

Vaalien siirtäminen on aina hyvin poikkeuksellinen toimenpide, ja se voidaan tehdä vain erittäin painavista syistä. Hallituksen esityksen mukaan vaalien siirrolla huhtikuun puolesta välistä noin kaksi kuukautta eteenpäin kesäkuun puoleenväliin on painavat perusteet. Siellä pyritään turvaamaan perustuslain mukainen perusoikeus äänioikeuden käyttämiseen mahdollisimman monelle äänioikeutetulle, edistämään väestön terveyttä ja viime kädessä oikeutta elämään.

Asiantuntijoiden mukaan kuntavaalien siirtäminen on näistä syistä nyt vallitsevassa epidemiatilanteessa välttämätöntä. Erityisesti ikääntyneiltä on tullut palautetta, että vaalien siirto oli helpottava päätös. Kiihtyvässä koronatilanteessa olisi ollut pelottavaa lähteä äänestämään.

Perustuslakivaliokunta teki tästä yksimielisen mietinnön. Ennakköäänestys kestää nyt kaksi viikkoa. Laitosäänestys voidaan toteuttaa aikaisempaa useampana päivänä. Palautimme valiokunnassa uuden kunnanvaltuuston aloitusajankohdaksi elokuun alun, koska myöhemmälle ajankohdalle ei ollut perusteita. Ajankohta mahdollistaa kuntien toiminnan kokonaisvaltaisen käynnistämisen. Uuden valtuuston tulee ryhtyä toimeen mahdollisimman nopeasti vaalien jälkeen.

Venetsian toimikunta linjasi viime vuoden toukokuussa vaalien siirtämisestä ja järjestämisestä pandemian aikana. Raportista on löydettävissä hyviä käytänteitä vaalien järjestämiseen poikkeuksellisissa oloissa. Niitä kannattaa hyödyntää, kun kesäkuun vaaleja valmistellaan terveysturvallisesti asianmukaisin ja selkein ohjein.

Erityisesti ikääntyneiden äänestämisen mahdollisuudet tulee varmistaa huolellisesti. Drive-in-äänestysmahdollisuudet, siirrettävät äänestyskopit, kirjeäänestys ja kaikki mahdollisuudet tulee käydä vakavuudella läpi. Jatkoa ajatellen pidän erityisen tärkeänä sitä, että ulkomainen kirjeäänestys voisi laajeta tulevaisuudessa myös kotimaiseksi kirjeäänestykseksi.

Täällä salissa on kerrottu monia hyviä ehdotuksia, joita voidaan toteuttaa tulevien vaalien järjestämisessä, jos niitä joudutaan toteuttamaan poikkeavissa oloissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

19.14 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Valitettavasti käytän eräitä numeroita tässä puheenvuorossani, ja niitä ei ole aina niin helppo tämmöisessä suullisessa esityksessä havainnollistaa, mutta näillä haluan itse perustella sitä, miksi nyt tehtiin oikea päätös eli tämä kuntavaalien siirto.

Irlannissa 13. joulukuuta havaittiin 429 koronatartuntaa — siis yhdessä päivässä. 28. päivä joulukuuta eli 15 päivän kuluttua tartuntoja oli 765, siis melkein kaksinkertainen määrä, mutta 8. tammikuuta, 11 päivän kuluttua tuosta, tartuntoja oli 8 227, eli käytännössä oli tapahtunut 20-kertaistuminen vajaan neljän viikon aikana. Suomessa kaksi kuukautta myöhemmin tilanne oli se, että 14. helmikuuta ja siitä kymmenen päivää eteenpäin meillä oli keskimäärin 450 koronatartuntaa päivässä. Seuraavan kymmenen päivän aikana 24. helmikuuta ja siitä eteenpäin 5. maaliskuuta mennessä niitä oli 650 päivässä. Kasvua oli 43 prosenttia, eli me olimme aivan samassa kohtaa sitä kasvukäyrää kuin mikä Irlannissa oli 13. joulukuuta ja 28. joulukuuta välissä. Olisiko Suomessa tapahtunut sama kuin Irlannissa, että siitä sitten hyvin lyhyenä aikana se räjähtää 20-kertaiseksi tai ei, niin sehän kaikki on semmoinen asia, mitä joudutaan arvioimaan.

Minusta tämä on se tärkein syy, minkä takia Suomessa tehtiin verraten myöhään eli todella myöhään se päätös, että kuntavaaleja siirretään. Vielä kuukautta aikaisemmin eivät olosuhteet olleet sellaiset, että olisi ollut tarvetta siirtää kuntavaaleja. Sitten se viimeinen hetki, jolloin se päätös pitää tehdä, lähestyi, ja silloin oli lyhyenä aikana muuttunut tämä tilanne Suomessa nopeasti, ja tausta maailmalla oli senkaltainen, eikä Irlanti ole ainoa esimerkki.

Jälkikäteen on tietysti helppo arvioida ja sanoa, että olisiko kesällä jo pitänyt osata ennakoida ja nähdä, mitä tulee tapahtumaan ja olisiko meidän pitänyt monipuolistaa meidän vaalijärjestelmäämme. Se on ihan hyvää keskustelua, enkä tässä yhteydessä ota siihen kantaa, vaan ihan pelkästään nyt tähän näkemykseen, mihin se vaalien siirtopäätös tuossa vaiheessa perustui. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Könttä.

19.17 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämä kuntavaalien siirto oli tietysti iso pettymys, ja minusta oppositio on siinä mielessä ihan oikeassa, että kyllä se myös kolhu oikeusministeriön toimintaa kohtaan kokonaisuudessaan on, mutta täytyy kuitenkin pitää jalat maassa ja järki päässä. Tässä on kysymys kansanterveydestä, ja parin kuukauden siirto ei suomalaista demokratiaa ja kansanvaltaa kyllä romuta.

Tämä kysymys on demokratian kannalta erittäin vakava asia, ja se huomioiden on tietysti vähän erikoista tämä keskustelu, että täällä vuoroin edustajat eri puolueista naureskelevat toisilleen ja uhriutuvat toinen toisilleen yli oppositio—hallitus-rintamien. En minä nyt tiedä, onko se tämmöisen näin vakavan keskustelun kannalta ihan järkevää toimintaa.

Mutta tätä asiaa voi tarkastella kahdelta eri kantilta, niin kuin tuossa edustaja Lindén äsken jo aika ansiokkaastikin tätä asiaa peilasi. Nimenomaan, jos me keskustelemme tästä menneestä ja siitä, miten tähän päädyimme, niin on tietysti täysin perusteltua kysyä, miksei jo hyvissä ajoin tehtyjä puoluesihteerien ehdotuksia otettu oikeusministeriössä huomioon, ja näitä ehdotuksiaahan tuli niin opposition kuin myös hallituksen puoluesihteerien toimesta, ja siinä mielessä, jos tätä menneisyyttä siis vain peilataan, niin nämä esitetyt kysymykset ja huomiot ovat kyllä täysin perusteltuja. Mutta jos peilataan sitä tilannetta, missä lopulta kahdeksan puoluetta yhdeksästä päätyi tekemään tämän päätöksen kuntavaalien

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

siirrosta, ja tämä tilanne huomioiden — edellisessä puheenvuorossakin kuultiin minun mielestäni ansiokkaasti tämä vakava tautitilanne — se kyllä oli ainoa oikea huomio, siis siinä tilanteessa. Syystä tai toisesta varautuminen vaalien terveysturvalliseen järjestämiseen ei onnistunut, ja siinä tilanteessa tämä vaalien siirto oli täysin perusteltu. Voisi jopa sanoa, että välttämätön.

Demokratian kannalta on tietysti olennaista, että kansanvalta toteutuu myös kriisioloissa, ja kyllä tästä pitää myös oppia ottaa. Mielestäni se olisi kaikkein erikoisinta, jos me emme miettisi, kuinka tulevaisuudessa me mahdollistetaan kansanvallan toteutuminen myös kriisiolosuhteissa, mutta nyt täytyy kuitenkin keskittyä siihen, että kesäkuussa toteutetaan vapaat ja terveysturvalliset kuntavaalit, ja että silloin kansanvalta toteutuu sillä tavalla kuin on tässä maassa totuttu, että se toteutuu. Ainakin minä aion ottaa tästä oppia, että tällaiseen tilanteeseen ei toiste päädytä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Östman.

19.19 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä, pitkiä, perusteltuja ja analyttisiä puheenvuoroja vaalien siirrosta. Sanoisin näin, että lyhyt virsi kaunis: vaalien siirtäminen oli oikea ratkaisu. Aina on pyritty siihen, että nämä päätökset tehdään parlamentaarisesti, ja nyt tässä kävi niin, että kahdeksan yhdeksästä puolueesta oli vaalien siirron kannalla. Itsekin, jos olisin ollut puoluesihteerin roolissa, olisin puoltanut vaalien siirtämistä, mutta olisin tehnyt sen jo tammikuun puolella, kun oli nähtävissä, mihin suuntaan ollaan menossa. Mutta pulinat pois. Parempi, että se tehtiin nyt. Uskon kanssa, niin kuin moni täällä on sanonut, että kun ne pidetään kesäkuussa, niin kyllä meillä on parempi osallistuminen ja äänestysaktiivisuus kuin jos ne olisi pidetty huhtikuussa.

Bara kort: Det har hållits många fina analytiska talturer om att flytta valet eller inte. Min åsikt är den att det enda rätta var att flytta valet, men som jag också har sagt i något sammanhang tidigare, skulle jag ha suttit som partisekreterare som jag gjorde i mitt tidigare liv så skulle jag ha föredragit att fatta beslutet redan i januari. Då skulle det ha varit betydligt lättare för alla parter att vara förberedda på ett sådant beslut. Men bättre än aldrig var det att flytta valet nu, och som man säger på finska: pulinat pois, diskussionen är färdig för min del. — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Edustaja Mäkynen.

19.21 **Jukka Mäkynen ps:** Arvoisa herra puhemies! Jätin tammikuussa 21 oikeusministeri Henrikssonin vastattavaksi kirjallisen kysymyksen kuntavaalien terveysturvallisuudesta. Henriksson vakuutti vastauksessaan kirjalliseen kysymykseeni 12. päivä helmikuuta, että kuntavaalit voidaan järjestää ongelmitta ja ajallaan. Tästä mentiin vielä kuukausi eteenpäin siten, että Suomen kansa ja eduskunta olivat vielä tämän kuun ensimmäisellä viikolla siinä käsityksessä, että kuntavaalit järjestetään alkuperäisen aikataulun mukaan 18. huhtikuuta. Sitten tuli maaliskuun 6. päivä oikeusministeri Henrikssonilta tieto, että kuntavaalit on hänen ja puoluesihteerien tapaamisessa päätetty siirtää kesäkuun 13. päivään. Perussuomalaiset oli ainoa puolue, joka vastusti tätä toimenpidettä. Vaaleja on pystytty järjestämään lukuisissa eri maissa, ja vielä pahemmassa tautitilanteessa kuin Suomessa.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Hallituksella oli siis aikaa tehdä toimenpiteitä. Kuntavaalit oltaisiin voitu pitää 18. hukuuta, jos hallitus olisi keskittynyt toimintaansa. Kirjallinen kysymykseni olikin herätys hallitukselle tehdä jotain kuntavaalien järjestämisen suhteen. Ainakaan minua ei yllätä, että hallitus toimi maaliskuun alkuun asti sinisilmäisesti ja vain oletti, että ei ole mitään hätää ja vaalit pystytään järjestämään alkuperäisessä aikataulussa. Hallitus siis heräsi jälleen kerran vasta, kun tilanne oli jo päällä ja tautitilanne nopeasti pahenemassa. Suuri kysymys kuuluu, miksei hallitus reagoinut ja alkanut toimenpiteisiin, kun kansanedustajana kysyin hyvissä ajoin kirjallisessa kysymyksessäni vaalien terveysturvallisesta järjestämisestä. Tuntuu siltä, että kun yksittäinen oppositiossa oleva kansanedustaja kysyy istuvalta hallitukselta asioita, niin se on kuin tuuleen huutaisi.

Tälle hallitukselle näyttävät kaikki asiat tulevan aina yllätyksenä. Koronapandemia on jatkunut jo yli vuoden, ja hallituksella on ollut hyvin pitkä aika valmistautua kuntavaalien järjestämiseen koronatilanteesta. Mihin tämä aika on käytetty? Luulen, että hallitus ei yksinkertaisesti vain ole jaksanut eikä viitsinyt tehdä mitään. Jopa pääministerille kuntavaalien siirtäminen tuli täytenä yllätyksenä.

Arvoisa puhemies! Pääministeri on joka yhteydessä viitannut siihen, että hallitus toimii terveysviranomaisien asiantuntijatiedon pohjalta, eli hänellä ja koko hallituksella on ollut jatkuvasti saatavilla ajantasaista asiantuntijatietoa pandemiatilanteesta. Siksi tämän kevään paheneva tautitilanne ei ole millään voinut tulla hallitukselle yllätyksenä. Nyt on taas se sama aika kuntavaalien uuteen päivämäärään kuin silloin, kun jätin kirjallisen kysymykseni tammikuussa, eli hallituksella on nyt saman verran aikaa valmistautua niihin.

Oikeusministeri kertoi maaliskuun 13. päivä eduskunnan kyselytunnilla, että Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on antanut helmikuun alussa hänelle tiedon siitä, että THL ei tuolloin nähnyt minkäänlaisia mahdollisuuksia hoitaa eristyksessä olevien mahdollisuutta äänestää terveysturvallisesti kotiaänestyksen kautta. Yritin selvittää asiaa THL:n pääjohtajalta, mutta hänellä ei ole tietoa, milloin tällainen tieto on välitetty oikeusministerille. Hänen mukaansa heidän asiantuntijansa ovat tukeneet oikeusministeriön suunnittelua ja valmistelua vaalien terveysturvallisuusjärjestelyissä. THL:n johdolla ei siis ole tietoa siitä, milloin oikeusministerille on välitetty tieto kotiaänestyksen ongelmista, mutta vastauksessaan ministeri ei maininnut sanallakaan kotiaänestyksen ongelmista minulle. Herääkin kysymys siitä, milloin oikeusministeri sai tiedon siitä, että kotiaänestyksiä ei pystytäkään järjestämään. Minulla on asiasta kirjallinen kysymys vireillä, ja jään mielenkiinnolla odottamaan ministerin vastausta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Wallinheimo poissa. — Edustaja Kärnä.

19.26 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Jokainen, joka on lukenut tuon perustuslakivaliokunnan mietinnön, voi kyllä todeta, että eihän tämä nyt mennyt tosiaan aivan niin kuin Strömsössä. Puhtaita papereita on vaikea antaa oikein kellekään, ei oikeusministeriölle eikä myöskään puoluesihteerille — tässä asiassa katson kyllä myös perussuomalaisten suuntaan. Mutta mikä se vaihtoehto nyt sitten tässä epidemiatilanteessa on? Katson, että sellaista vaihtoehtoa ei ole. Vaalien siirtäminen on välttämättömyys.

Oppositio on kritiikissään oikeassa kyllä siinä, että aikaisemmin olisi tullut ryhtyä valmistelutoimenpiteisiin oikeusministeriössä, ja tämän on käsittäkseni myös kansliapäällikkö Timonen myöntänyt. Mutta tässä tilanteessa ei ole oikein muuta vaihtoehtoa kuin eteen-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

päin, kuten sanois poromies Lynxillä hangessa. Ollaan kuitenkin tyytyväisiä siitä, että meillä on tällä hetkellä ainakin yksi vaalien siirtoon tyytyväinen perussuomalainen. Hän on viitasaarelainen europarlamentaarikko Hakkarainen, joka on tänään perunut ehdokkuutensa. Ymmärrän tietysti, jos perussuomalaisia nyt huolestaa, että sieltä on muutakin vuotoa tulossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kopra.

19.27 **Jukka Kopra kok:** Arvoisa puhemies! Kokoomus esitti pitkin syksyä puoluesihteerien kokouksissa erilaisia keinoja ja toimenpiteitä vaalien terveysturvallisuuden takaamiseksi huhtikuussa. Luotimme siihen, että oikeusministeriö ja hallitus ottavat nämä ehdotuksemme tosissaan, kuten muidenkin puolueiden ehdotukset, ja toimeenpanee huhtikuussa sellaiset vaalit, että ne ovat turvalliset kaikille. No, meille oli suuri pettymys, ettei näin oltu toimittu vaan menttiin vähän niin kuin entisillä höyryillä, niin kuin aina ennenkin, ja lähestyttiin vaalipäivää sitten normaalimoodissa. Sitten oltiin sellaisessa tilanteessa, että tartuntakäyrät olivat nousussa ja ennuste synkkä — tätähän edustaja Lindén kuvasi puheenvuorossaan erinomaisesti — ja oltiin tapahtuneiden tosiasioiden edessä. Ja yhdyn kyllä tähän perustuslakivaliokunnan moitteeseen siitä, että hallitus ei voi toimia siten, että se asettaa eduskunnan tapahtuneiden tosiasioiden eteen siten, ettei tosiasiasa ole kuin yksi vaihtoehto toimia. Näin me sitten kuitenkin täällä toimimme, ja lähes kaikkien puolueiden voimin linjattiin, että vaalit siirretään, ja mielestäni se on täysin perusteltua sen tiedon valossa, mikä asiasta oli päätöksentekohetkellä ja on myöskin tällä hetkellä.

Nyt kuitenkin kannan huolta siitä, kun ei ole mitään tietoa eikä varmuutta siitä, että tämä koronapandemia olisi ohi kesäkuussakaan. Tilanne voi olla silloin yhtä huono — toivottavasti se on parempi, mutta se voi olla myös vielä huonompi. Näin ollen toivon, että todellakin nyt tässä tilanteessa oikeusministeriö huomioi ne ehdotukset, joita on tehty, ja tekee kaikkensa järjestääkseen lisätoiminnot, joilla sitten kesäkuussa toimitetaan nämä vaalit turvallisesti, vaikka tartuntatilanne olisikin sama kuin nyt tai ehkä jopa vieläkin huonompi, ettei meidän tarvitsisi enää toista kertaa siirtää näitä vaaleja. Tämän vetoituksen esitän tässä kyllä nyt hallitukselle ja toivon, että tämä otetaan vakavasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Tae poissa. — Edustaja Hopsu.

19.29 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Kävin minäkin tarkkailemassa korona-ajan vaaleja, niin kuin muutama muukin kollega täällä. Olin Georgiassa ja Kirgisiassa. Terveysturvallisuuteen ja karanteenissa äänestämiseen oli panostettu paljon. Kaikkialla ei toki onnistuttu, mutta tartuntaryppäitä ei tietävästi kummassakaan maassa kuitenkaan vaalien vuoksi nähty.

Nostan joitain positiivisia esimerkkejä järjestelyistä: Vaalihuoneet olivat tavallista suurempia, esimerkiksi liikuntasaleja. Sisään otettiin kolme äänestäjää kerrallaan maskit naamalla, käsidesiä annosteltiin ovelta jokaiselle tulijalle. Kaikilla vaalitoimitsijoilla oli visiidit, maskit ja kumihanskat, paikoin pleksit ja turvavälit joka paikassa. Jonot kerrytettiin ulos, jos sellaisia oli. Huonetta siivottiin tiheästi ja tuuletettiin. Tarkkailijoilta ja muilta pidempään paikalla olleilta mitattiin lämpö ja odotettiin negatiivista koronatestiä. Huolellinen valmistelu merkitsee. Georgiassa jokaiselle äänestäjälle jaettiin oma äänestyskynä. Karanteenissa olevat ilmoittautuivat kotiäänestykseen, joka hoidettiin vaalipäivänä. Il-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

moittautumisessa oli kyllä haasteena se, että viimeisenä kahtena päivänä ei voinut enää kotiäänestystä tilata, eli jokaiselle äänioikeus ei siis täysin toteutunut. Kotiäänestys hoidettiin ulkona suojavarustein. Näiden kokemusten valossa olen pettynyt, ettemme Suomessa saaneet riittävää valmistelua ja valmistautumista oikeusministeriöstä. On myönnettävä, että tämä on epäonnistuminen vaalien valmistelussa. Olen ollut aiemminkin huolissani oikeusministeriön valmisteluresurssista ja työkuormasta korona-aikana, ja toistan tämän huolen.

Ennakoäänestyksen pidentäminen, vaalipaikkojen lisääminen, virkailijoiden rokottaminen ja kotiäänestyksen mahdollistaminen karanteenissa oleville pitäisi varmistaa viimeistään nyt. Myös perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt viimeksi mainittuun huomiota. Ratkaisu vaalien lykkäämisestä perustui terveysviranomaisten yhä pahenevaan arvioon tautitilanteesta. Näin saadaan lisää aikaa valmistautumiseen ja toivottavasti merkittävästi suurempi osa kansasta rokotettua, etenkin riskiryhmiin kuuluvista. Samaan lykkäyspäätökseen on päätynt useita muitakin maita. Toivottavasti nyt saatu lisäaika käytetään hyväksi toimien valmistelussa niin ministeriössä kuin kunnissa. Esimerkiksi ulkoäänestys ja testaamisesta tutuksi tullut drive-in voisivat toimia. Vaikka vaalien siirto olisi ja tuntuu olevan Suomessa yleisesti hyväksytty toimenpide jo edellisten kuntavaalien yhteydessä ja tässä poikkeuksellisessa tilanteessa, se ei tarkoita, etteikö pitäisi pyrkiä parhaan mukaan järjestämään vaalit ajallaan ja siten vahvistaa ja ylläpitää vahvaa demokratian toteutumista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kurvinen poissa, edustaja Marttinen poissa. — Edustaja Kettunen paikalla.

19.33 **Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vaalien siirtämiset ovat aina isoja toimenpiteitä, ja nyt sille on kyllä ollut hyvä syy. Mielestäni koronapandemian paheneminen on painava syy siirtää vaaleja. On harmillista, että näin tehdään, mutta aina terveysturvallisuus etusijalle.

Vaalien siirtämiseen ei suomalainen demokratia romahda tai tuhoudu, niin kuin jotkut ovat viime viikkoina antaneet ymmärtää. Ei näitä kuntavaaleja siirretä poliittisista syistä vaan ihan kansanterveydellisin perustein. Olen myös tyytyväinen, että olemme saaneet laajan konsensuksen vaalien siirrolle ja ettei kukaan nyt sitä vastusta. Haluan myös muistuttaa siitä, että Euroopassa on muuallakin siirretty vaaleja koronan takia — Espanja, Italia, Ranska, Iso-Britannia ja Romania, muutamia maita mainitakseni. Eli ennenkuulumatonta tämä ei ole tämän pandemian keskellä.

Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä, että ennakoäänestystä tullaan pidentämään. Se on hyvä siirto koronakriisin keskellä, ja tällä tavoin voidaan varmasti vaikuttaa positiivisesti myös äänestysaktiivisuuteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström poissa, edustaja Kaunisto poissa, edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Zyskowicz paikalla.

19.34 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on selvää, että siinä tilanteessa, missä tämä siirtopäätös tehtiin, ei enää muita vaihtoehtoja realistisesti arvioiden ollut.

Tässä vaalien siirtämisessä ja siihen liittyvissä yksityiskohdissa on yksi yksityiskohta, jota en oikein ymmärrä. Kun vaalit joudutaan epidemian takia siirtämään, niin ajattelen,

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

että siirron vuoksi tehdään ne muutokset, jotka ovat siihen siirtoon liittyen välttämättömiä. Näin ollen ymmärrän sen, että äänioikeus annetaan niille, jotka sitten uuden vaalipäivän mukaan olivat täysi-ikäiseksi tulleet, ja myös vaalikelpoisuus annetaan niille, jotka uuden aikataulun mukaan olivat 18 vuotta täyttäneet. Mutta sitä en kyllä ymmärrä, miksi ehdokasasettelun aikarajaa lykättiin. Miten se on jotenkin tästä pandemiasta ja tästä vaalien siirtämisestä johtuva väistämätön seuraus? Eikö voi ajatella, että ehdokkaaksi asettautumisen oikeus oli niillä, jotka olivat asettuneet ehdolle sen aikataulun mukaan, joka oli voimassa alkuperäisen vaaliaikataulun mukaisesti — poikkeuksena siis ne, jotka tulivat täysi-ikäiseksi tämän siirtämispäätöksen vuoksi? Sanon suoraan, että tässä yksityiskohdassa on mielestäni astian makua.

Kun molemmat päähallituspuolueet, demarit ja keskusta, joutuivat kauhistelemaan sitä, että noin 900 ehdokasta oli vähemmän kuin viime kunnallisvaaleissa, niin vaikka en ole salaliittoteorioiden ystävä, päinvastoin, niin kyllä mieleeni hiipii epäily siitä, että otettiin myös lisäaika ehdokashankintaan. Ja tällä hetkellä, mikä on ihan luonnollista, puhelimet käyvät kuumina, kun soitellaan ympäri maakuntia ja haalitaan lisäehdokkaita.

Minun on pakko kysyä perustuslakivaliokunnan puheenjohtajalta Antti Rinteeltä — ja kun täällä on varaministereitä kuitenkin aika leegio, niin minun on pakko kysyä — mikä on se looginen perustelu, mikä on se legitiimi perustelu, oikeutettu perustelu, että myös tätä ehdokkaiden asettamispäivää lykättiin, lykättiin muidenkin kuin niiden osalta, jotka tässä aikavälissä tulivat täysi-ikäiseksi. Tähän minä haluan saada vastauksen. Ja ellen saa tyydyttävää vastausta, niin kyllä minulle jää epäily siitä, että syynä oli se, että haluttiin lisäaikaa ehdokashankintaan, kun päähallituspuolueiden ehdokashankinta oli siinä vaiheessa surkeasti epäonnistunut. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Joo, arvoisat edustajat, emme aloita nyt laajempaa debattia tässä vaiheessa iltaa, mutta perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Antti Rinne, olkaa hyvä. Minuutti.

19.38 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ymmärtääkseni on niin, että kun vaaleja siirretään eteenpäin, nyt tässä tapauksessa kesäkuun 13. päivään, niin vaalilaki lähtee siitä, että siitä hetkestä taaksepäin on tietty ajanjakso, jolloinka pitää ehdokkaat nimetä, ja tämä on se syy, minkä takia ollaan tässä tilanteessa. Olen ihan samaa mieltä, että tätä kohtaa olisi pitänyt ehkä tarkemmin miettiä, mutta se tulee suoraan sieltä vaalilaista. Sitten sanon näin, että... [Ben Zyskowitz: Nyhän lakia muutettiin!] — Niin, siis lakia muutettiin sillä tavalla, että kuljetettiin vaalipäivä eteenpäin. — Mutta minä sanon, että ei se ole pelkästään ne, jotka tulevat 18-vuotiaaksi, vaan meille tulee tähän maahan sellaisia henkilöitä kuntalaisiksi, joilla on myös sitten kuntalaisina [Johannes Koskinen: Ja maan sisällä!] — ja maan sisällä muuttaa — mahdollista asettua ehdolle, ja se kaikki pitäisi ottaa huomioon sitten tässä tilanteessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Piirainen.

19.39 **Raimo Piirainen sd:** Arvoisa puhemies! Keskustelu tästä kuntavaalien siirrosta on ollut monipolvista, ja varmaan johtuu siitä, että tämä on tärkeä asia. Mielestäni kumminkin kuntavaalien siirto oli oikea toimenpide, enkä ole vaalien siirtoon suhtautunut välinpitämättömästi, niin kuin edustaja Heinonen täällä aikaisemmin väitti. Siirto oli demokratian

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

kannalta erittäin vakava mutta koronaepidemian ilmaantumisen vahvan nousun ja terveys-
turvallisuuden näkökulmasta aiheellinen ja oikea päätös. Oletan myös puoluesihteerien
tarkastelleen kaikki mahdolliset järjestelyt vaalien toimittamiseksi 18.4.

Niin kuin täällä aikaisemmin perustusvaliokunnan puheenjohtaja Rinne totesi, britti-
muunnoksen vahva ilmaantuvuus ja myös se, että henkilöitä oli paljon karanteenissa, oli-
sivat olleet vakava uhka demokratian toteutumisen kannalta. Osalla olisi jäänyt äänestä-
mättä, ja myös sitten ikäihmisten terveysturvallisuus olisi ollut uhattuna. Nyt kun kunta-
vaalit ollaan siirtämässä 13:nteen kesäkuuta, siirto antaa aikaa reagoida vaalijärjestelyihin
terveysturvallisesti, sekä myös se, että mahdollinen rokottaminen ollaan saatu vietyä laa-
jemmalle väestölle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hassi.

19.40 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on puhuttu paljon siitä,
mitä olisi pitänyt kyetä ennakoimaan. Mielestäni kaikkein tärkein asia, mitä koko yhteis-
kunnan olisi pitänyt kyetä ennakoimaan, mitä koko Euroopan ja itse asiassa kaikkien maa-
ilman maiden olisi pitänyt kyetä ennakoimaan jo ennen kuin tämä pandemia lävähti päälle,
on se, että pandemiat ovat mahdollisia. Maailman terveysjärjestö WHO:han varoitti juuri
tämäntyyppisen pandemian mahdollisuudesta yhtenä globaalina terveysriskinä jo joitakin
vuosia sitten. Tärkeää on, että myös opimme sen, että se tapa, millä yhteiskunnat tällä het-
kellä suhtautuvat luontoon, on se juurisyy tällaisille pandemioidelle. Niitä tulee lisää, jos me
emme tätä tärkeintä oppia tästä asiasta ota onkeemme.

Itse epidemiatilanteessahan ei ole kysymys pelkästään siitä, mikä on epidemiatilanne
kullakin hetkellä, vaan, kuten esimerkiksi edustaja Lindén hyvin selosti, täytyy pystyä en-
nakoimaan myöskin se, mikä on mahdollista joidenkin viikkojen ja joidenkin kuukausien
kuluttua. Me kaikki viime vuoden aikana opimme tästä koronapandemiasta paljon, mutta
uskoisin, että hyvin harvassa ovat ne, jotka aavistivat sen mahdollisuuden, että vuoden-
vaihteen tienoilla alkaa levitä uusi virusmuunnos, joka on ärhäkämpä sekä tarttumaan että
aiheuttamaan vakavan tautimuodon, ja sehän on nyt taustatekijä siihen, että vaalit joudu-
taan siirtämään. Vaikka koko syksyn ja kesän epidemiatilanne Suomessa on ollut lähes Eu-
roopan paras, niin tosiaan tämä uusi virusmuunnos on nyt vakavoittanut tilanteen tavalla,
jota ainakaan minä en olisi kyllä syksyllä pystynyt ennakoimaan.

No tässä keskustelussa on mainittu esimerkkejä maista, joissa on pidetty vaalit korona-
pandemiasta huolimatta. Sitä en tiedä — enkä tiedä, tietävätkö myöskään ne kollegat, jot-
ka ovat näitä maita luetelleet — miten tärkeänä kyseisissä maissa pidetään sitä, että ääni-
oikeutetut ihmiset oikeasti voivat äänestää. Ja siitähän, kuten tässä nyt esimerkiksi edusta-
jat Rinne ja Mäkisalo-Ropponen ovat puhuneet, on kyse, että järjestämme vaalit sellaisella
tavalla, että kaikilla äänioikeutetuilla on myöskin käytännön mahdollisuus turvallisesti ää-
nestää [Puhemies koputtaa] vaaleissa, ja tähän on demokratian kannalta aivan ydinasia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström.

19.43 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Grundlagsutskottet är både betänkan-
deutskott i ärendet samt har ansvaret att säkerställa att lagförslaget är grundligt berett. Ut-
skottet beslutade förra veckan enhälligt att det finns mycket goda och grundliga skäl att
flytta kommunalvalet framåt till juni, då förväntningen är att det epidemiologiska läget är

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

mycket bättre överlag tack vare att det är varmare väder, hundratusentals fler har vaccinerats samt det är lättare att ordna exempelvis utomhusröstning samt att vidta andra åtgärder, bland annat att förlänga förhandsröstningstiden.

Det är de mer smittsamma virusmutationerna som har gjort att Europa nu är inne i den tredje vågen som vi tyvärr kanske inte sett kulmen av ännu. I Portugal ordnades presidentval på grund av att man inte kunde skjuta fram det på grund av grundlagen. Valdeltagandet blev oerhört lågt. Ett lågt valdeltagande minskar legitimiteten. Ifall många personer inte heller skulle ha möjlighet att rösta ökar det risken att valet måste tas om i de kommunerna.

Det enda ansvarsfulla var att skjuta upp valet, enbart med drygt 50 dagar. Förslaget är grundligt parlamentariskt berett, 8 av 9 riksdagspartier stödjer beslutet, grundlagsutskottets sakkunniga och professorer säger att det är motiverat och grundlagsutskottet fattade beslutet helt enhälligt med enbart en ledamot frånvarande.

Det är inte en enkel sak att skjuta upp ett kommunalval, men vi lever nu i en global pandemi. Att försöka skylla över ansvaret på en enskild minister för den här situationen är helt obegripligt för mig. Snart kommer man väl beskylla Finlands regering också för att vi har coronaviruset i Finland — det är helt obegripligt.

Arvoisa herra puhemies! Perustuslakivaliokunta on mietintövaliokunta asiassa, ja sillä on vastuu varmistaa, että lakiesitys on perustuslain mukaan valmisteltu. Valiokunta päätti viime viikolla yksimielisesti, että on monia hyviä ja perusteellisia syitä siirtää kunnallisvaaleja kesäkuulle, sillä odote on, että epidemiologinen tilanne on yleisesti paljon parempi lämpimän sään takia, satojatuhansia lisää on rokotettu, esimerkiksi ulkotiloissa tapahtuva äänestys on helpompi järjestää sekä muihin toimenpiteisiin on yksinkertaisempaa ryhtyä, mukaan lukien se, että ennakkoon äänestämisen aikaa voidaan pidentää.

Tarttuvimmat virusmuunnokset ovat tehneet sen, että Eurooppa on nyt kolmannessa aallossa, jonka huippua emme ehkä vielä ole, valitettavasti, nähneet. Portugalissa järjestettiin presidentinvaalit, sillä niitä ei voitu perustuslain mukaan siirtää. Äänestysaktiivisuus oli ennenkuulumattoman matala. Alhainen äänestysaktiivisuus laskee legitimitettiä. Mikäli monilla henkilöillä ei myöskään olisi mahdollisuutta äänestää, kasvaa riski, että vaalit joudutaan uusimaan.

Ainoa vastuullinen teko on vaalien siirtäminen vain viidelläkymmenellä päivällä. Esitys on perusteellisesti ja parlamentaarisesti valmisteltu. Kahdeksan puoluetta yhdeksästä tukee päätöstä. [Puhemies koputtaa] Perustuslakivaliokunnan asiantuntijat ja professorit sanovat tämän olevan perusteltua, ja perustuslakivaliokunta teki päätöksen täysin yksimielisesti vain yhden jäsenen puuttuessa. [Puhemies: Aika!] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto.

19.47 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa herra puhemies! Haluan omasta puolestani kiittää perustuslakivaliokuntaa hyvästä ja tasapainoisesta mietinnöstä. Tässä tilanteessa, jossa koronaepidemia on meilläkin vaikeassa vaiheessa, ainoa vastuullinen päätös on tehdä siirto kuntavaalien osalta. Suomalaisten oikeus terveysturvalliseen äänestämiseen vaaleissa pitää olla se ykkösprioriteetti. Nythän, jos vaalit oltaisiin pidetty runsaan kolmen viikon päästä, suurena vaarana olisi ollut sekä viruksen leviäminen äänestäjien keskuudessa että se, että viruksen pelossa osa suomalaisista olisi jättänyt varmuuden vuoksi äänioikeutensa käyttämättä. Siksi tälle ei nyt ollut vaihtoehtoa.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Silti, arvoisa puhemies, tämä edellä mainittu ei kuitenkaan poista oikeutta kritisoida prosessia, jota tähän kuntavaalien siirtoon liittyy. Nythän on rehellistä tunnustaa, että kauniista puheista huolimatta hallituksen ja erityisesti oikeusministeriön ennakointi terveysturvallisten vaalien mahdollistamiseksi petti. Päätös vaalien siirrosta tehtiin vain kolme päivää ennen ehdokaslistojen sulkeutumista, mikä on johtanut monen huhtikuulle omaa kampanjaansa suunnitelleen ehdokkaan erikoisten tilanteiden eteen. Vähintä, mitä tässä tilanteessa oikeusministeriöltä ja hallitukselta odottaisi, olisi nöyrä anteeksipyyntö tapahtuneesta.

Tilanne on siinäkin mielessä outo, että monissa muissa maissa vaaleja on voitu viedä läpi vaikeasta koronatilanteesta huolimatta, kuten vaikkapa viime viikonloppuna Hollannissa. Siellä vaalit voitiin järjestää lisäämällä äänestysaikoja ja toteuttamalla uudenlaisia äänestyspaikkoja, kuten vaikkapa drive-in-äänestys. Toivon ja tiedän, että nyt kesäkuun vaaleja varten näistä maista voitaisiin ottaa oppia mahdollisimman terveysturvallisten vaalien läpi viemiseksi. Yksittäisistä kysymyksistä tässä oli tärkeää, että hallitus ja oikeusministeriö osoittaisivat riittävästi resursseja kotiaänestyksen toteuttamiseen.

Näillä sanoilla kannatan perustuslakivaliokunnan päätösehdotusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lehto.

19.49 **Rami Lehto ps:** Arvoisa herra puhemies! Viime vuoden alussa, kun korona alkoi leviämään, katseltiin niitä tiedotuksia, missä THL:kin sanoi, että ei tule tulemaan Suomeen välttämättä ja voi matkustaa, ja vaikka se alkoi leviämään ja vaikka tulet ulkomailta, niin voit käydä palvelutaloissa vielä. Vähän niin kuin vähäteltiin, ja sitten huomattiinkin, minkälainen epidemia siitä tulee, minkälainen pandemia siitä tulee. Koko aika mentiin aina, että no, kesään mennessä siitä päästään ehkä eroon ja sitten joulukuun mennessä, ja nyt me huomattiin jo aikaisessa vaiheessa, että ei se tule lähtemään hetkessä täältä pois, mutta silti hallitus ei mitenkään varautunut siihen, miten voitaisiin järjestää turvalliset kuntavaalit.

No, edustaja Kettunen sanoi, että vaaleja ei siirretty poliittisista syistä, mutta jos katsellaan, minkälaiset olivat puolueiden kannatuslukemat ja oliko hallituspuolueiden kannalta tulossa toivottu vaalitulokset, niin voisi olla pientä epäilyä, että siellä alkoi viriämään hallituspuolueiden keskuudessa, että jos siirrettäisiinkin vaaleja, että vaalitulokset saataisiin muuttamaan. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Mutta kukaan hallituspuolueista, hallitus yhtenäisesti, ei uskaltanut sanoa, että siirretään vaaleja, kerta siitä olisi tullut kansalta hirveä ryöppy. No, sitten vetkutetaan ja vetkutetaan ja mennään kohti kuntavaaleja, ja THL tulee sitten pelastamaan tartuntaennusteidensa kanssa. Tämä on tällaista pientä salaliittoteoriaa, [Keskustan ryhmästä: Ai pientä?] mihinkä en usko. Kuten edustaja Zyskowiec sanoi, ettei halua uskoa salaliittoteorioihin, en usko myöskään minä. [Vasemmalta: Älä sinäkään!] Mutta jotenkin jäi sellainen kuva, kun luki meidänkin paikallista mediaa, kun nekin ihmettelivät, että ennen vaaleja isot hallituspuolueet eivät mainostaneet mediassa missään, eivät missään mainostaneet, kun muut alkoivat jo. Vaikka aikaisemmissakin vaaleissa oli vaalibusseja ja muita liikkumassa, niin nyt ei ole missään liikkunut. [Välihuutoja] — Aika vähän.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kärnä.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

19.51 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Zyskowicz on pitkän linjan arvostettu valtiopäivämies. Ihmettelen, miksi hän levittää tällaisia salaliittoteorioita täällä salissa. Edustaja Lehdon osalta tietysti ymmärrän, että hänellä ei ole ihan niin pitkää kokemusta. Molemmat sanovat, että he eivät usko salaliittoteorioihin, mutta he kuitenkin spekuloiivat näillä asioilla. Kun edustaja Zyskowicz totesi tuossa vielä, että hänellä ei ole mitään foliohattua päässä, niin kyllä teillä nyt, hyvät herrat, foliohatut ainakin siellä povitas-kussa on, että ottakaa ne pois sieltä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

19.52 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on herättänyt minussa suurta ihmetystä. Kuten ministeri Lintilä edellisen asian kohdalla sanoi lopuksi, niin tämä koronaepidemia tuli nyt tänne Eurooppaan ja maailmaan sillä keinoin, että kukaan ei varmasti tällaista tilannetta koskaan missään harjoitellut. Sanotaan, että espanjantauti silloin ensimmäisen maailmansodan aikaan oli ehkä sellainen ensimmäinen koetinkivi, mutta maailma oli silloin valtavan erilainen. Nyt tuli tämä koronavirus, jonka lopullista muotoa emme tiedä. Kukaan ei esimerkiksi viime kesänä vajaa vuosi sitten tiennyt, miksi tämä vielä äityy, emmekä tiedä mekään tänä päivänä, mitä tapahtuu kahden kuukauden päästä tai kolmen kuukauden päästä. Jos vielä tulee se yksi uusi versio tähän maahan, joka tietävästi on jopa pahempi, ohittaa nykyisten rokotteiden antaman suojan, niin mitäs me sitten tehdään?

Ihmettelen kyllä suuresti, että täällä on käytetty jopa semmoinen puheenvuoro, että jos ehdokasasettelussa joku asia menee mönkään, niin ehdokkaan nimi tulee julki, tuliko se julki nyt liian aikaisin vai liian myöhään, olipa niin tai näin, nimet ajoissa tai liian myöhässä. Hyvänen aika, jos ihminen on pyrkimässä ehdokkaaksi kunnanvaltuustoon ja haluaa salata nimensä, niin kyllä hän on pikkusen ulkona kuvioista. [Naurua] On valitsemassa itselleen julkista tehtävää, luottamustehtävää, mutta haluaa piilotella, haloo! Te käytätte argumenttia, että olette pyrkimässä kunnanvaltuustoon valtuutetuksi mutta loukkaannutte siitä, että nimi mainitaan liian aikaisin. Jos on oikealla, terveellä pohjalla oleva valtuutettu, hän haluaa julkisuutta jo paljon, paljon ennen vaaleja tullakseen valituksi eikä lymyile halkopinonjen takana ja tule viime hetkellä listalle. Eihän tämä homma niin mene. Hyvät ystävät, olkaahan nyt pikkusen vakavammalla tuumalla tämän asian kanssa liikkeellä.

Tiedän omista tuttavistani monia vanhempia ihmisiä, jotka eivät varmasti tämän koronan takia vaaliurnille lähde. He eivät ota sitä riskiä, koska moni heistä sairastaa semmoisia perussairauksia, että he tietävät, että koronan tuleminen jossakin tilaisuudessa, tartunnan saaminen itseensä, olisi elämän loppu. Kuinka moni teistä lähtee tekemään semmoista hommaa, että tietää, että ei ole ollenkaan varmaa, saako elää enää kuukautta pitempään sen jälkeen? Yksikään teistä ei lähde, ei kukaan.

Elämän suojeleminen ja varjeleminen on ihmisellä syvällä sielussa. Halutaan se oma elämä turvata ja elää pitkä ja hyvä elämä, mutta täällä viisastellaan siitä, että vaaleja siirretään. Vaaleja pitää siirtää silloin, kun se on aiheellista. Sitten jälkeensä voidaan viisastella, oltiin liian aikaisin tai liian myöhäiseen liikkeellä, mutta kyllä kansanedustaja kun argumentteja käyttää, niin suosittelen olemaan vakavalla tuumalla tässä asiassa, ja ennen kaikkea jos ehdokkaaksi pyrkii, niin ei kannata käyttää argumenttia, että jospa tulee liian aikaisin nimi julki. Pikkusen ihmettelen, mutta saahan sitä ihmetellä jo tähän aikaan illasta. [Eduskunnasta: Hyvä puheenvuoro!]

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Tähän aikaan illasta vielä muutama puheenvuoro, ja sitten äänestetään. — Edustaja Östman.

19.55 Peter Östman kd: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Hoskoselta hauska puheenvuoro niin kuin yleensä. On oikein nautintoa kuunnella, kun joku osaa pyörittää sanoja suussa, niin kuin edustaja Hoskonen osaa — kiitos siitä.

Sanoin aikaisemmassa puheenvuorossani ja olen edelleen samaa mieltä, että vaalien siirtäminen oli oikea ratkaisu, ja taisin sanoa, että pulinat pois. En ole siis muuttanut mieltäni tässä 30 minuutin aikana. Mutta kun edustaja Zyskowicz nyt nosti erään asian esille, joka on varmasti herkkä, ja kun häntä syytettiin heti salaliittoteorioista, niin minä haluan sitten myös samalla perustella, miksi sanoin aikaisemmassa puheenvuorossani, että olisi ollut viisasta tehdä se päätös vaalien siirrosta jo tammikuun puolella. Miksi? No silloin olisimme välttyneet tällaisilta keskusteluilta ja mahdollisilta salaliittoteorioilta ja siltä, että syytetään toisiamme juuri niistä.

Jos katsomme, mitkä olivat tartuntaluvut tammikuun viimeisellä viikolla, niin ne olivat pyöreästi 400:n paikkeilla. Ja jokainen tässä salissa, joka on perehtynyt ja tutustunut tähän eksponentiaaliseen kasvuun ja siihen liittyvään riskiin, olisi voinut laskea silloin, mikä tulee olemaan tilanne huhtikuussa — niin kuin me nyt tiedämme, että se on tasaisesti kasvanut, hallitusti mutta kuitenkin kasvanut — ja se olisi johtanut siihen, että huhtikuussa meillä olisi ollut alhaisempi äänestysaktiivisuus. Eli edelleen sanon, että kyllä, vaalien siirtäminen kesäkuulle oli oikea ratkaisu, mutta olisi ollut viisaampaa tehdä se päätös jo tammikuussa. Mutta jälkiviisastelu on aina jälkiviisastelua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

19.57 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Ennakointi on hyvin tärkeää päätöksenteossa. Ehkä tässä ennakointi olisi voinut olla parempaa, mutta toisaalta näitä vaaleja kun miettii, niin olen pohtinut semmoista asiaa, että nyt kun täällä on kuitenkin korona päällä, niin silti tätä sote-uudistusta ajetaan hyvin tiukasti — oikeastaan todella, todella tiukasti — läpi. Vaikka koronakriisi on päällä, niin sitä ei ollenkaan jarrutella vaan sitä viehdään ihan ehdottoman tiukasti eteenpäin, ja samalla tavalla järjestellään sitten näitä vaaleja, maakuntavaaleja, joissa tulee paljon luottamuspaikkoja ihmisille. Jotenkin tuntuu, että olisiko tässä ollut myös tilaisuus vähän painaa jarrua ja miettiä, onko nyt tämä koronakriisin hoito tärkeämpää vai se, että näitä sote-maakuntapaikkoja, luottamuspaikkoja, saadaan kovasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

19.58 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua ja pidetty hyviä puheenvuoroja. Yksi niistä oli edustaja Hoskoselta, ja se oli minun mielestäni vakavan asian mukainen.

Arvoisa puhemies! Täällä on jostain kumman syystä tuotu moneen kertaan esille nämä Kirgisian presidentinvaalit, ja nyt minä hieman hämmästelen tässä vaiheessa iltaa sitä, jos opposition edustajat nyt pitävät näitä Kirgisian presidentinvaaleja onnistuneina. Jos siellä presidentinvaaleissa äänestysprosentti jäi alle 40 prosenttiin — alle 40 prosenttiin — ja äänestysprosentti tippui yli 17 prosenttia, niin tätäkö te, arvon opposition edustajat, toivoisit-

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

te Suomeen? On hyvä huomata myös, että siellä Kirgisiassa koronatilanne oli monta kertaa parempi kuin Suomessa. Ymmärtäväthän arvon oppositio ja opposition edustajat nyt, että jos meillä olisi Kirgisian tilanne, niin vaalit luultavasti oltaisiin pidetty?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

19.59 **Mauri Peltokangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Joo, täällä on käyty hyvää keskustelua, monipuolista, valtava määrä puheenvuoroja. Edustaja Hoskonen käytti tässä tällaisen isällisen jytkytyksen. En tiedä, mihin päin se oli suunnattu, mutta siihen sanon, että kyllä, vakavoitua täytyy, jos oikeusministeri saattaa Suomi-nimisen valtion sellaiseen tilaan, että kunnat joutuvat rikkomaan voimassa olevaa lakia — ja vieläpä ministeriön ohjeistuksesta. Tämä on se konteksti, mistä täällä pitäisi nyt puhua, ei mistään muusta. Miettikää hetki. Kuunnelkaa tätä pientä hiljaista hetkeä, ja miettikää. [Puhuja pitää 5 sekunnin tauon] Missä on vika? Hallituksessa. [Keskustan ryhmästä: Niinpä tietysti!] Se, että ministeriö ei ala tekemään mitään, kun on vuosi aikaa, turvallisien vaalien järjestämiseksi — eikö se ole kritiikin paikka? Tänäkään päivänä en ole kuullut, että tehtäisiin mitään tulevien, kenties kesäkuussa järjestettävien vaalien hyväksi, ministeri ei tee mitään. Eikö se ole kritiikin paikka? Se, että siellä vasemmalla reunalla aina tuosta keskustasta lähtien naureskellaan tällaiselle epäkohdalle, on mielestäni tämän maan historian suurin karmeus. En kerta kaikkiaan voi käsittää sitä.

Tästä syystä lämpimästi kannatan tulevaa epäluottamuslausetta oikeusministeri Henrikssonin kohtaan.

Ja sinne perälle vielä sen verran tiedoksi, että Hollannissa muuten nousi äänestysaktiivisuus. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Äänestys tapahtuu tässä istunnossa tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan 10 minuutin päästä eli kello 20.10.

Täysistunto keskeytettiin kello 20.01.

Täysistuntoa jatkettiin kello 20.10.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan kello 20 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 5. asian käsittelyä.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

2 §

Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Teen pöydälle jaetun monisteen mukaisen, edustaja Tavion tekemän pykälämuutosehdotuksen 2 §:ään.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mäkelän tekemää esitystä.

Jani Mäkelä ehdotti Lulu Ranteen kannattamana, että pykälä hyväksytään edustajille jaetun muutosehdotuksen mukaisena. (Pöytäkirjan liite 5A)

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 10; poissa 151 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 33/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asumisoikeusasunnoista sekä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 189/2020 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 1/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Laukkanen poissa, edustaja Essayah poissa. — Edustaja Peltokangas.

Keskustelu

20.12 **Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asumisoikeusasunnoista sekä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta. Valiokunta teki esitykseen useampia tyydyttäviä parannuksia, ja tästä syystä katsoimme valiokuntakäsittelyssä, että esityksen henki on nyt parempi.

Kiitos myös perustuslakivaliokunnalle ohjeistuksesta. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten ympäristövaliokunta poisti esityksestä pykäläehdotukset 89 ja 90. Valiokunnan mietinnön henki on, että asiaa on tarkasteltava myös jatkossa. Toivomme, että mietinnön henki näiltä osin on käytäntö.

Valiokunnan päätöksen jälkeen olemme saaneet kansalaispalautetta, kuten usein käy, ja esimerkiksi Suomen Asumisoikeusasukkaat SASO ry on lausunut yhä kasvavan huolensa. Katson, että on syytä vielä tarkasti kiinnittää huomio siihen, etteivät asumiskustannukset tule nousemaan.

Tästä syystä, arvoisa puhemies, teen seuraavan lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa sitä, etteivät asumisoikeuslain muutokset aiheuta asumisoikeusasujien asumiskustannuksiin kohtuutonta nousupainetta.”

Toivon, että asumisoikeusasujien edun mukaisesti eduskunta voi yhtyä lausumaehdotukseen. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie.

20.14 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaan hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asumisoikeusasunnoista sekä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeus-talolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta. Kokoomus jätti tähän hallituksen esitykseen vastalauseen, ja siitä keskusteltiin ensimmäisessä käsittelyssä. Hallituksen esityksen tavoitteena ovat senkaltaiset asiat, että olemme niistä pääosin yksimielisiä, eli tarkoitus on nimenomaan ollut yksinkertaistaa ja selkeyttää tätä asumisoikeusasuntojen asukasvalintaa ja hakujärjestelmää ja näin ollen myöskin muun muassa parantaa ja vahvistaa asukashallinnon asemaa, mutta muutamat asiat ovat kuitenkin senkaltaisia, jotka eivät tässä hallituksen esityksessä sitä tee. Näemmekin, että muun muassa tässä asukasvalinnassa olisi tullut säilyttää enemmän tarveharkintaa, koska tiedämme, että varallisuus on keskitynyt varttuneemmille ikäluokille. Tällainen ikäkriteeri, mikä haluttiin jättää tähän lakiin edelleen, ei ole enää tällä vuosikymmenellä perusteltua. Lisäksi asumisoikeuden saajat valitaan pääosin järjestysnumeron perusteella, ja näemme kokoomuksessa sen, että siihen pitäisi muutos saada ja että etusijalle tulisi asettaa hakijat, jotka asuvat tällä hetkellä ARA-vuokra-asunnossa. Lisäksi teimme myös esityksen siitä, että asumisoikeusasuntoja poikkeustapauksessa vuokrattaessa vuokran tulisi olla omakustannusperusteinen, jotta julkisen tuen hyöty kohdentuu silloin nimenomaan tälle asukkaalle.

Muilta osin on hyvä, että tähän lakiesitykseen tehtiin perustuslakivaliokunnan vaatimia ja osin esittämiä parannuksia, ja siinä mielessä, vaikka tätä lakiesitystä on nyt käsitelty ympäristövaliokunnassa pitkän aikaa, se aloitettiin jo syksyn puolella, tämä osaltaan myöskin kertoo siitä, että eduskunnassa pystytään tekemään ministeriön tasoista lainsäädäntövalmistelua ja myöskin muutoksia silloin, kun niihin on tarvetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

20.17 **Mikko Ollikainen r:** Ärade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Asumisoikeusyhteisöjen toiminnan tavoitteena on kohtuuhintaisen asumisen tarjoaminen, ja asumisoikeusasumisen etu on siinä, että sitä varten ei tarvitse ottaa suurta asuntolainaa ja asuminen on vakaata. Tässä on kuitenkin tärkeää, että kaikkien, jotka asuvat ja ennen kaikkea aikovat asua eli muuttaa asumisoikeusasuntoon asumaan, tulee tietää, millainen järjestelmä tämä on ja miten se toimii.

Jokaisessa järjestelmässä on omat haasteensa, ja tällä esityksellä ongelmia korjataan ja järjestelmän toimivuutta parannetaan. On tärkeää painottaa, että tällä lakiuudistuksella ei ole lähdetty uusimaan koko asumisoikeusjärjestelmää ja keskeiset periaatteet säilyvät ennallaan. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään muun muassa sitten tässä valintaprosessissa, mutta myös läpinäkyvyyden päätöksenteossa tulee olla ensisijaista.

Ympäristövaliokunnassa kuulumme laajasti eri asiantuntijoita ja teimme sitten perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset. Suuri kiitos perustuslakivaliokunnalle työstä. Tarpeelliseksi koettu asumismuoto uudistetaan, mutta säilyy ja toimii myös polkuna kohti omistusasumista.

Ärade talman! Bostadsrätterna är proportionellt sett en ganska ovanlig bostadsform i Finland, men det handlar trots allt ändå om 50 000 bostäder, så det är en hel del i alla fall. Fördelen med bostadsrättssystemet är att det erbjuder ekonomiskt stabil grund och boende

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

utan krav på stora lån. Systemet utvecklades ju på 90-talet och det kräver en uppdatering och syftet med förslaget är att förenkla och förtydliga lagen, och det har nu alltså gjorts. Bland annat sker förtydliganden kring valet av boende.

De centrala principerna blir oförändrade, och ytterst viktigt är att systemet är genomskinligt. Dialogen mellan bostadsrättssammanslutningarna och de boende ska vara väldigt aktiv, och kring det här har vi också i miljöutskottet gett en kläm som har noterats tidigare i debatten. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä.

20.19 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Peltokankaan tekemää lausumaehdotusta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain, rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain sekä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 261/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 3/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Laukkanen poissa. — Edustaja al-Tae.

Keskustelu

20.20 **Hussein al-Tae sd:** Arvoisa puhemies! Totta kai tuemme kaikkia sellaisia lakiehdotuksia, esityksiä ja toimintoja, joilla pyritään terrorismia ja terrorismin rahoitusta laittamaan säppiin totaalisesti. Siinä on sekä tämä meidän kansallinen etu että kansainvälinen etu, mutta näissä meidän toimissa olen huomannut sen — ja muutkin ovat sen huomanneet — että kyllähän rikolliset löytävät aina keinoja pestä rahaa ja tehdä erilaisia asioita, ja joskus saattavat olla jopa askelen edellä, ja me olemme kirimässä.

Mutta sitten tavalliset ihmiset, esimerkiksi täällä Suomessa: Otin testimielessä yhteyttä viiteen eri Suomessa operoivaan pankkiin ja pyysin, että eräille uusille järjestöille mahdollisesti avattaisiin pankkitili, ja poikkeuksetta kaikissa niissä tapauksissa pankit kieltäytyivät avaamasta näille järjestöille pankkitiliä. Jokaisen järjestön puheenjohtaja oli joko kantasuomalainen tai Suomen kansalainen. Siinä sitten soitin Finanssivalvontaan ja kysyin, miten tässä on nyt näin, että tässä on tällaisia järjestöjä, jotka esimerkiksi haluavat toimitilavuokria maksaa pankkitilin kautta, jotta tämä käteispeli saadaan pois kokonaan ja pystyttäisiin tekemään tilisiirtoja, ja on avattava tili tälle järjestölle. Finanssivalvonnasta silloin vastattiin, että itse asiassa järjestöt eivät ole viime aikoina tehostuneen lainsäädännön myötä pystyneet avaamaan tilejä, eikä pankeilla ole sellaista velvollisuutta, kuten on

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

yksityishenkilön kohdalla, avata järjestöille tiliä. Siinä minä huomasin, että kun me kiristämme näitä terrorismiin liittyviä siteitä, saatamme samanaikaisesti tehdä mahdottomaksi tavallisten ihmisten elämän ja erityisesti tämän järjestökentän elämän. Tässä peräänkuuluttaisin varovaisuutta ja toivoisin, että pankit lähtisivät auttamaan näitä järjestöjä, varsinkin jos pystytään jäljittämään jonkun ihmisen koko elämä Suomeen, mahdollisesti kantasuomalaisen ihmisen, joka haluaa avata järjestölle tilin, että se pystyttäisiin tekemään. Tiedän myös, että useampi pankki kieltäytyi suoraan avaamasta järjestötiliä; avattiin ainoastaan yritystoimintaan liittyviä tilejä ja sitten yksityisille, muttei järjestöille. Eräs urheiluseura oli yksi näistä järjestöistä, jotka eivät saaneet tiliä avattua.

Näissä kysymyksissä toivoisin, että kun tulevaisuudessa pohdimme tämäntyyppistä lainsäädäntöä, niin ajatellaan myöskin niitä toimijoita, joihin lainsäädäntö saattaa kohdistua sitten kiristyneen ilmapiirin myötä, kun pankki ajattelee, että on parempi, ettei ota niitä asiakkaiden ollenkaan ja välttää kokonaisuutena tämän ongelman. [Puhemies: 3 minuuttia!] Siinä mielessä todella kannatan tätä lainsäädäntöä, mutta pyydän pohdintaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

20.23 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! On tosiaan tärkeää pyrkiä estämään rahanpesua ja terrorismin rahoittamista EU:ssa ja sen ulkopuolelle suuntautuviissa rahalähetyksissä, ja tässä ovat kyseessä EU-säätelyyn liittyvät tarkennukset. Nostan, kuten edeltäväkin puhuja, kuitenkin joitain haasteita, joita humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön parissa toimivat järjestöt ovat tähän säätelyyn liittyen kohdanneet.

Globaali tilanne on haastava. Meillä humanitaarisen avun ja kehitysavun tarve kasvaa yhä koronan myötä. Vuonna 2019 apuun ohjattiin maailmanlaajuisesti 16 miljardia USA:n dollaria, ja sillä katettiin vain 54 prosenttia maailmanlaajuisesta avuntarpeesta, eli tämän rahaliikenteen tarve on yhä merkittävä.

Voin ottaa esimerkkinä suomalaisten järjestöjen kohtaamia haasteita. Pienemmillä uusilla järjestöillä on, kuten kerrottiin, haasteita avata tiliä. Syyt eivät järjestöille välttämättä edes selviä. Koska rahankeräyslupa vaatii kotimaisen pankkitilin, niin järjestö ei välttämättä pysty sitten toimintaansa aloittamaan. Pankkien käytännöt ja ohjeistus vaihtelevat, ja raha saattaa jäädä pitkiksi ajoiksi jumiin jonnekin, mikä vaikeuttaa siten järjestön toimintaa, palkanmaksua ja tämäntyyppistä. Se lisää myös riskiä, että se raha siirtyy kulkemaan jossain tämän virallisen pankkikanavan ulkopuolella.

Tähän tarvittaisiin selkeitä ohjeita, kuinka toimia, kuinka rahalähetykset saataisiin onnistumaan. Tarvittaisiin sitoutumista humanitaarisen avun peruseriaatteiden kunnioittamiseen eli niiden, että sitä avustettavaa kumppania ei skriinata ja tarkasteta. Yhteistyö ja keskustelu kansalaisjärjestöjen kanssa riskien mitigoinnista ja väärinkäytösten ehkäisemisestä on äärimmäisen tärkeää.

Tässä on tehty semmoista riskiluokitusta komission taholta suurriskisistä maista. Niistä suurin osa kuuluu näihin maailman köyhimpiin LDC-maihin ja humanitaarisista kriiseistä kärsivien maiden joukkoon, ja järjestöjen toiminta painottuu juuri näihin maihin. Sen vuoksi on tärkeätä, että meillä on nyt käynnissä krp:n ja VM:n ja muiden toimijoiden kanssa hyvä vuoropuhelu, jossa toivottavasti saadaan tunnistettua tämä järjestöjen toiminta ja tehtyä riskiluokitukset siihen perustuen, että usein näillä on rahoittajatahona myös Suomen valtio, joka myös tarkistaa sen rahoituksen ja seuraa sitä tarkasti, mikä vähentää tätä riskien määrää.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie.

20.26 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia sekä rahanpesun selvittelykeskuksesta annettua lakia sekä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettua lakia. Käsittelimme näitä asioita hallintovaliokunnassa. Tavoitteet ovat yhteisiä, ja kuten edellä olevat kollegat kertoivat, aina niitä tavoitteita kohti meneminen ei tarkoita sitä, että toiminta kaiken kaikkiaan olisi tällaisille erilaisille järjestöille ja muille toimijoille senkaltaista, että ne pystyisivät näitten kiristyvien säännösten ohella myöskin toimimaan. Mutta hallituksen esitys perustuu komissiolta, FATF:ltä eli Financial Action Task Forcelta ja kansallisilta toimijoilta saatuihin lainsäädännön muutostarpeisiin, ja sinänsä, vaikka osa on hyvinkin teknisiä, nähtiin, että nämä ovat kuitenkin tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia.

Valiokunta totesi lisäksi, että saimme tietää, että ministeriötasolla on noussut esiin muita rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyviä lainmuutostarpeita, jotka edellyttävät perusteellisempaa valmistelua ja laajempaa keskustelua nimenomaan keskeisten sidosryhmien kanssa. Näistä lainmuutostarpeista pääosaa tullaan valiokunnalle ilmoitetun perusteella käsittelemään tämän vuoden aikana työryhmässä, jonka valtiovarainministeriö on asettanut viime joulukuussa. Työryhmän tarkoitus on antaa esityksensä, jotta tulee sitten myöskin uusi hallituksen esitys. Valiokunta esittää, että kyseisessä työryhmätyöskentelyssä käsitellään myös näitä CEPS-ajatushautomon ja ECRI:n — Euroopan komissio rasismia ja suvaitsemattomuutta vastaan — puitteissa laadittua työryhmän raporttia ja sen suosituksia sekä arvioidaan raportista ilmenevien seikkojen huomioonottamista kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi valiokunnalle kerrottiin, että valtiovarainministeriössä on meneillään harmaan talouden ja talousrikostorjunnan toimenpideohjelman hanke, jossa selvitetään kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa ilmeneviä tietojenvaihtoon liittyviä esteitä ja tarpeita. Tämän työn on määrä valmistua tämän vuoden kesällä, kesällä 21, ja sen pohjalta on tarkoitus arvioida mahdollisia tietojenvaihtoon liittyviä lainsäädännön muutostarpeita.

Tämän pohjalta valiokunta teki muutamiin pykäliin [Puhemies: 3 minuutta!] muutosehdotuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand.

20.29 **Joakim Strand r:** Tack, värderade talman! Jag skulle egentligen helt kort bara ha velat tacka kollegan al-Tae för en mycket bra taltur. Under studietiden jobbade jag själv på en banks juridiska avdelning och har följt med de här frågorna såväl i ekonomiutskottet som i andra forum, och det är klart att vi på alla sätt ska motverka all typ av potentiell finansiering för terrorism och penningtvätt. Men samtidigt ska man ändå på något sätt se till den här balansen, som al-Tae väl var inne på, att samhället fungerar, att också organisationer och tredje sektorn och andra kan öppna bankkonton och fungera på ett sätt som är vettigt.

Eliikkä lyhyesti sama suomeksi: Haluan kiittää kollega al-Taeeta erinomaisesta puheenvuorosta. Olin itse opiskeluaikan pankin lakiosastolla töissä, ja olen seurannut tätä kehitystä

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

myös kansainvälisesti jonkin verran. On täysin selvää, että kaikkeen rahanpesuun ja potentiaalisen terrorismin ja muun rahoittamiseen liittyvään on suhtauduttava äärimmäisen vakavasti ja tehtävä kaikki sen estämiseksi. Mutta tavallaan samalla pitäisi olla se balanssi, ettei myöskään viedä täysin toimintaedellytyksiä järjestöiltä ja kolmannelta sektorilta ja tavallaan tehdä sitä elämää niin hankalaksi, että normaali yhteiskunta ei toimi. Kyllä nämä aidosti rikolliset ja muut, se pelikenttä, joko löytävät ne toisetkin kuviot pelikentällä tai keksivät uusia pelikenttiä, elikkä se balanssi on hyvä pitää aina mielessä näissä asioissa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 261/2020 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 252/2020 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 2/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 2/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Kiviranta.

Keskustelu

20.31 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Maatalouden kausityövoiman rungon ovat jo pitkän aikaa muodostaneet ulkomaiset työntekijät, joita on tavallisesti ollut kesäisin Suomessa noin 16 000. Toki viime kesänä valitettavasti selvästi vähemmän. Monet viljelijät joutuivat viime vuonna pitämään väli vuoden runsaasti kausityövoimaa vaativien kasvien viljelystä ja vähentämään niiden kasvien viljelyä merkittävästi. Kevään ja kesän kausityöt on saatava tehdyksi ajallaan myös tänä vuonna. Myös marjanpoiminnan on sujuuttava. On erittäin tärkeää keventää byrokratiaa ja saada kausityöntekijät sujuvammin maahan.

Tämän hallituksen esityksen myötä maahan pääsy helpottuu tärkeässä kohdassa. Kausityöntekijän palaamista aiemman työnantajan palvelukseen samaan työhön, jota varten hänelle on aiemmin myönnetty kausityöhön oikeuttava lupa, helpotetaan siten, että kausityöntekijän ei tarvitse uudelleen esittää lain muutoin edellyttämää laajaa selvitystä työntöön edellytyksistä ja työehdoista. Tärkeää on myös, että työnantajan hallinnollista taakkaa kevennetään työntekijätietojen ilmoittamisen osalta.

Nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen myötä myös kausityövoiman käyttö joustavoituu. Ulkomaisille työntekijöille tulisi mahdollisuus vaihtaa työnantajaa, mikä edistää työvoiman tehokasta käyttöä ja on siitä syystä tärkeää työnantajalle, mutta parantaa myös työntekijöiden ansioita ja oikeudellista asemaa.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö on yksimielinen ja siinä on tehty hallituksen esitykseen pari varsin pientä muutosta. Näin ollen esitys on hyvä ja valmis vietäväksi eteenpäin. Kausityöt tulee saada pandemiavuosinakin kunnialla hoide-
tuiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laukkanen poissa. — Edustaja Talvitie.

20.33 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kyseessä on tosiaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta, ja käsitteimme hallintovaliokunnassa tätä esitystä, josta myöskin lausunnon annoimme työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle. Ja kuten viime keväänä totesimme yhteisesti tässä salissa, on selvää, että monet huoltovarmuuteen liittyvät alat ovat riippuvaisia siitä, että saamme työntekijöitä ulkomailta. Ehkä se asia nimenomaan tuli viime vuonna näkyväksi, että elintarviketuoli ei pärjää ilman sitä, että saamme ulkomailta työvoimaa, ja se on ollut erityisen suuri, kun ajatellaan, että ennen koronapandemiaa meillä on ollut kausityöntekijöitä riippuen vuodesta jopa 14 000—20 000 ja tästä pelkästään noin 4 000 on ollut nimenomaan luonnonmarjanpoimijoita, joihin nyt ei hallituksen esityksen perustelujen mukaan sovelleta tätä kausityölakia. Mutta nyt kausityölakiin ehdotetuilla muutoksilla ei perustelujen mukaan ole kovin paljon vaikutusta ulkomaisen kausityövoiman määrään.

On tärkeää, että kun me teemme näitä muutoksia, niin ne ottavat myöskin huomioon alan moninaisuuden ja sitten myöskin sen, että tiedetään etukäteen tietyt raamit, jotta myöskin maataloudessa olevat yrittäjät ja alan toimijat voivat varautua siihen, voiko ja millä aikataululla saada varmuutta siitä, että kausityöntekijöitä voi maahamme saapua. Ja me korostimme edelleen sen varmistamista, että etenkin huoltovarmuuden kannalta keskeisillä aloilla ja tehtävissä työvoiman saatavuus kyetään kaikissa oloissa turvaamaan. Valiokunta totesi vielä selvyuden vuoksi, että nyt käsitellyssä olevat kausityölain muutokset eivät sinänsä liity tähän tämän hetken akuuttiin koronapandemiaan.

Ja totesimme myöskin, että automaattiseen päätöksentekoon liittyvää yleislainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan oikeusministeriön johdolla ja valiokunnan käsityksen mukaan työlupa-asioiden yhden kuukauden ja erityisasiantuntijoiden oleskelulupien kahden viikon kokonaiskäsitelyaikavoitteet edellyttävät nimenomaan tätä automatisoidun päätöksentekoprosessin käyttöönottoa, ja se ei nyt tällä hetkellä ole mahdollista. Meillä Maahanmuuttoviraston, Migrin, resurssit on paljolti edellisinä vuosina laskettu siihen, [Puhemies: 3 minuuttia!] että automatisointi olisi voinut tulla aikaisemmin käyttöön, ja tätä täytyy nyt kiirehtiä ja selvittää nopeasti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Hopsu.

20.37 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kiitin tästä esityksestä pidemmin jo sen saapuessa eduskuntaan. Esitys sisältää hyviä prosessin kevennyksiä ulkomaalaisen työntekijän palatessa töihin uudestaan Suomeen, ja tarpeellinen on myös tämä työntekijän mahdollisuus vaihtaa työnantajaa ja pidentää näin työskentelyjaksoaan. Tämä oikeus tuo myös

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

kaivattua turvaa työntekijän hyväksikäyttötapauksissa. Siinä työnantajan vaihto nimenomaan mahdollistaa kuitenkin maassa pysymisen ja työn jatkon.

Valiokunta on nostanut tässä mietinnössään muutamia hyviä huomioita:

Ensimmäisenä niistä todetaan, että oleskelulupahakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi ja työntekijöiden suojan kehittämiseksi voitaisiin kehittää esimerkiksi erilaisia hyvän työnantajan sertifiointimenetelmiä. Tällaisen sertifikaatin saanut työnantaja voitaisiin vapauttaa selvitysten ja vakuutusten toimittamisesta lupaviranomaiselle, mutta se olisi myös työntekijälle sitten vakuutus siitä, että tämä työnantaja on aiemmin toiminut hyvin ja lupaprosessien mukaisesti.

Toisena valiokunta kiinnittää huomiota ulkomaalaisten työntekijöiden työturvallisuuteen ja työterveyteen ja tarpeelliseen neuvontaan näiden osalta ja nostaa esiin myös työntekijän perehdyttämisen ja sen, että tästä pitäisi säädellä jatkossa ulkomaalaisen työntekijän kohdalta vielä erityisesti ja huomioida muun muassa kielitarpeet ja eri työlaainsäädännön tausta, josta he saapuvat.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.39 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tosiaan käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskeluedellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettua lakia, ja lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kausityöntekijän mahdollisuutta vaihtaa työnantajaa Suomessa ollessa helpotetaan, työnantajan hallinnollista taakkaa kevennetään työntekijätietojen ilmoittamisen osalta ja kausityöntekijöitten maahan paluuta helpotettaisiin siten, että aiemman työnantajan palvelukseen aiempaan työhön palaavan kausityöntekijän ei tarvitsisi esittää selvitystä työnteon edellytyksistä ja työehdoista.

Tosiaan, niin kuin tässä on jo tuotu esille, työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut tästä mietinnön ja se on yksimielinen. Valiokunta pitää tässä hallituksen esityksessä esitettäviä muutoksia tärkeinä ja todella kannattavina. Valiokunnan mukaan uudistuksen ansiosta työntekijä voi hyväksikäyttötapauksessa tai työn loppuessa vaihtaa sujuvasti työnantajaa ilman odotusaikaa, mikä on työntekijän toimeentulon kannalta tärkeää. Työnantajalle tämä muutos turvaa nykyistä paremmin riittävän työvoiman saannin, kun työntekijät voivat nykyistä joustavammin siirtyä tilalta toiselle sen mukaan kuin satolajikkeita kypsyy poimittavaksi.

Haluan kiittää tässä vaiheessa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtajaa ja jäseniä, että saatiin tämä nopeasti ja sujuvasti vietyä maaliin, että tämä ehdotettu laki sitten tulee voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin ennen tulevan maatalouden satokauden alkamista tänä kuluvana vuonna.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand.

20.41 Joakim Strand r: Tack, värderade talman! Det här gäller alltså en ändring av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning. Det föreslås att lagen ändras så att det blir lättare för säsongarbetare att byta arbetsgivare medan man är i Finland. Den administrativa bördan blir således enklare, och jag tar nu tillfället i

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

akt att rent allmänt prata för vikten av att vi får hit ännu mer människor för att arbeta så enkelt som möjligt.

Eliikkä tämä on ihan hyvä asia, mutta isossa kuvassa me tarvitsisimme vielä helpompia, vielä joustavampia menetelmiä, jotta saataisiin tänne ihmisiä töihin. Suomi ei tule pärjäämään pidemmän päälle ilman kunnon työperäistä maahanmuuttoa.

Vi behöver massor av människor under de kommande 5, 10, 20 åren inom alla branscher för att arbeta i Finland. Det ville jag ha sagt i samband med denna detalj, som nu många har redogjort för här redan helt tillräckligt. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae.

20.42 **Hussein al-Tae sd:** Tämä on erinomainen esitys senkin vuoksi, että nyt ollaan ajoissa liikkeellä, niin ettei maatalousyrittäjien hätä ehdi kuulua vaan nyt on heitä ennakoivasti kuultu ja on pyritty tätä myöten samaan heille työvoimaa. Maatalousyrittäjät tietävät, kenet he haluavat näistä tietyistä kolmansista maista, ja yleensä he haluavat erityisesti nämä samat työnjohtajat tänne Suomeen. Tässä kohtaa kaikki tämmöinen lippujen ja lap-pujen sujuvoittaminen on säästettyä aikaa näitten työnantajien näkökulmasta.

On erinomaista, että tähän on saatu tämä mahdollisuus, että työntekijä voi vaihtaa tilaa eli työnantajaa, koska se mahdollistaa sen, että kun yksi sato on saatu aikaiseksi ja toinen on vielä kypsymässä, niin tämän ihmisen ei tarvitse poistua Suomesta vaan hän voi siirtyä työnantajalta toiselle. Näin varmistetaan työvoiman saatavuutta, mutta se mahdollistaa myös sen, mitä nämä työntekijät kokevat, että on turvallisempaa, että he eivät ole vain yhden työnantajan armoilla.

Tämäntyyppistä ajattelua toivoisin muuhunkin lainsäädäntöön. Olen huomannut, että joillain aloilla tällä hetkellä jonkin verran ihmiskauppaa edelleen esiintyy, erityisesti turvapaikanhakijoita edelleen käytetään hyväksi. Tiedän tapauksen, jossa ihmisiä on kiristetty tietyn työnantajan toimesta, ja tämä työntekijä ei ole voinut vaihtaa työpaikkaa, koska hän on pelännyt, että hänen oleskelulupansa siinä sitten mitätöitäisiin. Juuri tällaisten keis-sien takia toivoisin tähän työhön nimenomaan tätä hyvää, nyansoivaa lainsäädäntöä ja in-himillisyyttä, mitä on nyt tähänkin lainsäädäntöön ja tähän esitykseen tullut.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehto.

20.44 **Rami Lehto ps:** Arvoisa rouva puhemies! Me tarvitaan nyt kausityöntekijöitä myös muualta kuin Suomesta, eliikkä tarvitaan ulkomaista työvoimaa kausitöihin, mutta tämä, että valiokunta kiinnitti huomiota tähän, että kausityön ehtoja ja olosuhteita tulisi kehittää siihen suuntaan, että myös Suomen työmarkkinoilla jo olevien henkilöiden työllistyminen kausitöihin yleistyisi, olisi tärkeätä. Eli kun tulee kriisiaikoja, niin huoltovarmuuden takia olisi hyvä, että jo täällä oleva suomalainenkin työvoima tai ulkomainen työvoima, mikä on jo Suomessa, menisi näihin hommiin myös. Ja sitten tämä, että hyväksikäyttötapauksissa-kin voi vaihtaa kausityönantajaa, niin sehän on se hyvä asia, että ne huonot työnantajat, jot-ka käyttävät kikkailuja, jäävät pois tai joutuvat parantamaan ehtoja, ja silloin kun ne paran-tavat ehtoja, niin sinne myös suomalaisetkin työntekijät ehkä menevät helpommin sitten,

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

kun ne työolosuhteet paranevat siellä, ja palkkakin voi nousta sitä kautta, [Keskustan ryhmästä: Hyvä pointti!] että tämä parantaa myös sitä.

Ja tietysti me tiedetään — niin kuin valiokunnassakin tuli esille — tämä, että satokaudet valmistuvat eri aikaan, ja parempihan se on, että se yksi kausityöntekijä käy vaikka kahdella tilalla kuin tulisi kaksi henkilöä lentäen tänne eri aikoihin, tai se yksi kävisi välillä pois tai hakisi lupaa ja olisi vain sitten sen täällä, niin kyllä tämä niin kuin parantaa tämänhetkistä tilannetta.

Mutta ihannetilannehan olisi se, että kotimaisia henkilöitä löytyisi näihin kausityöntekijöihin, ja varsinkin näin kriittisinä aikoina olisi hyvä, että olisi kotimaista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 252/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain 7 luvun 5 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 24/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Ilmoituksia

10.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 23.3.2021 antanut hallituksen esityksen HE 38/2021 vp, joka otetaan lähetekeskusteluun tässä istunnossa.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto. — Ja ilmeisesti ministeri Haatainen esittelee tämän.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Keskustelu

20.47 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, jolla ravintolat ja muut ravitsemusalan yritykset suljettaisiin asiakkailta väliaikaisesti niissä maakunnissa, joissa THL:n epidemiologisen arvioon mukaan on menossa kiihtymis- tai leviämisvaihe. Hallitus tavoittelee asiakastilojen voimassa olevan sulun jatkamista noin kolmen viikon ajaksi. Sulku olisi voimassa 18.4. saakka. Ravintolat ja kahvilat voisivat sulun aikana myydä noutoannoksia suoraan asiakkaalle tai toimittaa niitä joko itse tai lähettipalvelujen välityksellä asiakkaalle.

Lailla jatkettaisiin nyt voimassa olevaa ravintolasulkua noin kolmella viikolla. Lain sisältö pysyisi samana. Ravintolasulun jatkaminen on välttämätöntä tässä epidemiatilanteessa, jossa tautimäärät eivät ole vielä vähentyneet toivomallamme tavalla. Edelleen on tarpeen jatkaa toimia, joilla aikuisväestön kontaktit rajataan vain välttämättömään. Arvio perustuu terveysviranomaisten asiantuntijanäkemykseen.

Ravintoloiden väliaikainen sulku on yksi toimista, joilla hallitus pyrkii estämään koronaepidemian nopeaa kiihtymistä ja tartuttavampien virusmuunnosten yleistymistä. Elämme edelleen poikkeusoloissa, ja hallitus antaa esityksen eduskunnan käsiteltäväksi vastaavalla tavalla kuin aiemmin perustuslain 23 §:ssä säädettyssä järjestyksessä poikkeuksena perusoikeuksiin poikkeusoloissa. Kyseessä on merkittävä poikkeus perustuslaissa turvattuun elinkeinovapauteen.

Pääperiaatteena esityksessä on, että kaikki yleisölle avoinna olevat ravitsemusliikkeet pidettäisiin suljettuina asiakkailta leviämis- ja kiihtymisvaiheessa olevissa maakunnissa. Suljettavia ravitsemusyrittäjiä olisivat siten kaikki kahvilat, ravintolat, baarit ja yökerhot. Rajoitus koskisi myös terasseja. Poikkeuksena olisivat ravintolat, jotka eivät ole avoinna yleisölle. Sulku ei siis koskisi esimerkiksi vanhainkotien ruokaloita tai henkilöstöravintoloita, jotka eivät ole auki muille asiakkaille.

Maakunnissa, joissa koronavirusepidemia on perustasolla, ravitsemusyrittäjät voisivat lähtökohtaisesti olla jatkossakin avoinna asiakkaille. Näiden yritysten on noudatettava esimerkiksi aukioloa ja asiakasmääriä koskevia rajoituksia, jotka on annettu tartuntatautilain nojalla. Maakunnista, joissa väliaikainen sulku on voimassa, säädetään erikseen valtioneuvoston asetuksella. Tämä asetus annetaan voimaantulon yhteydessä, ja se tulee eduskuntaan jälkitarkastettavaksi.

Alueiden luokittelu epidemian perus-, leviämis- ja kiihtymisvaiheisiin perustuu sosiaali- ja terveysministeriön koronaviruksen hillinnän hybridistrategian toimintasuunnitelmaan.

Elinkeinoministeri Mika Lintilän johdolla on valmisteltu kustannustukilainsäädäntöön sisällytettävä korvausmalli, joka mahdollistaisi kohtuullisen korvauksen yrityksille, joihin sulkutoimenpiteet kohdistuvat. Korvauksia koskeva hallituksen esitys ja sen lähetekeskustelu päätettiin juuri ennen tätä asiakohtaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Turtiainen.

20.51 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Tämä asia tuotiin tämän päivän työjärjestykseen vasta tänään iltapäivällä. Ottaen huomioon asian tärkeyden ja vakavuuden pyydän asian pöydällepanoa eduskunnan työjärjestyksen 57 §:n mukaisesti, jotta kaikki edustajat ehtivät kunnolla perehtymään asiaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 27/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Asiasta on tehty pöydällepanoesitys. Tämä asia jätetään pöydälle.

Keskustelua pöydällepanosta ei syntynyt.

Asia pantiin pöydälle seuraavaan, tänään 23.3.2021 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään tiistaina 23.3.2021 klo 21.05. Täysistunto lopetettiin klo 20.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen